

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

Svi sveti i Dušni dan

Isus Krist - izvor svetosti

Svetost života ili ništavilo smrti?

Smrt, vječnost, čišćenje i blaženstvo

Smrt kao novi početak

Služiti mami bila je milost

Volim te, mama!

Tko je svet i što nam je sveto?

Razlučivanje ukazanja

Najnovije priznanje: Ukazanja iz 1948. priznata 2015.

Uloga vidjelaca

Neobične pojave u neobično vrijeme

Glas naroda

15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

Pozadina fra Slavkova djelovanja

Fra Slavko i brda

Čini se da je bio uslišan

Sjećanja na fra Slavka Barbarića

Iz života Crkve: Sinoda o obitelji

Ljepota i nužnost zajedničkoga hoda

Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu – da, Život se očitova, i vidjeli smo i svjedočimo, i navješćujemo vam Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama – što smo vidjeli i čuli, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama. A naše je zajedništvo s Ocem i sa Sinom njegovim Isusom Kristom. I to vam pišemo da radost naša bude potpuna. (1 Iv 1, 1-4)

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323
Zamjenica glavnog urednika i služba pretplate
Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 342
Lektura
Ana Vulelija
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Svi sveti i Dušni dan

Isus Krist – izvor svetosti, FRA T. PERVAN

Svetost života ili ništavilo smrti?, FRA I. DUGANDŽIĆ

Smrt, vječnost, čišćenje i blaženstvo, L. PARIS

Razlučivanje ukazanja

Najnovije priznanje: Ukazanja iz 1948. priznata 2015., L. PARIS

Uloga vidjelaca, FRA J. MARCELIĆ

Neobične pojave u neobično vrijeme, FRA I. DUGANDŽIĆ

Jedno drugačije promišljanje o Međugorju, I. VESELIĆ

15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

Pozadina fra Slavkova djelovanja, FRA M. ŠAKOTA

Čini se da je bio uslišan, M. VON HABSBERG DE RAMBURES

Sjećanja na fra Slavka Barbarića

Fra Slavko i brda, FRA I. LANDEKA

Iz života Crkve: Sinoda o obitelji

Ljepota i nužnost zajedničkoga hoda, FRA T. PERVAN

„Poruka za tebe“ u bečkoj katedrali, C. STELZER

Događanja

Molitva za ljubav

Volim te, mama!, M. ZAPPELLA

Smrt kao novi početak, FRA M. KNEZOVIĆ

Služiti mami bila je milost, R. RUKAVINA

Ljubav na deset načina

Hubert Liebherr i njemački Međugorski informativni

centar, M. SUŠAC

Bogu se posvećujemo i kroz rad i svoju svakodnevicu, N.

NAKIĆ

Koliko je dovoljno za 'prolaz'?, K. MILETIĆ

Angela Merici i Uršulinke, N. ROVIS

Praštanje – nepravda i slabost?, FRA M. ŠAKOTA

O savršenstvu kršćanstva i nesavršenstvu kršćana, N. A.

BERDJAJEV

Hodočašće u Svetu zemlju, FRA A. ŠAKOTA

Majka Božja Letnička, FRA K. LOVRIĆ

Kršćani i politika, B. SKOKO

Trijezna i razborita poruka hrvatskih biskupa, D. PAVIČIĆ

Poruka hrvatskih biskupa

Duhovnost prirode pape Franje, FRA B. VULETA

Gospina papučica, FRA M. CRVENKA

Tko je svet i što nam je sveto?, M. MAMIĆ

Šešir umjesto aureole, I. MUSIĆ

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

GLAVNI UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

STUDENI JE. I kako mu samo ime poručuje, dolazi studen, hladno vrijeme. Sam početak mjeseca (svetkovina Svih svetih i Dušni dan) obilježen je snažnim emocijama. To su naime dani kada s cvijećem i molitvom na usnama posjećujemo grobove svojih bližnjih. Trenutci su to buđenja sjećanja na drage osobe, na one koje su nam darovale život i na one s kojima smo provodili i lijepu i tešku životne trenutke. Sjećanje u srcima pokrene zahvalnost i to često za ono čega nismo bili svjesni dok smo živjeli zajedno.

Prvi dan studenog svetkovina je Svih svetih. Dan je to kada se pred naše oči stavljaju sveci. Naziv *Svi sveti* kaže da su obuhvaćeni svi sveti koji su takvima proglašeni, ali i svi oni koji nisu kanonizirani, a živjeli su sveto. Tko su ti neproglašeni sveci? Naši očevi i majke, djedovi i bake? Zašto ne i o njima razmišljati kao o svetima?! Zar nisu živjeli sveto?

Fra Oton Knezović lijepo objašnjava razloge zašto je dobro vrle muževe i žene iz sredina gdje živimo stavljati pred oči, posebno pred mlade i djecu: „A ipak treba potomstvu iznositi na vidjelo svijetle likove i velika djela viteških otaca, da se u njih ugleda, pa da i potomci budu dobri i požrtvovalni za opće dobro svoga naroda i cijeloga čovječanstva, za svetu vjeru i domovinu, da budu sveti i hrabri zatočnici narodnih i vjerskih prava. Jedino oni narodi imaju sigurnu budućnost i dobar napredak, koji nastavljaju rad na tradiciji svojih pređa, koji idu stopama svojih vrlj otaca, koji su spremni zatajiti sebe za opće dobro!“

Nama su – osobito danas kada nam se sve više nameću primjeri, u najmanju ruku, sumnjivih vrijednosti – potrebni zorni primjeri da je *ovdje* i *sada* moguće živjeti pošteno i nesebično. Trebaju nam snažni likovi koji nas mogu ohrabriti da se jedino isplati živjeti u miru u srcu i u ljubavi prema svakom čovjeku. Jedan od takvih uzora bio je fra Slavko Barbarić, čovjek koji je umro u studenom prije 15 godina i kojeg se stoga posebno sjećamo ovog studenog.

Njegov lik ugrađen u stijenu na Križevcu, na mjestu gdje je prešao u vječnost, šalje jasnu poruku da se fra Slavko zauvijek urezao u srca ljudi kako iz župe Međugorje tako i iz čitavog svijeta. Mnogi mole na njegovu grobu koji je postao mjestom molitve. Mnogi se nadahnjuju i obogaćuju njegovim životom i pisanom riječju. S pravom, jer sjajan je to lik od kojega svi mi možemo učiti!

Malo tko nam kao fra Slavko može reći kako se živi evanđelje, kako se srcem ljubi Boga i svakog čovjeka bez razlike. Od njega možemo učiti moliti i raditi, biti s drugima i biti sami, govoriti i šutjeti, radovati se i trpjeti.

Vratimo se ponovno na početak studenog, na svetkovinu Svih svetih. Ne zaboravimo primijetiti što se još krije u tom nazivu. Zar ne poziv svima nama: da smo *svi mi* pozvani na svetost i da *svi mi* možemo postati sveti? Možda ćemo pomisliti: Svi drugi da, ali ja? Ja da mogu biti svet?

ISUS KRIST — IZVOR SVETOSTI

Svetac – novi čovjek po Isusu Kristu

NA TEMELJNO ŽIVOTNO PITANJE ŠTO JE TO NOVA DONIO ISUS KRIST NA SVIJET, PAPA BENEDIKT ODGOVARA U SVOJEM VELEBNOM TROKNJŽJU: SAMOGA, OSOBNOGA BOGA!

Isus Krist objava je Boga, ali isto tako i objava čovjeka. Sveta Terezija Velika, crkvena učiteljica, koje petstotu obljetnicu rođenja slavimo ove godine, zapisa: Ništa neka te ne uznemiruje... Samo Bog dostaje! Jedino Bog dostaje čovjeku. Bez Boga sve je jedno veliko ništa. Jedan se pisac izrazio kako ništa nije nevjerojatnije od Isusa Krista. Ni danas nije moguće postići dublju ni snažniju vjeru od kršćanstva, od onoga što je ostavio svijetu Isus Krist. Isusovo utjelovljenje jest tajna pred kojom zastaje ljudski um. Svi pokušaji dokučiti tajnu objave i Božjega utjelovljenja samo su napori čovjekova ograničena uma, naime, dosegnuti ono što se dogodilo na razini bitka i u Isusovoj osobi.

U prvim stoljećima teolozi su pokušavali tu tajnu izraziti pojmovima dvije naravi u jednoj osobi. Božanska i ljudska narav, nepomiješana, neodvojiva, u osobi Logosa, Isusa Krista. Nema tu stapanja dviju naravi u jednu kao u poganskim mitovima. Pojmovi osobe i naravi u Isusu nadilaze ljudsko shvaćanje, ali nam jamče cjelovitost, integritet osobe Isusa Krista. To jedinstvo dviju naravi u osobi Logosa utemeljuje kršćansku povijesnost i čini našega Boga Bogom

FRA TOMISLAV PERVAN

koji djeluje u povijesti. Istina i tajna, misterij i ljudsko umovanje prelijevaju se u dogmu o Isusu Kristu. Dogma nije nešto kruto ni mrtvo, ona je sažetak, kondenzat kršćanske istine. Nemoguće nam je prozreti bit, srčiku Isusove osobe, ali nam je obveza ljudskim rječnikom svesti na zajednički nazivnik zbilju božanske i ljudske naravi u Isusu Kristu.

Pred istom tajnom stajahu i Isusovi suvremenici. I oni su se – nakon silnih riječi koje je izgovarao i djela koja je činio – u čudu pitali tko je taj Isus. Za navještaja Anđeo je rekao Mariji da će Sveto što će se od nje roditi biti Sin Božji (Lk 1, 35). Sam Isus kao dvanaestogodišnjak odgovara Mariji i Josipu da mu je biti u onome što je Oca njegova (Lk 2, 49). A za krštenja na Jordanu nebo se otvara i glas odzvanja da je on Sin koji je Ocu omilio (Lk 3, 22). Dok ljudi ostaju zaprepašteni, demoni ga prepoznaju i prokazuju kao Sveca Božjega (Mk 1, 24). Nakon velikoga euharistijskoga govora (Iv 6) uslijedio je otpad mnogih koji nisu više išli

s Isusom jer im je njegov govor pretvrd, opor; Petar, na Isusov upit ne kane li i oni – apostoli – poči putem otpada, odgovara: Gospodine, komu ćemo otići?... Mi vjerujemo i znamo: Ti si Svetac Božji (Iv 6, 69). On, dakle, vjerujući spoznaje da je Isus Sin Božji. Vjera koja spoznaje, to je ono što kroz cijelu povijest teologije određuje kršćansko promišljanje istina vjere: Fides quaerens intellectum – Vjera u potrazi za umnim, razumskim utemeljenjem.

Isusa možemo promatrati u njegovoj tjelesnoj, duševnoj, duhovnoj, društvenoj pro-težnici, možemo sagledavati do koje je mjere u njemu sve ljudsko došlo do savršenstva i ispunjenja, ali s druge strane, moramo priznati manjkavost i nedorečenost ljudskih metoda dosegnuti bit same osobe. Što je savršenije naše ljudsko gradivo, što je oštroumniji pogled, što je primjerenija metoda, tim je veći naš ljudski poraz i fijasko pred ovom jedinstvenom neistraživošću i nikada do kraja shvaćenom osobom. Isus je donositelj punine Objave i ona je u njemu

u svojoj potpunosti vidljiva. Gdje je otkriti? Naravno, u Novom zavjetu. U svim njegovim spisima, od prve do posljednje rečenice, ali i u predaji Crkve.

Međutim, i tu nailazimo na problematiku. Sve što imamo i znamo o Isusu, znamo preko svjedoka i posrednika koji su s Isusom ophodili. Isus iza sebe nije ostavio ništa napisana. Svojima je dao dva naloga, molitvu Očenaša i euharistiju – Ovo činite na moj spomen! Najraniji novozavjetni spisi nastali su otprilike dvadesetak godina nakon Isusove smrti i proslave. Svi svjedoci koji u početcima govore o Isusu imaju svoje osobne zrenike, doživljavaju Isusa na svoj način, tako da imamo množinu svjedočanstava, ali i snagu osobnoga prodiranja i refleksije spram Tajne te osobe koja je u jednom trenutku povijesti bljesnula na uskom ozemlju našega planeta. Sa svakim novim svjedokom izranjaju novi elementi koji bacaju novo svjetlo na Isusovu pojavu. Isusov lik i osoba su višeslojni.

I kad bi nam pošlo za rukom skinuti s Isusove osobe sve potonje naplavine i dodatke, kad bismo imali mogućnost neposrednoga zrenja te osobe, pred nama ne bi stajao nekakav ogoljeni Isus, nego bi ispred nas bljesnuo i zasjao lik potresne veličine i neshvatljivosti, mysterium fascinans. Potonji povijesni 'napredak' u prikazivanju Isusova lika nije ništa dodavao toj osobi, nego su apostoli i vjernici samo u Duhu uranjali u ono, kako Ivan svjedoči, 'što od samoga početka bijaše među nama, što smo očima gledali, ušima slušali, svojim osjetilima pipali, osjećali, doživjeli i iskusili' (usp. 1 Iv 1), naime Život. Jasno, pod pretpostavkom dakako – a s time sve stoji ili pada – da je Božji naum da Objava dosegne sve potonje naraštaje te je svi ljudi prihvate u svoj jednostavnosti i povjerenju kao put spasenja.

Izvor svega našega znanja o Isusu Kristu su apostoli, njihovo sjećanje. I to svjedočenje svih apostola od Duhova do njihove smrti. Oni nisu neovisni istražitelji ni izvjestitelji, 'reporteri', nikakvi 'solo-igrači' u ranoj povijesti Crkve, nego svi zajedno svjedoče u zajedništvu kao Kristovi poslanici, apostoli, kao nosivi stupovi onoga što zovemo Crkva. Oni su Crkva u njezinu izvorniku, u osobnom neposrednom poslanju svoga Učitelja,

imajući u sebi autoritet koji im sam Duh Gospodinov daje. Pravoga Gospodina otkrit ćemo samo u riječima apostola. On preko njih i kroz njih govori, njegova je riječ prisutna samo u apostolskoj riječi. Oni su Isusovi ovjerovljenici. Na Duhove su Duhom Isusovim prosvjetljeni i kao takvi izvorni tumači Isusove osobe. Njihova je, međutim, riječ samo ljudski pokušaj dovidjeti, dosegnuti Isusovu osobu, bit, riječi i djela. Ljudska riječ uvijek je samo krletka za misli i nakane Isusa Krista. Riječima je nemoguće prodrijeti u tajnu te osobe. On ostaje uvijek veći, silniji, neshvatljiviji i od svih onih uzvišenih izričaja, primjerice u Pavla ili Ivana ili pak u Poslanici Hebrejima. Sav apostolski navještaj samo je putokaz prema toj osobi i uvijek zaostaje za onom Puninom koju nosi Isus u sebi. Apostoli su manji od onoga što je Isus bio i govorio, iza svake rečenice u evanđeljima krije se nešto više što nadmašuje ljudsku izražajnu moć. Kako može Petar, galilejski ribar, u svojoj 'neukoj' riječi izreći onoga s kim je tri godine proboravio, a Marko u svome Evanđelju zabilježio? Isusova je riječ u snazi Duha tvorila povijest, sagradila Crkvu, ponudila toliko poticaja na svim područjima ljudskoga djelovanja, donijela preobrazbu, pokrenula nezaustavljivi zamah na svim poljima ljudskoga djelovanja, preusmjerila cjelokupnu povijest čovječanstva.

Značenje i tajna Isusove osobe nisu u tome što on kaže, čini, što se s njime zbiva, nego tko je on i što je on u sebi. Njegove su riječi i čini samo silnice, varnice iz onoga što nadilazi sve stvoreno. Za Isusa je bitno da Bog kroz njega djeluje, da u sebi Boga uprisutnjuje. Isus nas ne poučava kako doprijeti do Boga, kako Boga otkriti, nego kako Boga prihvatiti u njegovoj osobi. Isus nije na strani onih koji vjeruju, nego je ondje gdje je ono u što vjerujemo, što se vjeruje. On nam omogućuje da u njega vjerujemo. On omogućuje vjeru u nama. On u nama budi pobožnost. On ne žudi kao mi za Bogom, nego očituje na svome licu lice Oca koga možemo osloviti s Abba – Tata. Za Isusovu je osobu bitno da je u njemu Bog među nama. On jest i ostaje Očev Sin koji je u Očevu krilu i donosi nam spoznaju Oca. Na ovoj zemlji ništa slična nije postojalo niti će se pojaviti.

Svi drugi velikani i danas su značajni po svojim djelima, dok jedino Isus sja svojom pojavom i osobom i dan-danas, poglavito u svecima. Na njemu se i njegovoj osobi dijele duhovi. Ciljano je rekao da je protiv njega onaj tko nije za njega (usp. Mt 12, 30), da je došao baciti oganj na ovu zemlju i zapaliti planet svojom riječju i osobom (usp. Lk 12, 49). Aristotel živi u svojim djelima, isto tako i Ciceron ili pak Michelangelo, Mozart ili Dostojevski. Oni žive u onome što su ostavili svijetu. S Isusom nije tako. On nije prošlost nego živi u Crkvi i pojedincima koji mogu s Pavlom reći: Živim, ali ne više ja: U meni živi Krist Isus (usp. Gal 1, 20). Na Isusu se i pred Isusom odlučuje o sudbini pojedinca i svijeta. Iz njegovih riječi izbija tolika samosvijest, u njima se on predstavlja kao sudac i presuditelj, pa se pitamo: Odakle crpi Isus tu samosvijest? Je li to preuzetnost ili pak jedincato poslanje u ovome svijetu? Reći za sebe da je Alfa i Omega, prvo i zadnje slovo naše životne abecede, ali i svemira, da je sinteza svemira u svome križu (usp. Ef 2, 11-18)? Pred tom zagonetkom stojimo i danas i tražimo odgovor.

Opći poziv svih vjernika na svetost samo je poziv svakomu od nas da uključi prijavnike i pretoči glazbu vječnosti u ovozemnu simfoniju. Gospodin je dirigent, a mi – svaki pojedinačno i svi zajedno – tvorimo njegov orkestar koji svira u svijetu neponovljivu glazbu.

Isus je ostavio svijetu novi fenotip i genotip čovjeka-sveca. Oni su svojoj pojavnosti najbolji tumač Radosne vijesti i osobe Isusa Krista. Dok se s jedne strane novozavjetni stručnjaci trude kako i na koji način rekonstruirati Isusov lik i vrijeme, dotle sveci nisu ništa drugo nego uprizorenje u konkretnoj povijesti te jedincate pojave – Isusa Krista. Sveci su sretni, 'uspjele' osobe, 'realizirani', ozbiljeni kršćani, oni su živo zrcalo Isusa Krista u svijetu, oni su živa kristologija, ovdje i danas. Dok se znanstvenici trude kako protumačiti Isusov lik, dok se muče oko psihologije Isusova lika, sveci taj lik žive u svome vremenu i osobi. Kao što Isus Krist živi samo iz Oca i po Ocu, tako i sveci u svome životu žive iz poslanja Isusa Krista (Iv 20, 21). Stoga im u životu uspijeva ono što je samo Isus mogao činiti, biti, naime, do kraja prozračan za Boga, zračiti Kristov lik u svijetu. U njima je prisutno pretakanje ljubavi prema Bogu u ljubav prema čovjeku-bližnjemu i obrnuto.

Oni su istodobno dokaz istinitosti i vjerodostojnosti Crkve, a Crkva je u svome poslanju smjerokaz prema istinitosti Kristove osobe. Crkva ima svoj raison d'être samo ukoliko uprisutnjuje Gospodina Isusa u svijetu. Dok danas u novozavjetnoj znanosti (kao plod tzv. historijsko-kritičke metode) vlada prijemor je li Isus činio čudesa, sveci su tijekom povijesti činili tisuće čudesa, diljem svijeta. Ali su daleko snažnija od fizičkih čudesa Božje milosti, obraćenja, metanoie, promjene životnoga smjera i životnih zaokreta te obraćenja.

SVETOST ŽIVOTA ILI NIŠTAVILO SMRTI?

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

PORUKA SVIH SVETIH I DUŠNOG DANA

Crkva ima valjane teološke razloge što potkraj liturgijske godine slavi svetkovinu Svih svetih i spomen vjernih mrtvih. Nakon što je tijekom godine u brojnim svetkovinama slavila otajstvo spasenja, počevši od Kristova rođenja, preko njegove muke, smrti i uskrsnuća do uzašašća i proslave kod Oca, ovim dvama slavljima Crkva svoje vjernike suočava sa zadnjom istinom ljudskoga života, s činjenicom tjelesne smrti i s nadom onkraj groba, a to znači s pitanjem smisla ljudskog života uopće. Ta slavlja nas stavljaju pred sudbonosno pitanje: Za što ćemo se opredijeliti: za svetost života ili ništavilo smrti?

Na posljednjim Olimpijskim igrama u Pekingu, točnije na ceremoniji dodjele odličja pobjednicima, zbiljo se nešto neočekivano što je privuklo pozornost medija. Pobjednik u dizanju utega, Nijemac Matthias Steiner, prozvan „najjačim čovjekom“ na svijetu, dok je primao zlatnu kolajnu u ruci je držao sliku svoje godinu dana prije toga u prometnoj nesreći smrtno stradale žene. Upitan komu posvećuje svoju medalju, odgovorio je: „Mojoj ženi. Ona je uvijek sa mnom. Ja mislim da je i u svemu ovome na neki način sudjelovala“.

Na prvi pogled to bi se moglo nazvati protestom ljubavi protiv smrti, ali nipošto protestom koji bi dolazio iz nekakva inata ili prkosa, već je posrijedi spontana i osebujna reakcija kršćanske vjere u život poslije smrti. A dolazi u trenutku kad kršćanska nada u život poslije smrti sve više gubi tlo pod nogama. Za razliku od ovoga sportaša, puno je suvremenika posve ravnodušno prema pitanju smrti i mogućnosti života onkraj groba. Dok jedni misle da je dovoljno provoditi čestit život i živjeti dugo, drugi misle da čovjek završava u

zemaljskom prahu od kojega je uzet.

Nada u život poslije smrti, kao uostalom kršćanska vjera uopće, već je više stoljeća na udaru prosvjetiteljstva koje ne računa ni s kakvim osobnim Bogom koji bi omogućio život poslije smrti. A životna filozofija čovjeka bez Boga glasi: Život je kratak, uživajmo ga dok traje! Sve ima svoj vrhunac u takozvanoj filozofiji apsurdna, prema kojoj ni ljudski život ni povijest svijeta nemaju nikakva smisla, već su u sebi apsurdni. Čovjek se mora pomiriti s tim apsurdom i s njime živjeti sadašnji trenutak života, ne pitajući ni za kakvu budućnost.

ZNAKOVI NADE U BEZNAĐU SVIJETA

Osebujna gesta olimpijskog pobjednika nije usamljen znak nade u danas, manje-više, beznadnom svijetu. U vremenu brzih i neočekivanih promjena sve češće smo svjedoci iznenađenja i na tom području. Prije nekoliko godina u Njemačkoj se pojavila knjiga iz pera Mathiasa Schreibera, novinara poznatog liberalnog časopisa „Der Spiegel“, pod naslovom: „Što će ostati od nas? O besmrtnosti duše“. Iznenađenje je već u tome što je knjiga takva naslova mogla nastati u ozračju časopisa kojemu su takve teme sve donedavno u najmanju ruku bile strane. I više od toga, na njegovim stranama često izrugivane. A njegov glavni urednik Rudolf Augstein sedamdesetih godina prošloga stoljeća napisao je protiv Isusa jednu od najotrovnijih knjiga koja se ikad pojavila.

Da je riječ o naznakama povratka napuštenim kršćanskim izvorima, svjedoči već predgovor knjige u kojemu autor ovako razmišlja: „Drevni govor o vječnome životu i o besmrtnosti duše u još uvijek aktualnoj konkurenciji za najluđe ideje raspolaže lošim kartama: staromodan

je, a osim toga odavno je odbačen – ili možda ipak nije? To je temeljno pitanje ove knjige. Nebo ili pakao, vječno spasenje ili propast, pobjeda nad smrću snagom vjere u postojanje najvišeg, apsolutnog bića, osobnoga Boga, koji od ljudi traži i određen moral ili pak deprimirajuća svemoć prolaznosti i grubo pravo jačega? Nijedan čovjek koji se brine za svoj osobni životni put, kao i za budućnost svijeta, ne može izbjeći odluku za jedno od tih dvaju uvjerenja.“

Nekako u isto vrijeme kad se pojavila spomenuta knjiga u Münsteru je održan filozofsko-teološki simpozij s temom „Zajednička nada s druge strane smrti“. U uvodnom izlaganju ugledni katolički teolog Jürgen Werbick snažno je naglasio kako je nasuprot mišljenju egzistencijalne filozofije apsurdna, prema kojoj ljudski život nema nikakva smisla, a svijet nikakve budućnosti, biblijska vjera puna nade i čežnje: „Vjernici žive u uvjerenju da svoj život mogu povjeriti Bogu. Oni čeznu za tim da budu od Boga prihvaćeni“. Prema tome, kršćansko razmišljanje o eshatologiji, o posljednjim stvarima sastoji se od povjerenja i samopredanja i u životu i u smrti.

NA SVETOST POZVANI

Kršćanska nada uvijek je počivala na sigurnosti Božjih obećanja glede budućnosti svijeta i svakoga pojedinca koji vjerom prihvaća ta obećanja. A stvarna kršćanska nada uvijek je „nada protiv svake nade“, što znači

da nema nikakva uporišta u bilo kakvoj sigurnosti ovoga svijeta, već jedino u Bogu. Govoreći o Abrahamovoj vjeri, sveti Pavao kaže da je to vjera u Boga „koji oživljuje mrtve i iz ničega stvara bića“, dodajući: „Abraham, protiv svake nade, oslonjen na Nadu, povjerova, da tako postane 'ocem mnogih naroda'" (Rim 4, 17sl).

Tu nadu u svakom vremenu najbolje utjelovljuju kršćanski sveti. Živeći s pogledom na vječnost, oni su svojim nesebičnim životom najviše obogatili sadašnjost i zadužili svijet. Zato Crkva na Drugom Vatikanском saboru podsjeća sve svoje vjernike da su pozvani na svetost: „Kristovi su sljedbenici od Boga pozvani, ne zbog svojih djela, nego po njegovu naumu i milosti; opravdani u Isusu Kristu, u krstu vjere istinu su učinjeni djecom Božjom i dionicima božanske naravi te su stoga doista posvećeni. Oni, dakle, živeći moraju uz Božju pomoć držati i usavršavati svetost koju su primili.“ (LG 40,1)

Ako Bog posvećuje čovjeka, to znači da mu daje nešto od svoje svetosti. A svetost u Bibliji označava Božju bit. Dok Izaija u velebnom viđenju gleda kako serafi kliču „Svet! Svet! Svet!“, on bolno osjeća svoju grješnost koju mu Bog oprašta i čini ga svojim prorokom (Iz 6, 1-13). Zato je upravo za tog proroka Jahve jednostavno „Svetac Izraelov“ (Iz 6, 6), visoko uzvišen nad sve stvoreno. Božju svetost nemoguće je dalje definirati. Ona od čovjeka traži poklonstvo što istodobno za nj znači vlastito posvećenje.

U Novom zavjetu Otac Isusa objavljuje kao svog ljubljenog Sina (Mk 1, 11), a Petar ga u ime svih učenika naziva „Svetac Božji“ (Iv 6, 69), pridajući mu svetost koja je u Starom zavjetu bila primjerena samo Jahvi. Polazeći od Isusove svetosti i od posvećenja Duhom u krštenju, učenici sebe zovu „svetima“ (usp. 1 Kor 6, 2; 2 Kor 13, 12). Ostavljajući učenike u svoje ime u svijetu, Isus za njih moli Oca: „Posveti ih istinom“ (Iv 17, 17). Svetost je dakle u naravi kršćanskog poziva i poslanja. Ona se mora prepoznati u njihovom držanju i djelovanju. Svetac je čovjek koji ne može zamisliti da bi nekoga mrzio, da bi bio beščutan na tuđu bijedu, da ne bi sudjelovao i u radosti i u žalosti drugih.

SVETOST ŽIVOTA I KRŠĆANSKA NADA

Snagu za takav život kršćanin može crpiti samo iz nade koja se hrani istinom o prolaznosti ovoga svijeta i obećanjem ponovnog Kristova dolaska. Takva nada predstavlja samu bit kršćanstva, njegovu usmjerenost u budućnost. Ona daje ton kršćanskoj vjeri i postaje pokretačkom i preobražajnom snagom sadašnjosti. A sve to ima izvor u Bogu nade, kako o njemu govori Pavao kad poručuje Rimljanima: „A Bog, izvor nade, neka vam dadne potpunu radost i mir u vjeri da napredujete u nadi snagom Duha Svetoga.“ (Rim 15, 13) On ne govori o nekom mogućem napretku kršćana u učenju ili spoznanju, pa čak ni u čudoređu, već o napretku u nadi. To je razumljivo, jer samo živa nada u konačnu proslavu može nositi i kršćanski moral i kršćaninu davati snagu za radosno služenje svijetu.

U svojoj knjizi „O nadi“ J. Pieper kaže kako se beznađe svijeta može očitovati u dva različita oblika: kao preuzetnost i kao zdvojnost. I jedno i drugo različiti su oblici grijeha protiv nade. Preuzetnost nije ništa drugo već čovjekov drski pokušaj da sam ostvari ono što je Bog pridržao sebi, a što može biti samo predmet naše nade. A zdvojnost je preuranjeno razočaranje zbog neostvarenosti onoga čemu smo se od Boga nadali. To je, drugim riječima, razočarana nada. Jedan od glavnih predstavnika filozofije apsurdna u prošlom stoljeću, A. Camus o kršćanskoj nadi govori ironično: „Nada i očekivanje neke je učinilo luđacima“, pozivajući da se ostane čvrsto na tlu realnosti, „razmišljajući jasno i ne nadajući se ničemu“. Jesmo li doista za to stvoreni?

Nije čudo što je glavna metafora takve životne filozofije sredinom prošloga stoljeća vrlo često bio Sif, lik iz poznatog grčkog mita koji neprekidno gura teški kamen uz brijeg prema njegovu vrhu, u nadi da će dosegnuti vrh, ali mu se nadomak vrha kamen uvijek otme kontroli i vrati na dno. Tako besmisleni posao počinje uvijek iznova. Poruka je mita da je život besmislen i da to treba prihvatiti i tako živjeti. Sveti svojim životom najbolje opovrgavaju takvu filozofiju. Živeći iz nade, oni su ostvarili puninu života i u prolaznosti svijeta ostavili neizbrisiv trag neprolazne vječnosti. Zato su dostojni čašćenja i nasljedovanja. Oni su dokaz da je svetost života moguća i zato su poticaj i drugima.

Snimio: Nadeo Vranković

S Marijom kroz Bibliju

SMRT, VJEČNOST, ČIŠĆENJE I BLAŽENSTVO

Crkva 1. studenog slavi svetkovinu Svih svetih, a 2. studenog bilježi spomen na vjerne mrtve. Uvriježilo se da se 1. studenoga ide na groblje, da se na grobljima slavi sveta misa, da se spominjemo svojih pokojnih pa jedva primjećujemo razliku između ovih dvaju blagdana. Svi sveti su „proslavljena Crkva u Nebu“. Njima se mi koji smo „hodočasnička Crkva na zemlji“ molimo, tražimo njihov zagovor. Neovisno o tome je li ih Crkva proglasila svetima ili ne, oni se već nalaze u slavi nebeskoga blaženstva. Vjerni mrtvi su „trpeća Crkva u čistilištu“. Oni još nisu u nebeskoj slavi. Za njih hodočasnička Crkva na Zemlji moli i zagovara za njih.

LIDIJA PARIS

SMRT I VJEČNOST

U mladosti na smrt i vječnost najčešće ni ne mislimo. U punoj snazi zrelih godina nemamo vremena razmišljati o vječnosti. S dolaskom starosti pomisao na smrt najradije izbjegavamo. Ona izaziva nelagodu. Ona izaziva bojazan. Ona izaziva strah.

Vječna je uredba: Valja umrijeti (Sir 14, 17), otići u prostore vječne (Tob 3, 6), u svoj vječni dom (Prop 12, 5), na počinak vječni (Sir 46, 19). Jedni će se probuditi za vječni život, drugi će se sramotu, za vječnu gadost (Dn 12, 2-3). Jer plaća je grijeha smrt, a dar Božji jest život vječni u Kristu Isusu, Gospodinu našem (Rim 6, 22). Nama nije do vidljivog nego do nevidljivog, kaže Pavao. Ta vidljivo je privremeno, a nevidljivo – vječno (2 Kor 4, 17). Tko sije u tijelo svoje, iz tijela će žeti raspadljivost, a tko sije u duh, iz duha će žeti život vječni (Gal 6, 8). Tko ljubi svoj život, izgubit će ga. A tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvati će ga za život vječni (Iv 12, 25).

Tko god se rodio na ovaj svijet, rodio se da živi vječno. Ne možemo

prestati postojati. Vječnost ne možemo izbjeći. Zapovijed Božja jest život vječni (Iv 12, 48). U materijalnom smo tijelu vremeniti, ali smo duhovnom dušom vječni. Živimo u nadi života vječnoga što ga, prije vremena vjekovječnih, obeća Bog koji ne laže (Tit 1, 2). Bog nam je dao život vječni, i taj je život u Sinu njegovu. Tko ima Sina, ima život; tko nema Sina Božjega, nema života (1 Iv 5, 11). Čega se zapravo bojimo?

Trepet spopada bezbožnika: „Tko će od nas opstati pred ognjem zatornim, tko će od nas opstati pred žarom vječnim?“ (Iz 33, 14) Bog će uzvratiti svakomu po djelima: Onima koji postojanošću u dobrim djelima istu slavu, čast i neraspadljivost – život vječni; buntovnicima pak i nepokornima istinu, a pokornima nepravdi – gnjev i srdžba! (Rim 2, 1-11) „Doista, kažem vam, sve će se oprostiti sinovima ljudskim, koliki god bili grijesi i hule kojima pohule. No pohuli li tko na Duha Svetoga, nema oprostjenja dovijeka; krivac je grijeha vječnoga.“ (Mk 3, 28) Tko mene odbacuje i riječi mojih ne prima, ima svoga sudca:

Riječ koju sam zborio – ona će mu suditi u posljednji dan (Iv 12, 48).

Bog ne želi našu vječnu propast (Br 24, 20; Br 24, 24; Ps 92, 8). On nas želi kod sebe i zato nema mjesta nikakvu strahu ako u nama postoji i trunka želje za vječitom radošću (Bar 4, 29; Iz 61, 7). Tko će izbrojiti pjesak morski i kaplje kišne i dane vječnosti? (Sir 1, 2) Što je čovjek? Ili čemu služi? Što je njegovo dobro, a što njegovo zlo? Trajnost života njegova? Sto godina vrlo je dugo. A prema vječnosti te su godine kao kap morske vode ili zrno pijeska. Zbog toga je Gospod strpljiv s ljudima i obasipa ih svojim milosrđem. On vidi i zna kako je bijedan njihov kraj i zato je umnožio praštanje svoje. (Sir 18, 8) Vi što se bojite Gospoda, nadajte se dobru, vječnoj radosti i milosti (Sir 2, 9).

To napisah vama koji vjerujete u ime Sina Božjega da znate da imate život vječni (1 Iv 5, 13). Zaista, zaista, kažem vam: Tko vjeruje, ima život vječni (Iv 6, 47). „Zaista, zaista, kažem vam: Tko sluša moju riječ i vjeruje onomu koji me posla, ima život vječ-

ni i ne dolazi na sud, nego je prešao iz smrti u život.“ (Iv 5, 24)

OD ZEMALJSKE SREĆE DO NEBESKOG BLAŽENSTVA

Na svetkovinu Svih svetih čitamo evanđelje o blaženstvima (Mt 5, 1-12). Što nam prvo pada na pamet na spomen riječi *blaženstva*? Blago siromasima, ožalošćenima, krotkima, gladnima i žednima, milosrdnima, čistima srcem, mirotvorcima, blago onima koji su progonjeni... Neke od ovih riječi ne zvuče baš privlačno, naprotiv, izazivaju nekakvu nejasnu neugodu... Još kad nam se kaže da je to program koji Isus nudi onima koji ga slijede i po kojemu bi trebali postići sreću, ostajemo malo zbunjeni...

Ne želimo ni siromaštvo ni žalovanja, ni glad ni progonoštvo. Krotkost nam se može učiniti neprimjerena mnogim situacijama koje susrećemo u životu. Milosrđu rado stavljamo granice. Značenje čistoga srca možda još nismo dokučili. Biti mirotvorac u današnjem svijetu? Vidjeli smo kako to u praksi izgleda... Želimo drugačiju sreću i sebi, i svojoj djeci, i svima

Čistilište nije ni mjesto ni vrijeme... mogli bismo reći da je to stanje duše. Čistilište jest bolno, ali ga ne treba shvaćati kao kaznu po kojoj bi nam se Bog osvećivao zbog naše nevjernosti. Poslije smrti mi sami postajemo svjesni svoje nesavršenosti, nedostatka ljubavi i potrebe da nas sam Bog privede k sebi.

koji su nam dragi. I što sada? Kakav je to Isus kad nas na tako nešto poziva? Ili Isus ništa ne zna o sreći – ili smo mi krivo shvatili?!

No pogledajmo najprije što o blaženstvu i sreći kaže Stari zavjet.

U Knjizi Sirahovoj i u Knjizi Izreka vidimo da su blaženi ljudi koji su mudri, razboriti, pravedni, umjereni, poučljivi, milostivi prema ubogima, koji ne čine zlo, koji ne trče za bogatstvom, koji se drže Božjih zakona i hode Božjim putovima. Neka starozavjetna blaženstva povezana su i s nekim obećanjima: Pravednik će se hraniti plodom djela svojih (Iz 3, 10). Plodnost nerotkinje bez ljage pokazat će se na istrazi duša (Mudr 3, 13). Čovjek koji ima brojne sinove, ne će se postidjeti (Ps 127)... Sa svim ovim blaženstvima rado ćemo se složiti – sva su vezana uz ovozemnu sreću koju i sebi želimo.

U Psalmima blaženi su koji se uzdaju u Boga, koji se Bogu utječu, koji Boga slušaju, koji se boje Gospoda, koje ne muči grižnja zbog grijeha, koje ne optužuje vlastita savjest, kojima je grijeh otpušten, koji prebivaju u Domu Gospodnjem, blaženi su koji čitavim srcem Boga traže. Blago narodu kojem je Jahve Bog! Prorok Baruh kaže: „Blago nama, Izraelu, jer nam je otkriveno što je Bogu po volji!“ (Bar 4, 4), a prorok Izaija naziva blaženima sve koji Boga čekaju (Iz 30, 18). Ova blaženstva već ukazuju na vertikalno usmjerenje ljudske sreće: nema je bez Boga.

Isus je bio sretan čovjek. Imao je roditelje, prijatelje, zanat... prisnost s Ocem koji je na nebesima. Blaženstva koja proglašava u petom poglavlju Matejeva evanđelja i sam je živio prije nego što ih je počeo naučavati. On je siromašan duhom, on žaluje, on je krotak, on gladije i žeda za pravednošću, on je milosrdan, on ima čisto srce, on je mirotvorac, on je proganjen zbog pravednosti. On sve očekuje i dobiva od Oca. On prvi u svojem vlastitom životu primjenjuje ono što naviješta. Ne zato da bi nama dao primjer. Isus nije došao ljudima davati primjere, nego u ljudskomu tijelu živjeti ono što zna da je za nas dobro. Isus ne želi da budemo nesretni, nego sretni.

U svojih osam blaženstava Isus nam obećaje utjehu, zemlju u baštinu, puninu pravednosti, milosrđe, gledanje Boga, božansko sinovstvo, kraljevstvo nebesko i veliku plaću na nebesima. Problem je u tome što nam se sva ta obećanja čine daleka, apstraktna, nedokučiva. Problem je u tome što zemaljska dobra stavljamo ispred vječnih pa ne shvaćamo veličinu onoga što nam se nudi. Ima li koga među nama da bi svojem sinu, ako ga zaište kruha, kamen dao? Ili ako ribu zaište, zar će mu zmiju dati? ... Koliko li će više Otac naš, koji je na nebesima, dobrima obdariti one koji ga zaištu! (Mt 7, 9).

ČIŠĆENJE

Ljudima je „jednom umrijeti, a potom na sud“, piše Pavao Hebrejima (Heb 9, 27). Bogu ćemo polagati račun (1 P 4, 5). On će suditi svijetu po pravdi (Dj 17, 30), suditi će ono što je skriveno u ljudima (Rim 2, 16) po Isusu Kristu koji će suditi žive i mrtve (2 Tim 4) po riječi koju je zborio (Iv 12, 48).

Rado mislimo da se naši pokojni već nalaze u Božjoj slavi. Nerado pomišljamo na to da se možda nalaze u čistilištu... Druga knjiga o Makabejcima 12, 38-45 pokazuje da je pojam čistilišta i molitve za pokojne u stanju teško-grieha poznat još u Starom zavjetu: Svi se „pomoliše da bi se počinjeni grijeh sasvim oprostio. Plemeniti Juda... sabra oko dvije tisuće srebrnih drahmi i poslao u Jeruzalem da se prinese žrtva okajnica za grijeh. Učinio je to vrlo lijepo i plemenito djelo jer je mislio na uskrsnuće. Jer da nije vjerovao da će pali vojnici uskrsnuti, bilo bi suvišno i ludo moliti za mrtve... Zato je za pokojne prinio žrtvu naknadnicu da im se oprostite grijesi.“

Kršćanski nauk kaže da nam je potrebno čišćenje da bismo mogli Boga gledati. „A sadašnja nebesa i zemlja... pohranjena su za oganj i čuvaju se za Dan suda i propasti bezbožnih ljudi. Jedno, ljubljeno, ne smetnite s uma: jedan je dan kod Gospodina kao tisuću godina, a tisuću godina kao jedan dan... Gospodin je strpljiv prema vama jer ne će da tko propadne, nego hoće da svi prispiju k obraćenju“ (2 P 3, 7ss). Tko će stajati na svetom mjestu Gospodnjem? Onaj u koga su ruke čiste i srce nedužno (Ps 24,3). „Blago čistima srcem, oni će Boga gledati“, kaže Isus (Mt 5, 8).

Čistilište nije ni mjesto ni vrijeme... mogli bismo reći da je to stanje duše. Čistilište jest bolno, ali ga ne treba shvaćati kao kaznu po kojoj bi nam se Bog osvećivao zbog naše nevjernosti. Poslije smrti mi sami postajemo svjesni svoje nesavršenosti, nedostatka ljubavi i potrebe da nas sam Bog privede k sebi. „Doista, tvoje će te riječi opravdati i tvoje će te riječi osuditi“, kaže Isus (Mt 12, 37).

„Kakvo je čije djelo, oganj će iskušati“, piše Pavao Korinćanima (1 Kor 3, 13). Koji oganj? Oganj Božje ljubavi! Sam Bog nas čisti i preobražava – svojom ljubavlju.

LIDIJA PARIS

U SUBOTU 12. RUJNA 2015. MONS. RAMON CABRERA ARGÜELLES, NADBISKUP LIPE NA FILIPINIMA, SLUŽBENO JE PRIZNAO UKAZANJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE POSTULANTICI TERESITI CASTILLO, KOJA SU SE DOGAĐALA 1948. U KARME-LU U GRADU LIPA, JUŽNO OD MANILE. U svom dekretu izjavljuje da su događanja nadnaravna i vj-erodostojna te da se Blaženu Djevicu Mariju može zazivati pod imenom *Posrednica svih milosti*.

KRATKA POVIJEST DOGAĐANJA

U malom Karmelu u mjestu Lipa na Filipinima Blažena Djevica Marija se od 12. rujna do 12. studenog 1948. ukazivala postulanti Teresiti Castillo. U početku su biskup Alfredo Verzosa i njegov pomoćni biskup Alfredo Maria Obviar bili skloni tim ukazanjima, no 1951. godine je filipinska hijerarhija objavila negativan sud i službeno izjavila da u tim događanjima nema nikakve nadnaravne intervencije. Slika Marije, Posrednice svih milosti morala je biti uklonjena. Sve je palo u zaborav.

Jedna od rijetkih osoba koja nije zaboravljala te događaje bila je majka Marija Cecilija od Isusa, poglavarica Karmela u vrijeme ukazanja. Svoj je život posvetila molitvi da ukazanja budu priznata. Kad je mons. Mariano Gaviola 1981. postao biskupom Lipe, iznova je proučio taj slučaj i 16.

srpnja 1992. opet dopustio javno štovanje slike Marije, Posrednice svih milosti. U veljači 1993. javno je izrazio svoje osobno uvjerenje da su događaji u Lipi vjerodostojni te je tako širom otvorio vrata posvemašnjoj rehabilitaciji Gospinih ukazanja u Lipi.

IZVJEŠTAJ ČASNE MAJKE

U nedjelju 12. rujna oko pet sati popodne, na blagdan Imena Marijina, jedna je sestra šetala vrtom i primijetila kako se jedno stabalce leluja, a budući da uopće nije bilo vjetra, to je privuklo njezinu pozornost. Približila se i čula blagi ženski glas koji joj je rekao: *Ne boj se, dijete moje. Poljubi zemlju. Sve što ti budem rekla moraš učiniti. Petnaest dana zaredom dolazi k meni ovamo, na ovo mjesto. Pojedi nešto trave, dijete moje.* Sestra nije nikoga vidjela, samo je čula glas.

Sljedećeg dana, u ponedjeljak u pet sati popodne, sestra se vratila na isto mjesto. Kleknula je i počela moliti Zdravomariju. Kad je rekla „milosti puna“, primijetila je da se stabalce opet leluja i ugledala predivnu Gospođu čije su ruke bile sklopljene na prsima. Na desnoj ruci visjela joj je zlatna krunica. Bila je malo pognuta prema naprijed, haljina joj je bila posve bijela, jednostavna, oko pasa je imala uzak remen od tkanine. Noge su joj bile bose, stajala je na oblačiću pedesetak centimetara iznad zemlje. Lice joj je bilo neopisivo lijepo i blistavo. Smiješila se. *Budi vjerna u svojim dolascima ovamo, po kiši i po suncu,* rekla je sestri koja ju je na to upitala: „Predivna Gospođo, tko si ti?“ Odgovor je bio: *Ja sam tvoja majka, malena moja.* Kad je to rekla, nestala je.

U utorak u isto vrijeme sestra je otišla na isto mjesto. Gospođa je već bila tamo i čekala. Ruke su joj bile ispružene prema naprijed, kao za zagrljaj. *Želim da se ovo mjesto sutra blagoslovi,* rekla je. „U koje vrijeme, Majko?“ upitala je sestra. *Kad god bude htjela tvoja časna majka. Dijete moje, zabranjujem ti da zaboraviš događaje ovih petnaest dana.* Blagoslivljajući sestru, nestala je.

Blagoslov toga kutka u vrtu bio je dogovoren za sutradan u tri sata popodne. Mons. Alfredo Maria Obviar,

pomoćni biskup Lipe i duhovnik Karmela, u samostansku je klauzuru ušao u rocketi i sa štolom, a zajednica ga je slijedila. Kad su se približili, ukazala se Gospa koju je vidjela samo sestra Teresita. Imala je raširene ruke kao da je sve htjela uzeti u svoj majčinski zagrljaj. Čim je sestra kleknula pred nju, Gospa je rekla: *Dijete moje, poljubi zemlju i pojedi nešto trave. Uzmi komad papira i olovku i napiši što ću ti reći za zajednicu.* Ovo je njezina poruka: *Kćeri moje, od vas tražim da vjerujete u mene i neka ovo zasada ostane među vama kao tajna. Ljubite se međusobno kao prave sestre. Dođite me često pohoditi. Neka ovo bude sveto mjesto, poštuju ga. Skupljajte latice, djeco moja. Sve vas blagoslivljam.*

Nakon toga je Gospođa nestala, a na mjestu ukazanja ostale su prosute ružine laticice. Duhovnik je blagoslovio to mjesto i održao kratak govor zajednici naglašavajući Gospođinu poruku. U pet sati popodne istoga dana sestra je otišla na isto mjesto. Kao i prethodnog dana Gospođa ju je već čekala. *Nešto ću zatražiti od Karmela. Želim da se ovdje postavi moj kip. Očistite ovaj dio vrta da bude doista mjesto molitve. Reci sestrama da moraju vjerovati jer će inače izgubiti milost. Uvijek ću blagoslivljati zajednicu.*

Kad je 16. rujna sestra došla na isto mjesto, Gospođa je tu stajala kao i obično. Rekla joj je ovo: *Želim da se ovdje postavi moj kip. Želim da me opišeš vašem duhovniku jer želim da*

NAJNOVIJE PRIZNANJE

UKAZANJA IZ 1948.

PRIZNATA 2015.

Marija, Posrednica svih milosti (Lipa, Filipini)

Blažena Djevica Marija se od 12. rujna do 12. studenog 1948. ukazivala Teresiti Castillo, dvadesetjednogodišnjoj postulanti u Karmelu, i predstavila se kao Marija, Posrednica svih milosti.

MARIJA, POSREDNICA SVIH MILOSTI

U dogmatskoj konstituciji o Crkvi *Lumen gentium* Drugi vatikanski sabor izjavljuje: „Blažena Djevica Marija u Crkvi se zaziva imenima Odvjetnica, Pomoćnica, Pomagačica, Posrednica. Ipak se to tako shvaća, da ništa ne oduzima niti dodaje dostojanstvu i moći Krista, jedinoga Posrednika.“ (LG 62)

kip bude onakav kakvom me ti vidiš i iste veličine kao i kip Gospe Lurdske koji je u klausturu. Reci časnoj majci neka zajednica ovih dana svako popodne ovdje moli kronicu. Prenesi moju ljubav svim mojim kćerima. Reci im da ljubim svoje kćeri u Karmelu u Lipi i da ću uvijek biti sa svima vama. Blagoslivljajući ih, otišla je.

U danima koji su uslijedili Gospođa i sestra su se sastajale na istom mjestu. Gospa joj je govorila kao majka svojoj kćeri. Davala joj je svoje majčinske savjete, rekla joj neka bude poslušna, jednostavna i ponizna, i neka kaže zajednici da su jednostavnost i poniznost dvije krjeposti koje najviše voli, pa neka ih i one vole i prakticiraju.

Jednog je dana Gospođa od zajednice zatražila pojedinačnu posvetu njezinih članica u duhu svetog Ljudevita Grigniona de Montforta.

Posljednjeg od predviđenih petnaest dana, u nedjelju 26. rujna, Gospođa je ponovila svoje savjete: *Dijete moje, moraš ljubiti časnu majku i biti joj poslušna. Reci svojim sestrama neka se međusobno ljube kao prave sestre, neka budu ponizne i jednostavne, to su krjeposti koje najviše volim. Reci im neka ljube svoje poglavarice i budu im poslušne i neka ne zaborave što tražim. Ne ću od vas tražiti velike stvari, što biste vi htjele, jer ste vi moje malene. Ne zaboravite mi se posvetiti 7. listopada. Budite jako dobre. JA SAM MARIJA, POSREDNICA SVIH MILOSTI. Uvijek ću blagoslivljati zajednicu ujutro i navečer.* Blagoslivljajući sestre, nestala je.

Dana 30. rujna ružine su se latice prosule u samostanskim ćelijama. Dana 3. listopada kiša latica pala je po stubištu. To se u klauzuri dogodilo još nekoliko puta. Dana 11. studenog latice su pale izvan klauzure, što su vidjeli i neki posjetitelji.

U petak 12. studenog poslije mise sestra je bila pozvana na mjesto ukazanja i tamo je bila Marija, Posrednica svih milosti. Ruke su joj bile sklopljene na prsima u stavu molitve. Sestru Teresitu i cijelu zajednicu pogledala je nježnim, ali žalosnim pogledom i rekla: *Ljudi ne vjeruju mojim riječima. Moli, dijete moje, moli mnogo zbog progona. Moli za svećenike. Ovo što ovdje tražim je točno ono isto što sam tražila u Fatimi. Reci to ljudima. Oni ne vjeruju u mene niti mi daju ono što tražim. Reci sestrama da tražim da mole i da pomognu u širenju pobožnosti prema meni, i neka čine pokoru za one koji ne vjeruju. Kada ljudi dođu moliti i traže milosti, neka traže direktno od mene, a ne preko tebe. Ove stvari sada mogu biti otkrivene. Ovo je moje posljednje ukazanje na ovom mjestu.* Blagoslivljajući sestru Teresitu i cijelu zajednicu, Marija, Posrednica svih milosti je nestala.

Preuzeto sa službene stranice župe Marije, Posrednice svih milosti: www.marymediatrixofallgrace.com

Teresita Castillo

Teresita Castillo rođena je 4. srpnja 1927. u obrazovanoj katoličkoj obitelji kao najmlađa od sedmero djece. Njezin otac Modesto Castillo bio je guverner Batanga, a u vrijeme ukazanja sudac na industrijskom sudu. Na svoj 21. rođendan, u pet sati ujutro, Teresita je pobjegla u Karmel. Obitelj ju je pokušala vratiti kući, no bezuspješno. Nakon što je komisija istražila ukazanja u Lipi i ustvrdila da u njima nema ničeg nadnaravnog, Teresitino se zdravstveno stanje pogoršalo tako da je morala napustiti Karmel. Punih 38 godina radila je kod redemptorista u Baclaranu na englesko-tagaloškom rječniku. Trpjela je u tišini i nije se žalila, a njezina vjera u Boga i odanost Blaženoj Djevici Mariji nikada nisu prestale. Danas živi u gradu Paranaque i svakoga jutra ide na misu u svoju župnu crkvu.

U razgovoru s doktoricom Virginom G. Guzman-Manzo početkom 2011. (prije konačnog priznanja ukazanja, kad je imala 84 godine) govorila je o ukazanjima i o svom životu.

„Odavno sam sve stavila u Božje ruke. Božja volja je moja volja. Intervjuirali su me, ispitivali i propitivali mnogo puta. Svoju sam priču ispričala nebrojeno puta. Ja sam svoje učinila. Samo Bog zna što se doista dogodilo. Moja vjera i ljubav prema Majci Mariji nisu uzdrmane, širim pobožnost prema Gospi, radim što ona od mene traži i tako će biti sve do mog smrtnog časa.“

„Gospa mi se nije ukazivala poslije 1948. ali osjećam da je sa mnom. Između 1991. i 1996. desetak puta smo imali kišu ružinih latica u kućnoj kapelici i u kući. Na moj rođendan, 4. srpnja 1999., bila sam u kućnoj kapelici i primijetila ružinu laticu na haljini na prsima. Nije bilo drugih latica oko mene. Kad sam poslije

otvorila svoju torbu, bila je puna ružinih latica. Godinu dana poslije, opet na moj rođendan, kad sam ušla u svoju sobu, posvuda je bilo ružinih latica. Oba puta je sa mnom bila jedna osoba koja to može posvjedočiti. Sve te latice dajem Karmelu u Lipi ili bolesnicima. Čuvam samo jednu od one prve kiše latica iz Karmela.“

„Sad sam već prilično slaba, ali sam prije znala držati predavanja u školama, župnim crkvama, sjemeništima i samostanima, napose u Karmelima. Radim s bračnim parovima u bračnim poteškoćama, s bolesnima i umirućima. Potičem ih na ispovijed i na primanje bolesničkog pomazanja. Vidjela sam mnoga obraćenja. Svake prve subote idem u Lipu na molitvu za iscjeljenje koje vodi Marijanski centar koji se nalazi pored Karmela. Okuplja se mnogo ljudi sa svih strana zemlje, a katkada i iz inozemstva. Ne mogu više odgovoriti na sve pozive. 'Duh je voljan, ali je tijelo slabo.'“

„Upoznala sam mnoge ljude koji trpe, koji trebaju ne samo tjelesno nego i duhovno iscjeljenje. Jednom sam držala predavanje u Indoneziji. Tamo je bio jedan čovjek koji je pokazivao sve znakove đavolskog opsjednuća. Kad bi mu netko prišao da moli za njega, postajao bi vrlo nasilan. Ja sam mu prišla i pozvala ga da poljubi križ. Kad je križ dotaknuo njegove usne, počeo se grčiti kao da ima napadaj, a onda se polako smirio. Nekoliko minuta poslije bio je posve normalan i nije se sjećao što se dogodilo. Kad sam pogledala križ, vidjela sam da je djelomično zahrđao. Ne znam kako se to dogodilo.“

„Ono što je doista važno, to je naša čvrsta vjera, čistoća srca, koliko ljubimo Boga i njegovu Presvetu Majku, i naša odanost i poslušnost Crkvi koju je Gospodin ustanovio da nas vodi.“

Tko ima pravo priznati autentičnost ukazanja?

Priznanje autentičnosti ukazanja teoretski pripada Svetoj Stoli. U praksi se ostavlja široka inicijativa mjesnim biskupima. Kardinal Ottaviani, a napose kardinal Ratzinger (papa emeritus Benedikt XVI.), precizirali su ulogu Rima u tom procesu. Kardinal Ratzinger je, naime, 1987. kritizirao ordinarija Los Tequesa što je priznao ukazanja u Betaniji (Venezuela) bez konzultacija s Kongregacijom za nauk vjere. Filipinski mediji javljaju da je mons. Ramon Cabrera Argüelles priznao ukazanja u Lipi nakon što je dobio dopuštenje Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata.

PRIZNATA MARIJANSKA UKAZANJA

Mjesto i država	Datum ukazanja	Vidjelac/vidioci	Datum priznanja
Tepeyac , MEKSIKO	12. 12. 1531.	Juan Diego Cuauhtlatoatzin	24. 4. 1754.
Le Laus , FRANCUSKA	od svibnja 1664. do 1718.	Benoite Rencurel	4. 5. 2008.
Rim , ITALIJA	20. 1. 1842.	Alphonse Ratisbonne	3. 6. 1842.
La Salette-Fallavaux , FRANCUSKA	19. 9. 1846.	Maximin Giraud Mélanie Calvat	19. 9. 1851.
Lourdes , FRANCUSKA	od 11. 2. 1858. do 16. 7. 1858.	Bernadette Soubirous	18. 1. 1862.
Champion , SAD	listopad 1859.	Adèle Brise	8. 12. 2010.
Pontmain , FRANCUSKA	17. 1. 1871.	Eugène Barbedette Joseph Barbedette	2. 2. 1872.
Gietrzwald , POLJSKA	od 27. 6. 1877. do 16. 9. 1877.	Justyna Szafrynska	25. 7. 1977.
Fátima , PORTUGAL	od 13. 5. 1917. do 13. 10. 1917.	Barbara Samulowska Lúcia de Jesus dos Santos Francisco Marto	13. 10. 1930.
Beauraing , BELGIJA	od 29. 11. 1932. do 3. 1. 1933.	Jacinta Marto Fernande Voisin Gilberte Voisin, Albert Voisin Andrée Degeimbre Gilberte Degeimbre	2. 7. 1949.
Banneux , BELGIJA	od 15. 1. 1933. do 2. 3. 1933.	Mariette Beco	22. 8. 1949.
I'île-Bouchard , FRANCUSKA	od 8. 12. 1947. do 14. 12. 1947.	Jacqueline Aubry Jeanne Aubry Nicole Robin Laura Croizon	8. 12. 2001.
Betania , VENEZUELA	od 1940. do 5. 1. 1990.	Maria Esperanza Medrano de Bianchini	21. 11. 1987.
Akita , JAPAN	3 poruke (6. 7. -13. 10. 1973.) i 101 lakrimacija (od 4. 1. 1975. do 15. 9. 1981.)	Agnes Sasagawa	22. 4. 1984.
Kibeho , RUANDA	od 28. 11. 1981. do 28. 11. 1989.	Alphonsine Mumureke Nathalie Mukamazimpaka Marie-Claire Mukangango	29. 6. 2001.
Lipa , FILIPINI	od 12. 9. 1948. do 12. 11. 1948.	Teresita Castillo	12. 9. 2015.

Biblijsko-povijesni pogled na vidoce (2/2)

ULOGA VIDJELACA

U prvom dijelu teksta *Biblijsko-povijesni pogled na vidoce* čitali smo o bitnim značajkama vidjelaca u Bibliji i u povijesti Crkve. Oni primaju od Boga, svjedoče i prenose primljeno i time potiču na vjeru. Kao primjeri starozavjetnih vidjelaca navedeni su Abraham, Mojsije i proroci, kao primjeri novozavjetnih vidjelaca Isus, Marija, Elizabeta, Šimun i Apostoli, a kao primjeri vidjelaca u povijesti Crkve sv. Margarita Marija Alacoque (Srce Isusovo - Paray-le-Monial), Bernardica (Lurd) te Lucija, Franjo i Jacinta (Fatima). U drugom dijelu razmatramo ulogu vidjelaca u primanju poruke, u odnosu na sadržaj poruke, kakav je odnos vidjelaca i hijerarhije i koji su kriteriji autentičnosti.

FRA JOSIP
MARCELIĆ

ŽELEĆI ISTAKNUTI ULOGU VIDJELACA, MOŽEMO REĆI DA ONA SADRŽI:

- primanje poruka
- navještanje poruka
- življenje poruka

ULOGA VIDJELACA U „PRIMANJU“ PORUKA

Filozofsko je načelo: Što god se prima, prima se na način koji odgovara primatelju. To nam dovoljno jasno tumači kako na različite načine primaju poruke djeca i odrasli, muškarci i žene, u raznim kulturnim sredinama, u raznim razdobljima. Istu poruku, sadržajno, Gospodin drugačije naviješta Afrikancu, a drugačije Europljaninu; drugačije u srednjem vijeku, a drugačije u naše vrijeme. Bog bira „jezik“ koji primatelj razumije: dijete, odrastao Židov, kršćanin, Europljanin, Afrikanac, čovjek u srednjovjekovnoj slici svijeta i znanosti, čovjek u modernim vizijama svijeta i povijesti. Dovoljno je da smo ovdje na to upozorili.

ULOGA VIDJELACA U ODNOSU NA „SADRŽAJ“ PORUKA

Analizom poruka koju vidioci u Lurdu i Fatimi, a i drugdje kroz povijest

Crkve primaju, vidimo:

- da oni jednostavno prenose poruke koje su već sadržane u danoj nam javnoj Objavi
- da prenose samo neke određene poruke koje imaju posebnu važnost za određeno vrijeme
- da ističu, naglašavaju te poruke

Kad smo već uzeli kao primjer sv. Mariju Margaritu i Fatimske pastire, istaknimo također da prva ističe ljubav Božju otkrivenu u Božanskom Srcu Isusovu, a drugi stavljaju na štovanje Prečisto Srce Marijino. Zanimljivo je uočiti ovu povezanost: ljubav Božja otkriva nam se i nudi u nama dostupnim likovima – u Srcu Isusa i Marije! I jedna i druga pobožnost obnavlja naša srca i cjeloviti kršćanski život.

Vidioci su, dakle, u odnosu na poruke koje prenose:

- jeka koja odjekuje na poruke Biblije
- selektori poruka koje prenose određenom naraštaju u njegovim specifičnim prilikama
- pojačivači tih poruka koje onda mogu jače odjeknuti i bolje se čuti

Poslanje Ivana Krstitelja može nam posebno jasno istaknuti ulogu vidjelaca. On je pokazao Spasitelja, njemu je uputio svoje učenike i rekao: „On treba da raste, a ja da se umanjujem.“ (Iv 3, 30) Vidjelac treba ulaziti u sjenu, a Sunce se Božje treba dizati na horizontu. Možemo navesti i usporedbu zvijezde Danice: Ona najavljuje dan, ali što se dan više bliži, to ona sve više nestaje i gubi se u sjaju Sunca. Sunce je glavno, k njemu ona vodi! Tako i vidioci!

- Vidjelac je u dragovoljnom sluzenju evanđelju: „Besplatno ste primili, besplatno dajte“ (Mt 10, 8). On, dakle, stoji u službi prenošenja darova, te i sam postaje darom! To je njegova uloga te ujedno i kriterij autentičnosti: sluzenje i besplatno sluzenje! Izgarati kao svijeća – koja svijetli i time nestaje da drugi žive!
- Izgrađivanje Tijela Kristova, Crkve: „Idite po svem svijetu...“ (usp. Mk 16, 15 sl.)

Vidjelac po svojoj ulozi ulazi u odnos:

- prema javnoj Objavi Božjoj
- prema hijerarhiji u Crkvi, koju

je Gospodin postavio da upravlja Crkvom

- prema narodu Božjem
- prema svijetu

Teme su to koje samo spominjemo, a koje zahtijevaju posebno produbljenje, analizu i obradu u odnosu na poruke koje prenosi pojedini vidjelac!

Možda bismo mogli slikovito predstaviti ulogu vidjelaca.

- Oni su prijammnici. Međutim, nije svaki prijammnik jednako prikladan za primanje svih valova: treba biti na istoj valnoj duljini. Mi trebamo prilagoditi radioprijammnik za svaku radiostanicu posebno. Zanimljivo je da među vidiocima ima mnogo djece i da među njima nekako češće susrećemo ženske osobe; bit će da su djeca osjetljiva i neopterećena vlastitim frekvencijama, te lakše prihvaćaju Božju frekvenciju; a za ženske osobe izgleda da su one osjetljiviji prijammnici, pa onda s njima Nebo lakše i uspostavi tu vezu prenošenja.
- Oni su mikrofoni.
- Oni su i selektori.
- Imaju ulogu pojačivača.

- Umiješana je njihova vlastita frekvencija, kao i frekvencija njihovog ambijenta u to primanje i odašiljanje poruka. Tu je na svoj način uključena „vitalizacija“ poruka: naime poruke prolaze kroz njihov život i postaju uočljive, čitkije. Sjetimo se kako je u Starom zavjetu mnogo puta Gospodin svoje poruke prenosio preko simboličkih radnji, pa i veoma bolnih (usp. Ezekijel, Hošea i dr.).

ODNOS VIDJELACA I HIJERARHIJE

Ovo je posebno osjetljivo pitanje te je potrebno osvrnuti se na njega. Ovdje se u biti radi o odnosu između karizme i institucije u Crkvi. Drugi vatikanski sabor izričito se osvrnuo na odnos između karizmatičkih milosnih darova i hijerarhije i rekao da je potrebno biti otvoren svim milosnim darovima Duha Svetoga, onim običnim i onim izvanrednim, a da su pastiri Crkve pozvani da ne odbacuju tih darova, nego među njima prosude, autentične prihvate, a neautentične odbace (usp. LG 12). Na više, dakle, razina postavlja se pitanje kriterija autentičnosti karizmi, odnosno onih koji imaju te karizme, konkretno – u našem slučaju – vidjelaca. Pa navedimo neke od glavnih kriterija za rasuđivanje te autentičnosti.

KRITERIJI AUTENTIČNOSTI

Sjetimo se, ipak, da se pitanje autentičnosti vidjelaca-proroka postavljalo i u Starom i u Novom zavjetu. Bilo je naime i samozvanih proroka i apostola te će u Starom zavjetu Mojsije upozoriti na oprez, a u Novom će sam Isus govoriti o krivim prorocima. I Pavao i Ivan će upozoravati protiv krivih apostola. Potrebni su, dakle, kriteriji

za raspoznavanje pravih proroka, apostola, vidjelaca. O tim kriterijima treba ozbiljno voditi računa. Spomenimo neke od tih kriterija koji su povezani s ulogom vidjelaca.

- Vidjelac treba naviještati Boga i Božje planove spasenja. Ako pak u svojim navještajima čini suprotno tome, te ne naviješta Božje nego svoje planove, onda nije autentičan vidjelac.
- Vidjelac naviješta Božju objavu da bi izgrađivao narod Božji, Tijelo Kristovo, Crkvu. Stoga, ako svojim navještajem sije razdor, potkopava Hram Božji, kida Tijelo Kristovo, zacijelo nije autentičan.
- Djelovanje Božje objave treba najprije biti vidljivo na samom vidiocu, kako to ističe sv. Pavao, braneci svoje apostolsko poslanje.

Posebno bih ovdje naveo kriterije koje prilagođujem iz knjige dr. Heriberta Mühlena (*Novi susret s Bogom*, Jelsa 1994., str. 205-207, 314-319). Evo glavnijih:

- Jesu li vidioci na putu predanja Bogu
- po vjeri, ufanju i ljubavi?
- Oslanjaju li se na vlastite sposob-

- nosti i metode ili na snagu Božju?
- Kakva je njihova ljubav prema Crkvi:
 - Jesu li nošeni ljubavlju prema konkretnoj Crkvi – puku Božjem?
 - Kakav je njihov odnos prema pastirima Crkve?
 - Potiču li na izgradnju Tijela Kristova, Crkve?
- Jesu li otvoreni služenju ljudi?
- Traže li svoju slavu i probitak ili korist drugih ljudi?
- Jesu li spremni na suradnju?
- Je li njihova kritika, ako je izriču, na izgradnju ili na rušenje?
- Nasljeduju li Isusa u svagdašnjici?

nama, na nutarnjim ranama i ozljedama? (To upućuje na djelovanje Sotone koji potkopava čovjeka)

OSVRT NA MEĐUGORSKE VIDIOCE

Iznesene podatke iz Starog i Novog zavjeta i iz povijesti Crkve treba, dakako, primijeniti konkretno i na međugorske videoce:

- treba razmotriti sve okolnosti njihova primanja poruka: viđenja (promatrana fiziološki, psihološki, duhovno, mistički)
- sadržaj poruka koje oni u ime Gospe prenose (biblijski, teološki, crkveno, pravno, asketsko-mistički)
- primljene poruke u njihovu životu (osobni i zajednički čarški život, osobni život, obiteljski život, odnos prema Crkvi i crkvenim vlastima, konkretno prema biskupu, Papi, župniku)
- način naviještanja poruka (riječju, djelima, životom)

i razglas zapažaju, to su bolji jer bolje služe svojoj svrsi. Što se više nameću svojim kriještanjem i deformacijama glasa, tim su lošiji.

Prauzor je – za stvorene posrednike – Djevica Marija. Ona posve tiho prenosi UTJELOVLJENU PORUKU – RIJEČ, nestaje u njezinoj sjeni, pojavljuje se tek ponovno na Kalvariji. Izgleda da se upravo tako i kroz povijest Marija pojavljuje mnogo puta u kriznim vremenima – opet uz Isusa i noseći Isusa, mnogo puta ranjenog, raspetog – u našim ljudskim bićima i srcima, da bi on oživio u nama, jer joj je sam Isus sve nas s Križa predao za djecu, a Nju nama za Majku!

Ukazanja, viđenja, objave (2/6)

NEOBIČNE POJAVE U NEOBIČNO VRIJEME

FRA IVAN DUGANĐIĆ

BIBLIJA TAKO ČESTO GOVORI O UKAZANJIMA I VIĐENJIMA, I UZ TE POJAVE U TOLIKOJ MJERI POVEZUJE BOŽJU OBJAVU LJUDIMA DA TO MOŽEMO SMATRATI NJEZINIM SREDIŠNIM SADRŽAJEM.

(Ostavlajući ovaj put cijeli Stari zavjet postrance, upozorio bih samo na važnost **ukazanja Uskrsloga** učenicima ili farizeju Šaulu pred Damaskom.) Zašto su onda ukazanja i viđenja kasnije u povijesti Crkve redovito nailazila na velik oprez i skeptičnost crkvene hijerarhije i klera općenito, kao i na popriličnu nezainteresiranost teologa? Zapravo bi se moglo reći da te pojave jedino kod običnog vjerničkog puka nailaze na spremno prihvaćanje koje je, istini za volju, katkad prebrzo i nedovoljno kritično.

U pravoj poplavi teološke literature danas veoma je teško naći solidan teološki rad posvećen ukazanjima i viđenjima; zapravo, mogli bi se svi takvi radovi izbrojiti na prste jedne ruke. Ako pođemo od starog dobrog shvaćanja teologije kao sluškinje vjere, onda iz toga logično proizlazi da je njezina zadaća „pronicanje objave svjetlom razuma“ (R. Schnackenburg) i „nastojanje oko živog tumačenja vjere“ (W. Kasper) u praktičnom životu Crkve. Ne možemo se stoga oteti pitanju zašto teologija zazire od takvih pojava koje se i te kako tiču i objave i života Crkve? Je li posrijedi neko podsvjesno uvjerenje o njihovoj nemogućnosti ili možda nekorisnosti za život Crkve, nekakav strah pred delikatnošću zadatka ili pak nešto sasvim drugo?

Nisu li upravo ovakve pojave pravi izazov i ispit za današnju teologiju koja se s puno angažiranosti, pa i uspjeha, bavi pojedinačnim pitanjima i problemima, ali kojoj sve više poteškoća prčinja smisao cjeline? Treba se bojati da se možda ipak pomalo ne ostvaruje zlogoko proroštvo oca pozitivizma A. Comtea od prije nekih stotinu i pedeset godina kada je, promatrajući pomicanje interesa teologije od tajne Presvetog Trojstva preko kristologije prema ekleziologiji, ustvrdio kako će **Crkva** tim putem lagano i ne opažajući otići u pozitivizam: „Ne će se više baviti Bogom nego čovjekom; ne će više istraživati neistraživu istinu nego pozitivne pojave svoje vlastite zajednice.“ (navedeno prema J. Ratzinger) Hans Urs von Balthasar, jedan od najoštroumnijih teologa prošloga stoljeća, kao da neizravno priznaje da se to uistinu i dogodilo kad za današnju Crkvu kaže da je „dobrim dijelom izgubila svoje mističke crte i postala Crkva permanentnih razgovora, organiziranja, vijeća, kongresa, sinoda, komisija, akademija, stranaka, funkcija, strukturiranja i prestrukturiranja, socioloških eksperimenata i statistika“.

Nešto slično događa se i s **modernom teologijom**. Svatko tko iole prati suvremena teološka gibanja znade u koliko je mjeri današnja teologija infiltrirana antropologijom, sociologijom i psihologijom, znanostima koje

zasigurno mogu puno obogatiti i osuvremeniti teološku misao, ali koje predstavljaju i trajnu opasnost da stanu na mjesto onoga što teologiju čini „znanostu o Bogu“. Naime, težište teološkog razmišljanja ponekad je u toliko mjeri pomaknuto od Boga k čovjeku i od onozemne k ovozemnoj stvarnosti da možemo lako shvatiti kako duh današnjeg vremena i čitava duhovna atmosfera nimalo ne pogoduju govoru o ukazanjima i viđenjima (L. Scheffczyk). A budući da takve pojave nužno traže svoje tumačenje, ono se kuša ponuditi na neteološkom području. Obično se voli isticati kako se u današnjem svijetu, koji je suočen s nesigurnošću i strahom u pogledu svoje budućnosti, javljaju proročko-apokaliptičke tendencije koje onda nalaze oduška u psihozi masa. Time onda ove pojave a priori poprimaju negativnu kvalifikaciju; neobične pojave poistovjećuju se s patološkim stanjem i njihovom se tumačenje prepušta psihologiji i parapsihologiji.

Kad je u pitanju **Marija** i njezina ukazanja, obično se ističe Isusovo jedinstveno posredništvo između Boga i ljudi i odatle se izvodi nemogućnost ukazanja, jer bi se time ta inače sigurna istina vjere dovela u pitanje. Često je, barem u pojedinim zemljama, posrijedi i neka površna „ekumenska taktika“ (H. U. von Balthasar) u odnosu na protestante, kojima je oduvijek smetalo naglašeno štovanje Marije kod katolika. Ali čini se da ipak jedan od razloga za nezainteresiranost mnogih teologa za ove pojave valja tražiti u njihovu strahu da ne budu proglašeni konzervativnima u vremenu kada je u modi teologija koja se bavi sasvim konkretnim životnim problemima, što je inače dobro, ali nije dovoljno.

Promatrajući već dugo događaje u župi Međugorje izbliza i pokušavajući ih teološki vrjednovati, te prateći reagiranja dijela crkvene javnosti na njih, teško mi se oteti dojmu da su mnogima često nejasni osnovni teološki pojmovi i da je to jedan od glavnih izvora zabune i nesnalaženja. Zato ove retke shvaćam kao mali pokušaj teološke analize pojma ukazanja i viđenja, njihove nutarnje mogućnosti i značenja, zatim pojma takozvane privatne objave, njezina mjesta i uloge u životu Crkve te naposljetku kriterija za raspoznavanje tih pojava i utvrđivanja njihova odnosa prema parapsihološkim fenomenima. Na kraju ćemo pokušati odrediti mjesto i ulogu Blažene Djevice Marije u Božjem planu spasenja, jer je samo tako moguće shvatiti i smisao njezinih brojnih ukazanja. O svemu tome želim govoriti sasvim načelno i općenito, a Međugorje je poslužilo samo kao povod.

Predavanje održano na Međunarodnom susretu voditelja centara mira, Baška Voda, 2. – 6. travnja 1995.; Vidi: Molitveno-obrazovni seminar 1-5, ICMM, Međugorje 1998.

- Kako vrše svoje službene dužnosti: u školi, u obitelji, na poslu?
- Nose li u sebi plodove Duha Svetoga?
- Šire li mir ili smetenost?
- Nose li u srcu radost koja obećava i ljubav?
- Posjeduju li ljubav koja se želi darovati?
- Kakvi su u odnosu na pretjerivanja i negativnosti?
- Pretjeruju li u istinitom i dobrom?
- Naglašavaju li negativno?
- Zauzavljaju li se na tamnim stra-

- plodovi poruka (obraćenje, molitva, pokora, sakramenti, krunica, ispovijedi, euharistija, pomirenje, Marijanska duhovnost...)
- Ovdje smo na to uputili. To je tema posebnog dugog i detaljnog istraživanja i proučavanja.

ZAKLJUČAK

Uloga vidjelaca u javnoj i privatnoj objavi jest, dakle, uloga posrednika. Ona odgovara našoj individualnoj i komunitarnoj strukturi, kao i povijesnom ambijentu i dinamici ljudskog roda. Njihova je uloga posve podređena ulozi posredovanja – koja je uvijek tiha, nenametljiva, skrivena – kao što je, poredbeno govoreći, uloga mikrofona i razgласa pri prenošenju riječi. Što se manje mikrofon

Na Marijin način vidioci sudjeluju u našim „Kanama“, na našim „Kalvarijama“, slušajući i ponavljajući riječi koje im Gospodin stavlja u srce: „**Što vam god rekne, učinite!**“ (Iv 2, 5)

Takva je uloga vidjelaca: uputiti na Isusa – i nestati u sjeni! Ostaje samo Isus i Njegova Riječ!

Predavanje održano na Međunarodnom susretu voditelja centara mira, Baška Voda, 2. – 6. travnja 1995., Vidi: Molitveno-obrazovni seminar 1-5, ICMM, Međugorje 1998.

JEDNO DRUGAČIJE PROMIŠLJANJE O MEĐUGORJU

Poštovani, šaljem Vam ovaj napis o međugorskim događanjima s molbom da ga objavite u Glasniku mira. U njemu iznosim samo svoja promišljanja i nikoga ne spominjem ni u kakvom kontekstu. Želja mi je pomoći mnogima da raščiste nedoumice oko naravi događanja.

O MEĐUGORJU JE PUNO TOGA NAPISANO I ZA NJEGA SE ZNA U CIJELOM SVIJETU, NAPOSE U KATOLIČKOM SVIJETU. Tijekom ova tri desetljeća to malo hercegovačko mjestance posjetili su milijuni hodočasnika i odavno se osjeća potreba da se događanja u njemu nazovu pravim imenom. Događaju se tu tjelesna ozdravljenja, ali još više nebrojena duševna ozdravljenja, što upućuje na to da se ovdje radi o izuzetno važnom fenomenu u ljudskoj povijesti. Riječ je o njegovoj istinitosti i trajanju.

Nije mi namjera nabrajati razne rasprave o tome jesu li ukazanja istinita ili se neki ljudi pretvaraju da kontaktiraju s nadnaravnim, nego iznijeti svoja razmišljanja o ovim događanjima.

Sva se raspravljavanja svode na samo jedno pitanje: Vide li vidioci zaista

Bogorodicu i razgovaraju li s njom ili se pretvaraju da to čine? Mnogi se u raspravama pozivaju na dosadašnja i od Crkve priznata ukazanja koja su se kao po pravilu događala kroz nekoliko dana naspram događanjima u Međugorju koja traju više od trideset godina. I odrastanje vidjelaca i njihovi životi također zbunjuju mnoge koji su očekivali da će ih gledati kao svećenike ili redovnike i redovnice, a ne kao obične obiteljske ljude. A svi ti sumnjičavci ne uzimaju u obzir da je svijet u doba lurdskih i fatimskih ukazanja bio bitno različit od današnjeg svijeta. Moglo bi se pomisliti kao da živimo u posljednjem stoljeću povijesti pa Nebo kroz dugotrajna Marijina ukazanja nastoji potaknuti ljude na mijenjanje načina življenja, međusobnih odnosa i odnosa prema prirodi.

Pitanje o kojem se ne promišlja na način što ću ga ovdje iznijeti jest: Je li moguće tako dugo i ustrajno glumiti i obmanjivati svijet da se u Međugorju događa istinski kontakt ljudi s onostranim, nebeskim? A baš mnogi osporavatelji ukazanja ističu i tvrde bez uvjerljivog obrazloženja da su međugorska događanja glumljenje i obmanjivanje javnosti i da nikako ne mogu biti istinita.

Odmah treba napomenuti da su ukazanja kod vidjelaca započela dok su oni bili mladi i rasli u idiličnom seoskom

okruženju i ni po čemu se nisu razlikovali od svojih tamošnjih vršnjaka. Pa je li umjesno i pošteno pitanje jesu li se ta priprosta djeca već na početku događanja znala i mogla dogovoriti da će nastaviti obmanjivati javnost u želji da postanu osobe o kojima će se mnogo pisati i govoriti? Takvu postavku dalje ne treba ni spominjati.

Ostaje i dalje glavno pitanje je li uopće moguće da netko može kroz tako dugo razdoblje svakog dana po nekoliko minuta ozbiljno i bez prekida glumiti ekstazno stanje i nakon toga odgovarati na pitanja prisutnih o nečemu što bi morao svaki put izmišljati?

Najprije promotrimo koliko bi dugo ozbiljna odrasla osoba mogla izdržati da se svakog dana u određeno vrijeme treba susresti s nekom važnom i uglednom osobom i s njom

pri punoj svijesti razgovarati o temi koju bi ona nametnula.

U pitanju su stotine i stotine susreta i razgovora koji bi vjerojatno već u prvoj godini postali dosadni i prekinuli bi se. Vjerujem kako nitko ne će tvrditi da je moguće bez ijednog prekida izdržati pretpostavljene susrete i razgovore kroz dvije, tri, pet ili čak deset godina, a kamoli kroz trideset godina.

Idemo još dalje. Zna se da vidioci dok traje kratka molitva i dođe Gospa, prelaze u ekstazu, što znači da postaju kao ukočeni i ne reagiraju na vanjske podražaje. Oni Gospu gledaju duševnim očima, slušaju je i s njom razgovaraju, što se vidi na njihovim usnama. To su činjenice znanstveno potvrđene i sve ovo događa se svaki, ama baš svaki put kad je ukazanje.

A sada zamislite da sudjelujete u eksperimentu i da morate svaki dan u isto vrijeme kleknuti i ukipiti se na nekoliko minuta kao da ste prešli u ekstazno stanje. Pritom trebate gledati u jednom smjeru kao u jednu točku te povremeno nečujno nešto šaptati da se to može vidjeti na usnama. To je već jedna složena radnja za glumca koju on treba izvoditi svakog, ama baš svakog dana bez prekida i bez pogreške.

Pa pokušajmo opet u mislima pratiti koliko bi dugo mogla trajati ova gluma. Jedni bi izdržali desetak dana jer bi učinili neku pogrešku i nužno bi morali napustiti eksperiment. Drugi bi nastojali

biti maksimalno sabrani i možda bi došli do dvadesetog, tridesetog ili čak do pedesetog dana. Teško mi je povjerovati da bi se našao takav glumac koji bi dogurao do stotog dana, a da nije učinio ni jednu pogrešku ni prekid. A još mi je teže zamisliti da bi netko po ovom scenariju bez pogreške i bez prekida mogao glumiti tri stotine šezdeset i pet puta. A tek kad se ovo pomnoži s 34 dobiva se broj koji apsolutno potvrđuje da je ovdje riječ o nebeskom zahvatu u zemaljsku stvarnost.

Važno je još dodati da je svaki od glumaca nakon glumljene ekstaze trebao odgovarati na pitanja onih znatiželjnika koji su pratili ovu predstavu i to dobro smišljenim riječima.

Oni koji traže čuda, naći će ih u Međugorju. Tamo ih mogu gledati, proučavati, čak dotaknuti jer vidioci su stvarni ljudi koje je Gospa izabrala da preko njih čovječanstvu uputi poruke za promicanje mira i suživota.

Pa zar je pošteno i razumno tvrditi da su svi ovi ljudi još od svoje najranije mladenačke dobi trideset i četiri godine tako savršeno glumili i obmanjivali svijet?

A sada, dragi čitatelji, malo zastanite i razmišljajte o broju 12 000. Vidioci su u samom početku ukazanja imali zajedničke susrete s Gospom, a kasnije su se s njom susretali na različitim mjestima, gdje su se u to doba dana našli. Za osporavatelje ukazanja to je neprihvatljivo jer u ovim događanjima ne žele vidjeti Božje sudjelovanje. Ako je čovjek kao smrtno biće uspio da ga preko televizije u isto vrijeme ljudi gledaju i slušaju na milijardu mjesta, što tek Bog može učiniti?! Čovjek je uspio još mnogo toga napraviti, ali nije niti može znanstveno objasniti snagu i ustrajnost vidjelaca, osim da prihvati istinu da su međugorska ukazanja nadnaravna, da su

Božje djelo. Za osporavatelje ukazanja svaki od vidjelaca je do danas na svoj način glumio i obmanjivao svijet više od 12 000 puta. Nije li ova tvrdnja i previše smiješna i neozbiljna?

Bilo je u početku i nekih nesprenih izjava vidjelaca, što su osporavatelji ukazanja željeli iskoristiti za odbacivanje vjerodostojnosti ukazanja. Zaboravljaju da Sotona ne miruje i ovdje je htio posijati sjeme razdora, ali mu to nije uspjelo. Vidioci nije mogao slomiti i oni su do danas ostali vjerni Gospi i svojoj službi.

Pa kako objasniti neshvatljivu snagu i upornost vidjelaca, ako glume ukazanja, da kroz tolike tisuće predstava baš nijedanput nitko od njih nije popustio, umorio se i prekinuo sudjelovanje? Za one koji vjeruju vidiocima to je istinski koridor između neba i ljudi koji treba na sve načine objavljivati svijetu da preko njega ponuđena milost ne propadne zauvijek.

A tko normalan ne bi postupao i izdržao kao vidioci da je u prilici susretati, gledati i razgovarati na ljudski način s tako divnom ženom, čija se ljepota ne može izraziti na ljudski način, a koja osim toga dolazi iz onog duhovnog, rajskog svijeta u koji mnogi na svoju nesreću uopće ne vjeruju.

Oni koji traže čuda, naći će ih u Međugorju. Tamo ih mogu gledati, proučavati, čak dotaknuti jer vidioci su stvarni ljudi koje je Gospa izabrala da preko njih čovječanstvu uputi poruke za promicanje mira i suživota.

Ivan Veselić,
Sv. Nedjelja – Brestovje

15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

POZADINA FRA SLAVKOVA DJELOVANJA

Kad se sada osvrnemo na čitav fra Slavkov život, postavlja nam se pitanje gdje su klice, korijeni i razlozi razvoja fra Slavka Barbarića u neprijepornu veličinu čovjeka i svećenika.

FRA MARINKO
ŠAKOTA

JASNO NAM JE DA SVE VELIKO I PLEMENITO U ČOVJEKU NE NASTAJE SAMO OD SEBE, NEGO IMA DUBOKU UKORIJENJENOST.

To posebno vrijedi za živote velikih ljudi. Kad kažem velikih, mislim na njihova djela, na ljude koji su po načinu svog djelovanja vertikalna i primjer drugima i koji su svojim zalaganjem doprinijeli pozitivnu razvoju svijeta. Čovjek je sličan stablu. Jedno stablo ne možemo promatrati izolirano, nego uvijek u kontekstu njegovim prirodnim okruženjem. Upravo o njemu, o tlu u koje je posađeno i koje ga okružuje, a koje može biti različito, od duboka i plodna do škrtta i kamenita, ovisi njegov razvoj. Iako može čudno zvučati, ali je istina da i na škrtu tlu može narasti stablo ogromne veličine i zadivljujuće kvalitete, a to se dogodi kada se njegovi korijeni probiju s plitke površine do dubina. Tlo i ozračje u kojem se čovjek razvija je djetinjstvo. U njemu su zasigurno korijeni i razlozi i fra Slavkova kasnijeg oblikovanja.

Osim djetinjstva temelj fra Slavkove osobnosti čini njegova osobina otvorenosti. Bio je poput širom otvorene knjige u kojoj se uvijek nalazilo neispisanih stranica željnih novih riječi. U te stranice Bog je ispisivao svoje riječi, Gospa svoje poruke, a život mnoga svoja iskustva. Sve je to poput sjemena padalo u širom otvorene brazde njegova srca i donosilo mnogostruke plodove.

Iako pretrpan raznoraznim aktivnostima, bremenit iskustvom i bogat znanjem uvijek je ostao gladan novih spoznaja o Bogu i čovjeku. Imao sam dojam da je sebe dovodio u situaciju

čovjeka koji se nalazi ispred visoke planine. Kad stane u podnožju planine i pogleda prema visinama, tada osjeti svoju malenost. No, upravo tu započinje čovjekova mudrost – ako otkrije svoju malenost i veličinu planine i ako u sebi osjeti težnju za penjanjem prema vrhuncima.

Jedno po sebi nesvakidašnje, ali vrlo važno duhovno iskustvo koje je doživio na Maslinskoj gori za vrijeme studijskog putovanja po Izraelu, u razdoblju poslijediplomskog studija u Freiburgu (1978.-1982.), zasigurno je imalo višestruki učinak na fra Slavkova osobnost i duhovnost. Škrt na riječima kad je bio govor o

na njemu ostavilo neizbrisive tragove i u njegovu dušu utkalo veliku, neizmjernu ljubav prema Bogu i poštovanje prema svakom čovjeku i svim stvorenjima. Kad znamo za to, kao i za prepoznavanje znakova svoga vremena i uviđanje potreba koje iz toga proizlaze, za njegovu motiviranost, kreativnost i maksimalno iskorištavanje svoga vremena iz njegove kasnije dobi, jasno nam je da se i u tom mističnu iskustvu kriju klice tih njegovih osobina i djelovanja.

Vrlo je važno naglasiti da to mistično iskustvo u Izraelu nije bilo početak rasta fra Slavkove osobe, nego njegovo produbljenje. Kod njega

Osim djetinjstva temelj fra Slavkove osobnosti čini njegova osobina otvorenosti. Bio je poput širom otvorene knjige u kojoj se uvijek nalazilo neispisanih stranica željnih novih riječi. U te stranice Bog je ispisivao svoje riječi, Gospa svoje poruke, a život mnoga svoja iskustva. Sve je to poput sjemena padalo u širom otvorene brazde njegova srca i donosilo mnogostruke plodove.

njemu samome, dao je fra Mladenu Hercegu i Miloni von Habsburg tek natuknice iz kojih bi se moglo zaključiti da je bila riječ o duboku mističnu iskustvu Boga. Cjelokupnu stvarnost, sva stvorenja, sve ljude na svijetu fra Slavko je tada doživio kao simfoniju ljubavi. Sve što je Bog stvorio izgledalo mu je kao prekrasna glazba na slavu Božju.

Milona svjedoči da je to bilo njegovo temeljno iskustvo Boga koje je

nije bilo nekih velikih skokova niti rezova, nego permanentnost i kontinuitet od djetinjstva. Otvorenost novim spoznajama stvarala je od djetinjstva u njemu raspoloženje i motiviranost za permanentni rast koji je hranio molitvom i radom, meditacijom i akcijom. Uvažavajući zakonitosti tijela i duha, pokazao je radom i molitvom kako čovjek u sebi treba povezati i dati potrebnu važnost i značenje duhovnim i materijalnim vrijednostima.

15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

ČINI SE DA JE BIO USLIŠAN

MILONA VON
HABSBURG DE
RAMBURES

PETAK JE, 24. STUDENOG 2000. Vraćam se iz grada Toursa kući i vidim da lampica na telefonu/telefaksu treperi. Sve lampice trepere. Slušam poruke. Nekoliko prijatelja iz Međugorja poručuje: Nazovi, nešto se dogodilo...

Pritišćem dugme i čitam poruku sestre Emmanuel Maillard. Papir se polako izvija iz aparata i otvara se pred mojim očima: „Pred jedan sat je naš dragi prijatelj i svećenik fra Slavko umro na Križevcu...“ Sve je stalo, i vrijeme, i disanje; trenutak tišine, u mojoj je glavi sve pusto i prazno. U jednom se trenutku događa nešto neočekivano: U mom srcu provire nešto kao vodoskok olakšanja: Stigao je, došao je, na sigurnom je! Aleluja! Takvu radost prije nisam poznavala i imala sam osjećaj da je fra Slavko sve pustio iz svojih ruku i ušao u otvoreno nebo. Sada uživa vječnu radost i slobodu gdje su Božja veličina i ljepota jedini kriteriji i gdje mu nitko i ništa ne može oduzeti tu slobodu i radost. One pripadaju Bogu i sada njegov vjerni i beskorisni sluga može u njima imati udjela zauvijek.

Kako lijepo za našeg dragog „šefa“, Gospodin je došao po njega usred službe, pri postu i u molitvi. Tako se radujem toj osobnoj nagradi koju je primio. Gospodin zna kako mu se taj njegov svećenik potpuno predao i kako je bio skroman. Nikada se ne bi usudio tako nešto

Jedna od stvari koje je rekao, koja mi se duboko urezala i koju nikada ne ću zaboraviti, jest ova: „Bog je tako velik i tako slobodan. Ljudi su sagradili zidove i bedeme. U tim ću okvirima služiti i pisati.“

Arhiv ICMM

poželjeti. Bio je spreman otići što je dalje moguće od Međugorja. Drugima je prepustio sva svoja djela ljubavi prema bližnjemu, bio je posve slobodan, iznova savršeni hodočasnik na Njegovu putu.

Nekoliko tjedana prije toga nazvala sam ga u Međugorje. Primijetila sam da mu je glas bio izrazito drugačiji. Djelovao je lagano poput leptira. Šalili smo se na račun toga što bi moglo značiti „što je dalje moguće od Međugorja“. U šali sam rekla: „Jednosmjerna karta za Mjesec.“ Tko bi pomislio da će to biti jednosmjerna karta za nebo, i to tako skoro!

Nekoliko godina prije toga fra Slavko mi je ispričao kako je njegov otac bio neočekivano umro od teškog srčanog udara. Rekao je da je kao desetogodišnjak ujutro bio otišao u školu, a kad se vratio kući, otac mu je bio mrtav. Imao je 50 godina. Na te je životne godine gledao nekako kao na moguću granicu i svoga života. Ja sam ne razmišljajući bila rekla: „Šefe, ne možeš se samo tako izvući, morat ćeš ovdje ostati mnogo dulje...“ Četiri godine, je li to mnogo?

Sve su mi se te misli vrtjele po glavi, a nakon radosti došla je tuga. Nazvala sam svog supruga Charlesa Henryja i rekla mu: „Umro je šef, moram nešto učiniti.“ Bogu hvala da je na računu imao točno onu svotu koja je potrebna za let do Splita. Nazvala sam jednu prijateljicu u Parizu i rekla joj: „Slavko je umro.“ Ona se usred pariškog prometa, nasred ceste rasplakala i obećala mi rezervirati avionsku kartu. Uzela sam svoju kćerkicu za ruku i pošle smo na put kojemu nije bilo kraja. U Splitu je puhala tako snažna bura da smo morali čekati devet sati u Zagrebu. Tamo sam susrela brojne prijatelje koji su bili primili istu vijest pa su dolazili iz raznih europskih gradova da bi svog prijatelja ispratili na posljednjem dijelu njegova puta.

Fra Slavko je imao svoje mjesto u mnogim srcima. Nebrojenim je ljudima pomogao u ispovijedi i u razgovorima, molitvom i postom. Svećenik od glave do pete. Dobri pastir kojemu su Bog i Božji narod bili najvažniji. Često mi je znao reći da je shvatio što je Međugorje preko onoga što se ljudima tamo događalo. Na tako drag način je znao govoriti da ne bi bio sposoban preuzeti velike odgovornosti. Nikada nije žudio za „položajima“. Pisao je *Kroniku*, nije imao nikakvu službenu ulogu, služio je.

Jedna od stvari koje je rekao, koja mi se duboko urezala i koju nikada ne ću zaboraviti, jest ova: „Bog je tako velik i tako slobodan. Ljudi su sagradili zidove i bedeme. U tim ću okvirima služiti i pisati.“

Bilo je tako lijepo vidjeti da se nikada nije smatrao previše finim da intervenira posvuda gdje je bilo potrebno. Bio je slobodan od svake umišljenosti i u sebi je imao duboko i sveto strahopoštovanje prema Bogu. Tijekom svih tih godina koje sam provela u njegovoj blizini nikada nisam vidjela da se srdi, da jadikuje, da se žali. Nikada nije govorio loše ni o kome, ali je uvijek pomagao u traženju istine. Dobro je znao što je zlo i što je loše. Znao je biti duboko povrijeđen, katkada malo ogorčen, no nije znao za osvetoljubivost niti je bio zlopamtilo. Nikada se nije smatrao žrtvom tuđe zloće. Nije automatski vjerovao kad mu je netko govorio nešto o nekom trećem. Nije imao vremena za ogovaranje jer je bio zauzet činjenjem dobra. Često je ponavljao jednu rečenicu: „Ne želim umrijeti odmoran.“ Čini se da je bio uslišan.

15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

SJEĆANJA NA FRA SLAVKA BARBARIĆA

fra Josip Marcellić Devedesetih godina prošlog stoljeća i tisućljeća (nešto ranije i oko 1990.) više puta sam navraćao u Međugorje, gdje sam susretao fra Slavka Barbarića. U susretu s njim sam osjetio kako bez dugog raspravljanja ulazi u pitanje o kojemu se s njim želi razgovarati. Nije gubio vrijeme. U odgovorima je jasan i kratak, brz i ekspeditivan. Ponajprije, pri susretu s njim osjetio bih kako smireno pristupa osobi, donekle uronjen u svoj nutarnji svijet, ali prati tebe dok s njim razgovaraš. Sve to obavlja u hodu. Ugostio bi mene i eventualno onoga s kojim bih došao. Razumljivo da su pitanja koja bismo mu postavljali, ja ili osoba koju sam pratio, bila povezana s događajima u Međugorju. Odgovori su bili kratki i jasni. Dapače, ako je netko trebao neki razgovor s njim ili s nekim drugim, on je lako našao vremena i bio na raspolaganju, makar je redovito bio veoma zauzet. Svećenike je posebno otvoreno primao i bio im na raspolaganju. Po potrebi, rado bi povezoao svećenike s vidiocima. On je duboko bio nošen događajima Međugorja i u njih uvodio vjernike koji su dolazili i davao im tumačenje o događajima i porukama Gospe, kako ih je on vidio i doživljavao.

Njegov stav je bio stav sabranosti i uronjenosti, u razmišljanju – dok bi govorio, hodao i tumačio.

Koliko mi je poznato, oko njega je bilo dosta galame, ali on je mogao u svojem nutarnjem svijetu tu raznolikost buku, blisku i dalju, nadići svojim nutarnjim mirom, sabranošću, svojom uvjerenosti u istinitost međugorskih događaja.

Vidiodima je, koliko sam zapažao, pristupao s mnogo pažnje i razumijevanja, kao podrška i kao duhovni vodič.

Bio je otvoren događanjima, znakovima vremena, te je u tom smislu i pokrenuo, vođen nutarnjim nadahnućima, brojne pobožnosti i dobrotvorne akcije u okviru međugorskih događaja... Zasijao je sjeme koje je s vremenom naraslo u stabalca i stabla velika, koja raznolikim plodovima iz godine u godinu sazrijevaju i hrane mnoge osobe, mlade i starije, jačaju i čine da duhovno rastu na putu života.

Svakako je značajno da je obavljajući križni put, pri njegovim završnim postajama na vrhuncu Križevca, bio pozvan Gospodinu. Svakako ga ja pritom pratila i Gospa žalosna, koja je stajala podno Isusova Križa, s Ivanom i pobožnim ženama.

Marijeta Pehar Fra Slavko je za mene bio osoba koja mi je prva osvijestila moje talente. Bog mi ih je dao, ali nisam vjerovala da ja mogu umnožiti dobivene darove i bila sam suzdržana u korištenju svojih talenata. Kao prijatelj mojih roditelja, poticao me i razgovarao sa mnom, vjerovao je u mene više nego ja sama u sebe. Uz njegovu sam pomoć odabrala studij, možda se bez fra Slavka ne bih usudila ciljati visoko... Hrabrio me i pratio molitvom. Pokazalo se da je fra Slavko bio u pravu: surađujući s Bogom u smislu korištenja danih mi talenata, živim ispunjenim i radosnim životom! Na tome sam dragom fra Slavku uvijek zahvalna!

Manuel Reato Budući da sam prvi put došao u Međugorje 14. kolovoza 1990., imao sam sreću puno puta slušati i promatrati fra Slavka kako radi s hodočasnici. Ono što me se najviše dojmilo kod njega bilo je njegovo

klanjanje pred Presvetim oltarskim sakramentom. Vidjevši s kolikim se povjerenjem klanjao Isusu, učio sam da je molitva stvarno razgovor s Bogom koji nas ljubi i sluša. Dok se molio, izgledalo je da za njega zbilja više nitko i ništa nije bilo važno, osim Isusa. To je bila njegova snaga: On je prvi živio sve ono što je nama kasnije savjetovao, i zato nam može biti i ostati pravi primjer!

Lidija Paris U petak 24. studenog 2000. popodne izašla sam iz kuće obaviti neke poslove, između ostaloga kupiti avionsku kartu. Nekoliko mjeseci ranije bilo je, naime, dogovoreno s fratrima da ću doći u Međugorje raditi za Župni ured. Uzela sam let za ponedjeljak, 27. studenog. S kartom u torbi vratila sam se kući. Bilo je oko 17 sati. Zazvonio je telefon. „Fra Slavko je umro na Križevcu.“ Šok, ali istovremeno neka neopisiva unutarnja radost koja me preplavila poput plime. Nebo! Raj! Stigao je na cilj! Poslije toga su me oblike suze, ali ta neizreciva unutarnja radost ostaje kao prva reakcija na vijest da je fra Slavko Barbarić preminuo.

Tea Sušac Za mene je fra Slavko bio osoba koja je imala sposobnost svjedočiti djelima, a ne riječima. Nije lako bilo usmjeravati nas, mlade, savjetovati nas, a da mi taj savjet zbog svog buntovništva u startu ne prekrizimo. Njemu je to nekako uvijek uspijevalo, čak i kad smo zaslužili prijekor. Za vrijeme jednog seminara šutnje, molitve i posta, ja sam sa svojih 17 godina uspijevala sve osim šutnje. Znao je to naš fra Slavko, gledao me s kraja sobe nježno, zaputio se prema meni, a ja sam već u sebi strepila jer sam znala da brbljanjem kvarim koncept seminara. On je samo sjeo na stolicu pored mene te me nježno, očinski pogledao i nastavio pijuckati čaj. Ja sam shvatila lekciju, nisam bila povrijeđena, a on je ostao otac i vođa kakav se rijetko nalazi.

Marija Dugandžić Fra Slavko je čovjek kojega sam gledala svakodnevno kako stvara i stvara. Puno toga je pokrenuo, a ostvarenje i nastavak je ostavio drugima, kao i mnogo toga što je započeo. A mi smo se pitali: Kako će ovo dalje ići bez fra

Slavka? Rekla bih da je to bila fra Slavkova pedagogija: Usudio se pokrenuti nešto što drugi nisu imali hrabrosti ni sanjati, svoje zamisli rođene u srcu molitve bi tako jednostavno predočio drugima da se činilo nemoguće to odbiti, sumnjati, ne prihvatiti... A on je vidio puno dalje i dublje, nego svi mi, njegovi suradnici, zajedno. On je bio kao svjetionik koji je svojim načinom života bacaio svjetlo, kao snop svjetla ispred tebe. Ako si htio hodati bez posrtnja, jer je uokolo tama, morao si ići tim putem. I gotovo nesvjesno ga slijediti.

Fra Slavko je imao srce koje je svakodnevno bilo mijenjano u molitvi, srce koje se oblikovalo po Božjoj volji Gospinom blizinom i toplinom. Zato je mogao i znao osjetiti potrebe ovoga svijeta. Najprije je osjetio glad i žeđ mladih za Bogom i omogućio im susret s Njim na Međunarodnom molitvenom susretu mladih, potrebu svoje subraće svećenika za duhovnom obnovom pod Gospinim plaštem, a potom i bračnih parova. I sada, 15 godina od fra Slavkove smrti, vidimo posve jasno kako je fra Slavko bio kanal za Božje zamisli, jer sve ono što je započeo ide dalje. I ne samo to, razvilo se u veliko stablo, baš kao ogromno stablo naraslo iz sitnoga zrna gorušice koje je on imao hrabrosti posijati. Osjećam da fra Slavko onim svojim budnim i oštrim okom bdije nad svime što radimo i da svojim zagovorom pred Božjim licem ispravlja naše slabosti i nesavršenosti da bi duše gladne Boga, gladne života u ljubavi, miru i istini, pronašle svoj put.

Toliko puta smo svjedoci silnih milosti koje Bog izljuje na ljude u ovome blagoslovljenome mjestu. Ostajemo u šutnji, čuđenju, ponekad i nevjerici s trajnim pitanjem: Jesmo li odgovorili na Gospin poziv biti Njezine ispružene ruke ovom umornom svijetu?

Terezija Gažiova U Međugorje sam došla 1996., tražila sam svoje zvanje. Nije mi bilo sve jasno. Fra Slavko je tada bio živ. Svi mladi smo ga voljeli i tražili njegovu pomoć. Sjećam se jednog njegovog savjeta: „Ako ne znaš zašto te Gospa pozvala, ne brini, ona će ti to u pravo vrijeme pokazati. Ti samo ljubi, živi s ljubavlju svaki trenutak. Svako dobro koje učiniš s ljubavlju jest kao jedan korak prema vrhu brda i tako ćeš – prihvaćajući s ljubavlju sve što dolazi svaki dan – doći do vrha i tamo ćeš sve jasno vidjeti.“ Tako je i bilo. Znam da sam uz njegovo vodstvo otkrila svoje zvanje: darovati svoj život za ostvarenje Gospinih planova mira i njezinih nakana. Fra Slavko je tu, zagovara nas. Hvala mu za neizbrisivi trag načina kako živjeti Gospine poruke u jednostavnosti, iz ljubavi prema Gospodinu i blišnjemu.

Višnja Spajić Pristupila sam mu ispred oltara u blizini Gospina kipa. Bilo je to nakon večernje mise ranih osamdesetih, možda nedugo nakon prvih ukazanja. U njegovoj ruci spuštenoj na moje tjeme osjetila sam snagu molitve srcem, o kojoj ću (s njim) učiti kasnije... Tada nisam znala njegovo ime, ali sjećam se lika, velikih naočala, isposničkog stasa... Na njegov odlazak u vječnost s obzirom na vrijeme i mjesto gledam kao na Bogu mili prinos dara života.

Dijana Pehar-Vranić Bila sam tad još jako mala, na početku Osnovne škole. Redovito smo s fra Slavkom molili kronicu na Podbrdu, svaku nedjelju.

Jedne nedjelje je došao red na mene da predmolim. Moleći Zdravo Marijo, umjesto „milosti puna“, molila sam „milosrđa puna“. Fra Slavko me je opomenuo i ja sam se posramila kako sam pogriješila, bila sam na neki dječji način opterećena time. Nakon završetka molitve fra Slavko je primijetio moju zabrinutost, sjeo kraj mene, potapšao me po ramenu, pogledao me blagim pogledom oca koji razumije dječji svijet i s osmjehom na usnama mi objasnio kako tu nema velike razlike i da nisam ništa pogriješila, nego da se jednostavno tako moli i da je smisao isti... i tad sam shvatila da, kako god ja izmolila, Gospa je sigurno ispravno čula našu, moju molitvu. I danas kad molim Zdravomariju ovoga se sjetim...

Marie von Lichtenstein

Fra Slavko je sigurno bio svetolik svećenik, to je rekla i sama Gospa u svojoj poruci od 25. studenog 2000. Osjećalo se da Gospodina ljubi cijelom dušom i cijelim životom. Klanjanja koja je vodio, kakva nikada prije nisam doživjela, bila su tako puna toliko poniznosti i neizrecive ljubavi prema Gospodinu. To me se jako dojmilo. Jednom je posjetio i našu zemlju. Ja sam ga zamolila da dođe, i uspio je to povezati s jednim putovanjem u južnu Njemačku. Bio je to doista poseban čovjek.

Damir Ivanković Vrativši se kući s posla oko 17 sati, žurno sam se s obitelji spremao na odlazak na Blidinje da tamo provedemo vikend. Djeca su već nestrpljivo čekala u autu i požurivala nas da napokon krenemo. Kad sam zaključao kuću, čuo sam da je unutra zazvonio telefon i vratio se kako bih odgovorio na poziv. Začulo se s druge strane: Prijatelju UMRO JE FRA SLAVKO! Šok i nevjerica... Ma NEMOGUĆE, kako??? Pa još sam ga jutros vidio na njemačkoj misi koju je predslavio, a koju sam snimao za Franza Golowicza koji je taj dan slavio 300. hodočašće u Međugorje!

Nakon ove vijesti, naravno, nikome nije padalo na pamet otići na Blidinje. Vratili smo se u kuću, uzeli kronicu u ruke i započeli obiteljsku molitvu za dušu našeg dragog fra Slavka. Iste večeri došao sam s bratom u Međugorje i ispred župnog

ureda zatekao obitelj, mnoštvo župljana, svećenika... Tu su bili i vidioci s obiteljima... Davši sućut fra Slavkovo obitelji, otišli smo u kapelu klanjanja gdje je bilo izloženo tijelo pok. fra Slavka.

Dok smo molili pored njegova lijesa, miješali su se osjećaji ŽALOSTI, žalosti što nije više fizički među nama, IZNIMNE SREĆE što sam imao čast poznavati ovog velikog čovjeka, I ČVRSTE VJERE da je fra Slavko još uvijek sa nama i među nama, da zagovara za nas i moli za nas.

Sljedeći dan prisustvovao sam Marijinom ukazanju. Taj NEOPISIVI osjećaj mira, ljubavi, zajedništva, pogotovo kad je vidjelica Marija prenijela Gospinu poruku da je naš brat fra Slavko na nebu i da zagovara za nas! Koja PUNINA VJERE, NADE, BLAGOSTI I BOŽJE PRISUTNOSTI KOJA SE GOTOVO MOGLA DODIRNUTI MEĐU SVIMA NAZOČNIMA!

LJUBAV, MILOST, BLAGOST, PONIZNOST, POŽRTVOVNOST... pojmovi po kojima će naš fra Slavko uvijek biti pamćen i prisutan u našim domovima i našim srcima!

Velimir Begić Kao framaš često sam dolazio na seminare u *Domus pacis* u Međugorje. Jednom je seminar vodio fra Slavko. Svi smo dotad već bili čuli za njega i imali smo velika očekivanja, ali mladost nije dala mirovati. Prskali smo se vodom. Cijela je kuća bila mokra kad je predvečer ušao fra Slavko. Uistinu nas je bilo strah njegove reakcije, ali i sram jer smo možda tim postupkom iznevjerili njegova očekivanja. Ništa nije rekao. Samo se nasmijao, našao neko crijevo, pustio vodu i sve nas poprskao dok smo skamenjeni zbunjeno gledali što se to događa.

„Presvucite se i siđite svi, moram vam nešto reći“, rekao je sa smiješkom na licu, iako smo ga opasno naljutili. A mi srednjoškolci, framaši iz cijele Hercegovine, posjedali smo oko njega. Svatko drugi bi valjda galamio i kritizirao nas, ali njegove metode za smirivanje bile su drugačije. „Nikad na seminaru nisam imao bolju skupinu od vas. U zadnje vrijeme sam često bio sa starijima i bilo mi je čak i dosadno s njima jer nisu mogli hodati. Vi ste mladi i, kako vidim, puni energije, pa ćemo sada zajedno ići moliti na Križevac!“, rekao je fra Slavko i odveo nas. Po povratku smo odmah pozaspali. Sljedeću večer išli smo na Podbrdo. Nikad nismo molili kao taj vikend. Molitva, radost, post... Sve je kod njega bilo sa srcem. Čak i ljutnja... pa i polijevanje!

Vlč. Marinko Barbiš Fra Slavka nisam osobno susreo ni poznavao. Čitao sam više njegovih knjiga, slušao o njemu, molio na njegovu grobu... osjećam ga iznutra i bez osobnog poznavanja, a svaki put kad vodim hodočasnike na Križevac, zastanemo kraj obilježja njegova preminuća i uvijek mi zastane dah, zatreperi glas i poteku suze... Eto, možda je i to neko svjedočanstvo... za mene jest!

Don Mirko Barbarić, sdb Fra Slavko je za mene čudesno zapanjujući ŽIVI LIK. U svom „spomenaru“ čuvam i oživljam dane djetinjstva kad smo zajedno u Dragičini „prpali po prašini“, pa sve do zadnjeg susreta u KŠC-u „Don Bosco“ u Žepču početkom školske godine, par mjeseci prije nego se preselio Ocu u vječnu radost i mir. Nisam ni slutio da je to bio susret i razgovor s praga smrti.

15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

FRA SLAVKO I BRDA

Arhiv ICMIM

FRA IVAN
LANĐEKA

JEDAN DETALJ IZ FRA SLAVKOVA ŽIVOTA U MEĐUGORJU, USTVARI PUNO VIŠE OD JEDNOG DETALJA JEŠT FRA SLAVKOV ODNOS PREMA BRDIMA U ŽUPI MEĐUGORJE. Križevac i Podbrdo

– brdo i mjesto Gospina ukazanja. Ova dva brda bila su njegovoj duhovnosti od izuzetnog značenja. Mi drugi nismo bili preveliki ljubitelji brda. No fra Slavko je na tim brdima oštiro svoju ljubav prema Bogu Stvoritelju, prema Gospi. Tu je sam moleći, provodeći vrijeme u tišini ili samo odlazeći na brda, susretao hodočasnike. Susretao ih je pod širokim nebom, otvorene djelovanju neba. U jednostavnosti prirode, krševitosti tla i škrčnosti raslinja otvarao se Bogu i govoru prirode.

Za života nije propuštao niti jedan dan, niti jednu prigodu popeti se barem na jedno od brda. Zanimljivo je da je s jednim fratrom iz Amerike, pokojnim fra Arkadijem Smolinskim, sklopio nesvakidašnji pakt. Kad bi fra Arkadije došao u Međugorje i ostao po nekoliko mjeseci kao ispovjednik, „pakt“ bi se aktivirao: fra Slavko je svako jutro išao na Brdo ukazanja, fra Arkadije na Križevac. Ponekad, ovisno o prilikama i dnevnim obvezama, jedan dan bi jedan išao na Brdo ukazanja, drugi na Križevac. Taj savez su obadvojica gotovo zavjetno ispunjavali. Kad bi išao na koje od brda, fra Slavko je uzimao sa sobom svoje suradnike, ponekoga vjernika iz župe ili hodočasnike koji bi željeli ići s njim. Hodočasnike koji bi željeli s njim razgovarati ili od njega zatražiti savjet uzimao je sa sobom. Penjući se na brda, s njima je molio, a na povratku razgovarao, upućivao ih i gledao ih poučiti u pitanjima s

kojima su dolazili k njemu. Kad bi se izjutra vratio s brda i došao k nama pred misu u sakristiju, običavao nas je „bocnuti“ kojom porukom: „Sveti križ pita za fra N.N., gdje je i što radi ili sveti križ vam poručuje...“ Tako nas je opominjao i svraćao nam pozornost na ta sveta mjesta.

Stavio je sebi u zadaću čuvati brda i držati ih čistim. Vraćao se s brda uvijek u vreći noseći bačeni otpad, izgorene svijeće... Ljutio se zbog svakog nereda na stazama brda, zbog galame, na prodavače koji zlorabe ta mjesta. Pod otvorenim i širokim nebom brda fra Slavko je gledao prostore na kojima Bog može neposredno govoriti. Kad bi bio sam na Podbrdu ili na Križevcu, kao da je molio i meditirao u društvu drveća, trave, ptica, oštih litica na putu i uz put. Loše vrijeme ga nije odvrćalo da ide na brda. Jednog petka vrijeme je bilo izuzetno loše. Bilo je hladno i padala je jaka kiša. No nije odustao. Otišao je pod Križevac, našao jednu malu skupinu pod Križevcem. Mislili su se, ići ili ne ići. Kad je postalo jasno da je opasno ići, fra Slavko je zamolio vlasnika gostionice da im ustupi prostor za pobožnost križnog puta u gostionici. Vlasnik je to rado učinio. Ako ne na Križevcu, barem u podnožju Križevca častiti žrtvu Gospodinu! Slično je nekoliko puta bilo i nedjeljom na Podbrdu. Loše

i nepogodno vrijeme. Fra Slavko bi otišao kad je vrijeme molitve krunice na Podbrdu. Ako se ne može na Podbrdo, mjesto ukazanja, onda moliti u podnožju brda u nekoj obiteljskoj kući! Brda su zasigurno oblikovala dio fra Slavkove pobožnosti. I otvarala su hodočasnima oči za molitvu i slavljenje Stvoritelja.

U svojim knjigama i preporukama što učiniti kao hodočasnik u Međugorju, fra Slavko je naglašavao: Doći najprije u crkvu, pokloniti se Isusu, Isusu otvoriti svoje srce... Ako možeš, ispovjedi se... Odatle se uputi na Križevac kad budeš mogao. Najbolje je da pođeš pješice od crkve... Kad dođeš na vrh brda, bilo lijepo ili ružno vrijeme, moli pred križem. Odvaži se! Namoli se pred križem i ne žuri! Zatim se uputi prema Podbrdu! Na Brdu ukazanja ponovno otvori svoje srce... Marija se ukazala na tom brdu. Najprije s djetetom u naručju, zatim i s križem. Odatle su mnogi otišli kući i počeli činiti ono što im je Gospodin rekao. K tome, fra Slavko je preporučivao onima koji ostaju više dana da taj isti put ponove još barem jedanput dok su u Međugorju (Molite srcem, 1987.).

I nije ništa neobično da je fra Slavkov životni put završio na jednom od brda, na Križevcu. Ili da je umro u nedjelju, bilo bi to zasigurno na Podbrdu.

Pozvao sam ga da s trojicom mladića iz „Cenacola“ posvjedoči mladima i roditeljima žepackog podneblja o lutanjima, ropstvima ovisnosti, ponorima, patnjama, traženju oslobođenja... Planirajući program susreta u tri škole, župi i domu kulture, činilo mi se previše za jedan dan. Međutim fra Slavko, čudesno obdaren radnik koji se nije štedio za rad za kraljevstvo Sina Očeva, svih je pet susreta, zajedno s putovanjem, odradio u jednom danu. U svim se susretima osjećao ZANOS VJERE, spontan, bez kolebanja spreman na svaku žrtvu, zanos žedan podviga, djelovanja i borbe, pogotovo kad su mladi bili u pitanju. Davao je ohrabrenje i odgovor na mnoga pitanja mladih, roditelja i svih drugih sugovornika. Riječ mu je bila tihi i duboki žar koji svijetli u tami i na bespućima mladenačkih lutanja. Osjećala se jedna neiscrpna snaga, duhovna hrabrost i širina te slobodan duh da one žedne Svjetla i oslobođenja od raznih oblika ropstva ohrabri da se kroz MOLITVU I RAD otvore ponovno životu i Životu, a drugima je otvarao oči da znaju na vrijeme prepoznati zamke.

A onda za par mjeseci vijest: „Umro je fra Slavko!“ Ta je smrt potaknula mnoga pitanja, uzvitala duhove i potakla na neslućene spoznaje. ... A onda sprovod. Nitko se s njime nije mogao rastati suha oka. Ni moja „ekipa“ učenika koji su ga tek jednom susreli. Ta izgorio je u vatri velikog predanja i poslanja. I zato mu HVALA!

Fra Damir Pavić Te 2000. godine bio sam u franjevačkom novicijatu u Livnu. Slušajući Radiopostaju „Mir“ Međugorje, potresla me vijest da je preminuo fra Slavko. Premda ga osobno nisam poznavao, njegov lik ostao mi je duboko urezan u pamćenje dok sam još kao dijete, a kasnije i kao mladić dolazio u Međugorje.

Mojoj odluci da postanem franjevac i svećenik najviše su doprinijeli trenutci kad sam u Međugorju stupio u Marijinu školu molitve. Sastavni dio ove škole svakako je bio slušati i promatrati fra Slavka. Najupečatljiviji trenutci koje ću uvijek pamtitu jesu njegova predanost i ljubav s kojom je vodio cijeli molitveni program, a osobito večernja klanjanja Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu. Njegovi tekstovi i način kako se klanjao Gospodinu meni su, kao svećeniku, i danas uzor i putokaz kako obavljati ovu pobožnost. Stoga zahvaljujem Mariji što sam mogao vidjeti i doživjeti istinskog marijanskog svećenika kakav je bio fra Slavko, moleći Gospodina da ih po njegovu zagovoru bude još i više...

Christian Stelzer Fra Slavko je imao jedan poseban dar: znao je na jednostavan i razumljiv način objasniti teologiju i crkveni nauk, tako da se moglo samo klimnuti glavom i reći: „Pa jasno, to je to!“ Nije docirao nego motivirao. Susreti s njime bili su prijateljski i dinamični, i čovjek bi se osjetio ponukanim učiniti nešto dobro. Prigodom jednog susreta u Austriji 1988. upitao sam ga bi li za naše molitvene skupine i za naš časopis *Oase des Friedens* pisao razmatranja o mjesečnoj Gospinoj poruci. Samo je klimnuo glavom. Istoga mjeseca faksom je stiglo njegovo razmišljanje o poruci koju je Gospa dala Mariji Pavlović. Od tada pa nadalje pisao je svakoga mjeseca i ta su se razmišljanja prevodila na mnoge jezike.

Pozivamo sve koji su poznavali fra Slavka da u uredništvo Glasnika mira pošalju svoja kratka sjećanja na njega. Hvala.

„PORUKA ZA TEBE“ U BEČKOJ KATEDRALI

Kardinal Schönborn: „Molimo za mir u srcima i među ljudima, u svijetu, na prostorima zahvaćenima ratom i na konfliktnim područjima.“

CHRISTIAN
STELZER,
OAZA MIRA

TISUĆE VJERNIKA ZAJEDNO S BEČKIM KARDINALOM SCHÖNBORNOM I BRISELSKIM NADBISKUPOM U MIRU LÉONARDOM SUDJELOVALE SU 29. RUJNA 2015. U MOLITVI ZA MIR U BEČKOJ KATEDRALI SVE-

TOGA STJEPANA. Ova redovita godišnja „Poruka za tebe“ postala je jedno od najvećih vjerskih okupljanja u Austriji. Organizatori su izrazili želju da se moli za ljude koji žive na područjima zahvaćenima ratom i za one koje pogađaju ratovi i nasilje, za političare da budu oštromni i mudri u službi mira i za papu Franju da potakne mnoge ljude na ljubav prema bližnjemu. Neprekidna rijeka izbjeglica, nasilje u Siriji i na Bliskom istoku te bespomoćnost politike u ostvarivanju mira potakli su vjernike da tog posljednjepodneva i te večeri na

poseban način mole za mir, za mir u svakom pojedinom srcu, u obiteljima i zajednicama u cijelome svijetu.

Svoja su svjedočanstva dali pater Karl Wallner iz Heiligenkreuza, dekan Stefan Reuffurth iz Beča, Marija Pavlović-Lunetti iz Međugorja, Gay Russell iz Malavija, nadbiskup u miru André Léonard iz Bruxellesa, utemeljitelj Marijinih obroka Magnus MacFarlane-Barrow i članovi zajednice Cenacolo. Potaknuli su vjernike da preuzmu svoj dio odgovornosti i mole za mir u svijetu.

Pater Karl Wallner iz Heiligenkreuza govorio je o preobražavajućoj snazi molitve: „Kad smo ovdje okupljeni u višesatnoj molitvi, mi ne gubimo vrijeme, nego mijenjamo svijet.“ Ukazao je na Gospinu poruku u Međugorju koja kaže da ćemo imati mir ako ga primamo u

svoja srca. „Mir počinje u srcima.“ Da bismo došli do tog unutarnjeg mira i da bismo ga sačuvali, trebamo se uvijek iznova utjecati sakramentu pomirenja, na što nas Gospa poziva u svojim porukama. U ispovijedi se čovjek, naime, pomiruje sa sobom, s drugim ljudima i s Bogom. I u bečkoj su katedrali za vrijeme susreta brojni svećenici stajali na raspolaganju za ispovijed i razgovor.

Dekan Stefan Reuffurth iz Beča govorio je o preobražavajućoj snazi Međugorja. Ispričao je da je u Međugorje došao kao „kršteni poganin“ i tamo u molitvi krunice iskusio Božju nazočnost, ljubav i blizinu. „Molitva mi je donijela mir koji svijet ne može dati, dubok mir i radost. (...) Kad god molim, nebo me prati.“ Gospa ga je dovela do Isusa: do Isusa u euharistiji i u živoj Božjoj riječi u Svetom

pismu, do posta i molitve.

Nadbiskup u miru André Léonard iz Bruxellesa podsjetio je vjernike da u životu imamo stotinu razloga za beznade, no kod uskrslog Isusa nalazimo više od tisuću razloga za nadu. On je iskusio svu strahotu ljudske egzistencije. „Ne boj se“, kaže Isus. „Ja sam Prvi i Posljednji, i Živi! Mrtav bijah, a evo živim u vijeke vjekova.“ (Otk 1, 17-18) „Ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.“ (Mt 28, 20) Nadbiskup je rekao da nam Gospa tako neumorno govori zato što potpomaže Krista u njegovoj borbi protiv Zmaja.

Poseban gost na ovom molitvenom okupljanju bila je **Gay Russell iz Malavija**, po zanimanju pilot, koja je još krajem osamdesetih godina širila Gospine poruke na jugu Afrike i aktivno sudjelovala u

izgradnji kopije međugorske crkve u Malaviju. U vrijeme gladi 2002. godine pored te crkve je spontano nastao projekt *Marijini obroci*, preko kojeg su se u školi počeli besplatno dijeliti svakodnevni obroci za oko 250 siročadi. Danas *Mary's Meals* samo u Malaviju svakodnevno hrani 800 000 djece u školama, što predstavlja 25% školske djece u toj zemlji. Prijatelji Međugorja iz cijeloga svijeta podržavaju tu jedinstvenu inicijativu koja u svojoj jednostavnosti jasno pokazuje Marijin rukopis.

Magnus MacFarlane-Barrow je ispričao kako je svojevremeno upoznao jedno od te djece. Danas je to mlada žena koja mu je ispričala koliko je kao dijete trpjela, kako je znala po dva ili tri dana biti bez hrane, kako su je odgojile njezine starije sestre... Rekla mu je isto tako da bez *Marijinih obroka* danas ne bi bila na životu. Bez *Marijinih obroka* ne bi imala ni mogućnost ići u školu. Danas studira ekonomiju i nada se dobroj budućnosti za svoju zemlju Malavi. Magnus je zahvalio mnogim prijateljima *Marijinih obroka* na njihovoj podršci i s velikom radošću ustvrdio da *Marijini obroci* danas u školama hrane više od milijun djece. Zamolio je nazočne da ne posustaju jer postoje još mnoga gladna djeca. Tražio je i molitvu da bi se djelatnost *Marijinih obroka* uvijek odvijala na čast Majke Božje i ukazivala na Isusa.

Dr. Christian Stelzer iz Beča, koji je vodio program molitvenog susreta i koji sudjeluje u akcijama *Marijinih obroka*, uvjeren je da je moguće hraniti milijun djece samo zato što mnogi ljudi u srcu nose tu nakanu. Duh Sveti svakom pojedinom čovjeku pokazuje što treba činiti i kako može na najbolji način podržati to djelo ljubavi prema bližnjemu.

U bečkoj katedrali na molitvi za mir bila je i **zajednica Cenacolo**. Mnogi mladi koji su bili jadni i beznadni u toj su zajednici našli novi početak i novu životnu perspektivu. Momci iz Cenacola su sigurni: „Životnu radost koju smo iskusili u zajednici Cenacolo i preko majke Elvire želimo dijeliti s drugima. Bili smo robovi straha i očajja. Iznova učimo živjeti. Svoju radost izražavamo u pjesmama i u plesu.“ Pjesme i plesovi momaka izazvali su gromoglasan pljesak.

Neposredno prije krunice **vidjelica Marija Pavlović-Lunetti** – koja od 25. lipnja 1981. svakoga dana vidi

Gospu – govorila je o tome kako je mir važan upravo u naše vrijeme. Gospa nas uči da pravi mir dolazi samo od Boga i preko molitve. Marija je sve pozvala da budu Božje oruđe za izgradnju mira. Mir se gradi molitvom i djelovanjem, klanjanjem Bogu i u službi bližnjima koji su u potrebi, kad gladnima dajemo jesti i žednima piti, kad primamo izbjeglice te pomažemo malenima i starima. „Danas imamo mogućnost činiti sve te stvari. Danas pred Božjim licem molimo za mir, dižemo glas, vapimo. Zazivamo zagovor Majke Božje, Kraljice Mira, da zagovara kod svojega Sina da svaki čovjek, svako dijete, svaka starija osoba, svaki muškarac i svaka žena mogu živjeti u miru. Mir je Božji dar. Ne smijemo biti ravnodušni. Gospodin nas uvijek poziva da budemo svjedoci ljubavi, kako nam je to pokazala Sveta obitelj. Majka Božja nas poziva da budemo svete obitelji, obitelji u kojima se moli, u kojima se poštuju Božje zapovijedi, gdje se može iskusiti ljubav. Bog nam je dao zapovijedi i poziva nas ljubiti Njega iznad svega, a kad ljubimo Boga, tada ljubimo bližnjega kao samoga sebe. Tada na svijetu vlada radost. Zato pridimo molitvi radosno. Posvetimo se Majci Božjoj, njezinom Bezgrješnom Srcu, i budimo oruđe mira!“

U bečkoj se katedrali u 18h počelo moliti žalosna otajstva krunice u duhu pripreme za svetu misu. U toj nam molitvi Bog želi pokazati da je povezan s našom patnjom i da naš križ nosi s nama. U krunici susrećemo Boga u radosti, žalosti i slavi.

Kardinal Christoph Schönborn, koji je točno prije 24 godine u ovoj katedrali primio biskupsko posvećenje, u 19h je započeo slaviti svete mise. U svojoj je propovijedi govorio o otvorenom nebu, o čemu nam govori Sveto pismo. Osvrnuo se na mučeništvo tisuća kršćana i naglasio da je i danas nad njima to nebo otvoreno. „Ono što izgleda kao poraz zapravo je kisik i svježi zrak za svijet. Svjedočanstvo mučenika otvara nebo nad nama. No i Marija – koju zazivamo imenom *Vrata nebeska* – otvara nam nebo, na poseban način u svakoj euharistiji, kod koje je nazočan sav nebeski dvor. Nebo se otvara i u čovjeku koji trpi, ako u njemu prepoznamo Krista. Zato je sadašnja situacija u Europi šansa da se nebo otvori, ako se otklonimo od sebičnosti i otvorimo za potrebe svojih bližnjih, jer je Isus rekao: 'Što god učiniste jednemu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!' (Mt 25, 40)“

Na ovom se molitvenom susretu mislilo i na djecu i mlade koji kao izbjeglice dolaze u Austriju. Skupljeni milodari predani su biskupijskoj službi za izbjeglice za njihovo školovanje.

Molitva za mir pod nazivom „Poruka za tebe“ održala se već osmi put i prenosila se preko radija i interneta u više od 70 zemalja, uz prijevod na engleski, talijanski, španjolski, portugalski, ruski i ukrajinski. Susret organizira zajednica „Oaza mira“ i Johannesgemeinschaft Malteškog viteškog reda.

Marijin mjesec listopad

U listopadu, mjesecu koji je na poseban način posvećen Gospi, u Međugorje pristiže mnoštvo hodočasničkih skupina sa svih strana svijeta. Ured informacija zabilježio je skupine iz Argentine, Austrije, Belgije, Brazila, Engleske, Francuske, Indije, Irske, Italije, Kanade, Kine, Koreje, Libanona, Mađarske, Meksika, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Portugala, Rumunjske, SAD-a, Slovačke, Slovenije, Španjolske, Švicarske, Tahitija, Ukrajine i Vijetnama.

U mom srcu bilo je Međugorje

Keith iz Irske (27) prvi je put došla u Međugorje s roditeljima kad je imala samo 6 godina. „Odrasla sam u katoličkoj obitelji s divnim roditeljima, ali kad sam imala između 16 i 18 godina, zastranila sam u nekim stvarima i počela se udaljavati od vjere i od Boga. Nisam vjerovala da mi Bog može pomoći. Mislila sam da su moji problemi preveliki i nisam se znala nositi s njima. Moja obitelj i ljudi koji su me poznavali znali su što se događa. Vjerujem da su me molitve mojih roditelja vratile u Crkvu i dovele do toga da se konačno predam Isusu i kažem svoj „da“. Kad sam to rekla, moj se život počeo mijenjati. U početku je bilo jako teško jer sam i dalje patila zbog životnih poteškoća. Prije dvije godine osjetila sam da trebam ići u neko sveto mjesto gdje ću se osjećati kao doma. Tada sam osjetila veliku želju i potrebu doći u Međugorje. Kad sam se vratila vjeri, počela sam ponovno ići na svetu misu. No prvo sam se htjela ispovjediti i u mom srcu bilo je Međugorje. Glavna poruka Međugorja i Gospinih poruka je molitva.“

Želim da što više ljudi osjeti ovu radost i ove milosti

Andrea Bianco iz Bolzana (45) u dvadeset i prvoj godini je doživio tešku prometnu nesreću u kojoj je izgubio vid. Vjeruje da je preživio zahvaljujući Božjoj milosti. Nakon toga mu se život promijenio, ali nije pao u očaj. Oženjen je, ima četvero djece. Aktivan je u brojnim organizacijama za slijepe i slabovidne osobe, izrađuje skulpture u drvu, mramoru i keramici. U Međugorje je prvi put došao 1998. i sada je otprilike četrdeseti put ovdje. Osim što dolazi s obitelji, dovodi i skupine hodočasnika. „Kad sam prvi put došao u Međugorje, bio sam ravnodušan, ali sam s vremenom shvatio da ljudi ovdje mole vrlo sabrano. Počeo sam cijeniti tišinu, odlaziti na misu svaki dan. Upravo zbog toga želim u hodočašća uključiti što više osoba. Želim da što više ljudi osjeti radost i milosti koje sam ovdje primio. Kad god mogu, snimam propovijedi, molitve, svjedočanstva. Prepisu-

jem te audio zapise i stavljam ih na web stranicu, tako da to mogu čuti, pročitati i doživjeti i oni koji nisu u mogućnosti doći u Međugorje. Najdraža mjesta su mi župna crkva i kapelica klanjanja jer tamo mogu susresti živoga Isusa.“

Gospini mladi iz Libanona

Grace El Hawa iz Libanona prvi je put bila u Međugorju 2013., kada je doživjela potpunu duhovnu i vjersku preobrazbu. Tu je upoznala i skupinu „Gospini mladi“ koja je počela djelovati 1998., kada su se mladi ljudi u Libanonu počeli okupljati kako bi čuli poruku Kraljice Mira. „Na početku je to bila mala skupina ljudi koja bi se okupljala u molitvi u prostorijama Građevinskog fakulteta u Libanonu. Počeli su molitvom krunice i življenjem duha Međugorja te su hodočastili u Međugorje. Skupina je svakim danom sve više rasla te je u molitvi okupljala i djecu po školama učeći

ih kako moliti krunicu. I na fakultetima su se formirale molitvene grupe, tako da „Gospini mladi“ sada pokrivaju cijeli Libanon. U ovom trenutku imamo više od 50 malih skupina s oko tisuću mladih. Naša se molitvena okupljanja temelje na duhu Međugorja. Susrete uvijek počinjemo molitvom krunice, misom i klanjanjem. Mogu slobodno reći da je svaka osoba koja je s nama došla u Međugorje osjetila plodove. Nedavno je jedan naš član odlučio postati svećenik, a nekoliko članova koji su se deklarirali kao ateisti u Međugorju su otkrili vjeru“.

Glazbenik Alan Hržica, voditelj molitvene zajednice Srce Isusovo iz Zagreba: „Dolazimo dva puta godišnje, ovaj put s tri autobusa. Bilo nam je predivno, kao i svaki put. Svjedočimo o puno obraćenja baš na hodočašćima u Međugorje. To nam se lijepo poklapa s našom molitvom na Kamenitim vratima u Zagrebu gdje nas također Gospa okuplja u jako velikom broju. Svaki utorak dolazi oko 500 ljudi na molitvu krunice. Zaljubljeni smo u Međugorje i Hercegovinu, dolazimo opet u svibnju“.

Članovi zajednice Krista Kralja iz Rijeke i župljani iz Selca sa svojim duhovnikom vlč. Tomislavom Čurićem i voditeljicom Ines Turković, unatoč kišovitom vremenu, kažu: „Ispunila nas je milost Majčina blagoslova!“

Udruga sv. Vinka Paulskog iz Hrvatske organizirala je u Međugorju od 9. do 11. listopada susret za svoje članove i korisnike. „Kiša koja nas je dočekala u Međugorju i koja je padala neprestance nije nas omela da pohodimo Brdo ukazanja i pozdravimo Kraljicu Mira. Nakon toga smo mokri otišli na misu na kojoj su bili svi hodočasnici udruge sv. Vinka iz cijele Hrvatske. Poslije podne smo otišli na svetu ispovijed, a nakon mise uslijedilo je klanjanje pred Presvetim oltarskim sakramentom. Ne može se riječima opisati što smo sve lijepo i milosno doživjeli! Međugorje je mjesto mira i ljubavi, to smo osjetili“, kažu sudionici ovoga hodočašća.

Šezdeset srednjoškolaca iz župe sv. Ante iz Knina hodočastilo je u Međugorje u subotu 17. listopada 2015. „Svake godine hodočastimo Gospi u Međugorje i to više puta kao župa. Na tome hodočašću redovito navratimo u Sinj i Imotski. Dolazak u Međugorje: najprije poklon Isusu i molitva u međugorskoj župnoj crkvi sv. Jakova, poslije toga odlazak na Brdo ukazanja gdje izmolimo krunicu. Redovito sudjelujemo na večernjem molitvenom programu međugorske župe i naravno tu redovito pristupamo sakramentu svete ispovijedi.“

Molitvena zajednica Milosrdni Isus iz Đakova počela je prije nekoliko godina organizirati hodočašća u Međugorje. „Po povratku iz Međugorja u autobusu nastavljamo s molitvom i pjesmom. Većina hodočasnika tada svjedoči što su u Međugorju doživjeli u svojim srcima, jer nijedan čovjek ne može ostati hladan na silnu ljubav, milost i mir što se izljevaju na ovom svetom mjestu.“ Molitvena zajednica „Milosrdni Isus“ djeluje već dvanaest godina. Sastaje se svake nedjelje i broji oko dvadeset i pet stalnih članova. Daria Vevec svjedoči da je njezino obraćenje počelo u Međugorju prije osam godina. „Taj prekrasan mir u srcu i duh molitve obuzeli su moje biće i ispunili me zahvalnošću prema našoj majci Mariji i našem Gospodinu Isusu i svemu onome što su učinili i čine u mom životu. Odmah po povratku kući priključila sam se molitvenoj zajednici 'Milosrdni Isus'.“

Hercegovina u Međugorju

Dan otvorenih vrata samostana časnih sestara

U subotu, 10. listopada 2015. godine, održan je *Dan otvorenih vrata* samostana „Rane sv. Franje“ u Međugorju. Sudjelovalo je šezdeset učenika i učenica sedmih i osmih razreda iz Bijelog Polja, Međugorja i Čerina. Program su organizirale i vodile s. Iva Bešlić, s. Danijela Brekalo, s. Matija Pačar, s. Ivana Čuić i postulantica. Počeo je molitvom i upoznavanjem povijesti i poslanja ove zajednice. Učenici su imali priliku postavljati pitanja vezana uz samostanski način života. Sestre su im pokazale i način izrade hostija, što je izazvalo veliku radoznalost i zanimanje mladih. Zsigurno će svima ostati u srcu i sjećanju klanjanje pred Presvetim oltarskim sakramentom gdje su učenici iznijeli svoje molitve i želje. Program je završen meditativnom molitvom Gospine krunice. „Molitva, rad, igra, pjesma i upoznavanje s načinom života i rada sestara ispunilo je taj dan. Hvala svima koji su došli. Radosno iščekujemo ponovni susret“, ističu sestre.

Ono što želiš naučiti druge najprije moraš naučiti sam

Od 25. do 27. rujna u *Kući mira* je održan seminar za animatore iz hercegovačkih mjesnih bratstava Frame pod geslom: „Najprije moraš vježbati sam, sve što želiš naučiti druge“. Cilj seminara bio je kroz predavanja, radionice i druženja osposobiti framaše za vođenje tjednih susreta Frame u mjesnim bratstvima. Na seminaru su sudjelovala 52 framaša, a voditelji su bili članovi područnoga vijeća zajedno s duhovnim asistentom fra Slavenom Brekalom.

Vjera i umjetnost

Seminar članova glazbenih sekcija Frame Hercegovina

Od 9. do 11. listopada u *Kući mira* je održan seminar za članove glazbenih sekcija Frame Hercegovina. Geslo seminara na kojemu su sudjelovala 42 framaša iz mjesnih bratstava bilo je: „Pjevajte Bogu, pjevajte, pjevajte Kralju Našemu, pjevajte“. Seminar je vodio fra Tihomir Bazina, duhovni asistent Frame Čerin, a zadatak je bio upoznavanje framaša s liturgijskim slavljem mise i kako

što bolje glazbeno oplemeniti sv. misu. Mladi su sudjelovali u molitvenom programu međugorske župe te predavanjima na kojima su učili pravila i kriterije po kojima se biraju pjesme za liturgijsko slavlje. „Bila su to tri nezaboravna dana, veliko iskustvo na kojem smo mnogo naučili, ali smo se i zabavili“, ističu sudionici seminara.

Kazališna predstava „Učiteljice“

Nakon izvršne premijere kazališne predstave „Učiteljice“ koja je u sklopu 12. *Didakvih dana* mostarsku Kosaču napunila do posljednjeg mjesta, članovi dramske sekcije HKUD-a „Didak“ župe Gradnići predstavu su izveli i u dvorani Ivana Pavla II. u Međugorju, u utorak, 20. listopada. Tekst je napisao profesor dramaturgije Dragan Komadina, a predstavu režirao Robert Pehar, glumac mostarskog HNK. Andrijana Zubac, članica glumačke ekipe, rekla je da se prof. Komadina osvrnuo na 1916. godinu, na vrijeme kada je živio fra Didak Buntić: „To je bilo vrijeme gladi, suše, nepismenosti, vrijeme kada je većina muške snage bila na ratištu. On kroz tu priču provlači sve za što se fra Didak borio. U predstavi

su prikazane dvije obitelji koje se suočavaju sa svim tim problemima i s dosta teških situacija. Najveći je naglasak stavljen na ženu koja ostavlja veoma snažnu poruku današnjoj ženi. Cijela ta priča nosi duboku poruku za današnje vrijeme. To što predstavu čini dojmljivom jest izmjena smijeha i suza. Ljudi su i plakali i smijali se. I na koncu, bez obzira na dosta teških situacija koje se u predstavi događaju, čovjek kraj predstave doživljava kao sretan iako on to i nije.“ Andrijana dodaje da je ponosna na HKUD „Didak“: „Mi smo mala župa i taj rad traži i žrtvu i ljubav. Tu su silne obveze, moramo uskladiti slobodno vrijeme, ali uspijevamo. Posebna nam je čast doći u Međugorje, tu smo ipak doma.“

Umjetnost i evangelizacija

Premijera dokumentarnog filma „40“

Premijera dokumentarnog filma „40“, u produkciji pro-life inicijative „40 dana za život“ održat će se u Međugorju, u četvrtak, 22. listopada u 20 sati u dvorani sv. Ivana Pavla II., koji je bio veliki zaštitnik nerođenih i borac za život. U SAD-u je 1973. legaliziran pobačaj u ime „ženskih prava“. Na četrdesetu obljetnicu izglasavanja ovoga zakona, obitelj Morales snimila je film „40“ koji prikazuje što se tamo događalo nakon legalizacije pobačaja. Film donosi priče majki koje su pobačile i svjedočanstva o tome kako su pobačaji utjecali na živote ovih ljudi i na društvo SAD-a u cjelini. „Iako film

govori o pobačajima koji su se odvijali na području SAD-a, moramo priznati da se to širi, ili je već uvelike prošireno Europom, pa i našom Bosnom i Hercegovinom. Pobačaj je u našoj državi legaliziran 1977. godine i od tada se o tome „legaliziranom ubojstvu“ šuti. Vrijeme je da se nešto promijeni i da se sazna istina. Vrijeme je da uvidimo što pobačaj ili „kultura smrti“ donosi državi i društvu. Sretni smo da se premijera ovog dokumentarnog filma održava upravo na spomendan sv. Ivana Pavla II. u Međugorju. Molitvena inicijativa „40 dana za život“ ove se godine po prvi put održava u BiH.

Koncert za Majčino selo

Dobrotvorna organizacija iz Londona *St. Joseph & The Helpers* u svibnju i listopadu redovito upriličuje dobrotvorni koncert za Majčino selo. U ponedjeljak, 5. listopada, u dvorani sv. Ivana Pavla II. nastupio je dječji zbor Majčina sela, klapa Trebižat, Louise Irvine, David Parkes, Melinda Dumitrescu i drugi.

Koncert Glazbene škole Pavla Markovca iz Zagreba

U sklopu kulturne manifestacije 12. *Didakovi dani*, u četvrtak, 8. listopada, učenici Glazbene škole Pavla Markovca iz Zagreba održali su koncert u dvorani Ivana Pavla II. u Međugorju. Nastupili su i učenici Osnovne glazbene škole Brotnjo, kao i zbor Frame Međugorje. Ravnatelj Glazbene škole Pavla Markovca, gosp. Josip Vrbanec rekao je da je ovo deveta godina otkako sudjeluju na ovoj manifestaciji, a koncert su darovali međugorskoj župi i Majčinu selu: „Sudjelujemo od početka na svim koncertima, a jedan od nama najdražih je upravo ovaj koji darujemo Majčinu selu. Na našem drugom koncertu u Majčinu selu jedan učenik koji je sada na studiju u Americi, prišao mi je i rekao: 'Ravnatelju, ovo mi je najljepši nastup u životu'. Djeca su divno i strpljivo slušala. To je poseban doživljaj!“

Literarni natječaj u povodu 15. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića

U povodu 15. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića organizacijski odbor Radiopostaje „Mir“ Međugorje raspisuje natječaj za literarni rad učenika srednje škole na temu „Učeci od fra Slavka i mi ćemo umjeti živjeti srcem“.

UVJETI NATJEČAJA:

- pravo sudjelovanja imaju učenici svih srednjih škola
- radovi trebaju biti napisani hrvatskim jezikom
- veličina teksta treba iznositi između 3 i 5 kartica; jedna kartica iznosi 1800 znakova uključujući praznine
- tekstovi ne smiju biti prethodno objavljeni
- radovi trebaju biti pisani fontom *Times New Roman*, veličine fonta 12 i proreda 1,5
- radovi trebaju imati naslovnicu sa sljedećim naznakama: naslov rada, ime autora, razred, adresa, telefonski broj, e-pošta, ime škole i ime mentora
- rad treba napisati isključivo jedan autor (ne prihvaćaju se suautorski radovi)
- autorsko pravo rada dodjeljuje se organizatoru

Rok za slanje literarnog rada je 15. studenog 2015. godine, a radovi se šalju poštom na adresu: Radiopostaja Mir Međugorje, Gospin trg 3, 88266 Međugorje S naznakom „ZA LITERARNI NATJEČAJ“ Nagradit ćemo tri najbolja literarna rada. Prva nagrada – Putovanje za dvije osobe – Advent u Beču od 10. do 13. 12. 2015. Druga nagrada – Samsung galaxy CORE 2DS Treća nagrada – Rječnik hrvatskog jezika

Sponzori natječaja: Duga Tours Međugorje, HT Eronet, Školska naklada

MOLITVA ZA LJUBAV

Isuse, klanjamo ti se.
Hvala ti za Majku koju nam šalješ.
Ona nas uči zahvaljivati.
Kad zahvaljujem, otvaraju mi se oči
i vidim ono što je tu, što postoji.
Isuse, hvala ti što si s nama.
Ti si tu. Hvala ti!

Isuse, hvala ti za tvoju ljubav.
Tvoja ljubav je bezuvjetna.
Moja je ljubav često uvjetovana i mislim:
Ako ti mene ljubiš, i ja ću tebe.
O Isuse, nadahni me svojom ljubavlju
da moja ljubav raste!

Isuse, hvala ti za tvoju ljubav.
Ona je snažna i zato ti pobjeđuješ i na križu:
u teškoj situaciji tvoja ljubav pobjeđuje.
Moja ljubav je često slaba, negativni osjećaji je
pobijede.
Isuse, nadahni me svojom ljubavlju
da moja ljubav raste prema tvojoj ljubavi!

Božji glas u Starom zavjetu poručuje:
„Budite sveti kao što sam ja Svet.“
Isuse, ti me možeš učiniti svetim, samo ti!
Otvaram se tvojoj svetosti!

Isuse, pitam se: po čemu mogu prepoznati
tvoju svetost?
I otkrivam: po ljubavi bezuvjetnoj.
Ti me ljubiš bez onog „ako“,
tvoja ljubav je kao sunce koje sja
i kad je netko dobar i kad nije;
i po tome što praštaš bezuvjetno.
Daj mi, Isuse, tvoje ljubavi i milost praštanja!

Isuse, Petar pred tobom uviđa da nije svet.
Zato kaže: „Odlazi od mene, Gospodine, jer
grješan sam čovjek!“
Isuse, i ja uviđam da nisam svet,
da sam još daleko od svetosti.
Otvori mi oči, Isuse, da vidim, da shvatim!

Isuse, hvala ti!
Isuse, volim te!

M. Ša.

VOLIM TE, MAMA!

Želio bih vam ispričati kakav sam veliki dar primio provodeći uz svoju majku posljednje mjesec njezina života na ovoj zemlji.

MOJA MAMA PAULA IMALA JE TUMOR NA JETRI.

Godinama se mučila s tom bolešću, no dolazak unuka – njih četvero – za nju je bio neprestani poticaj da se nastavi boriti. Sjećam se kako je bilo kad su liječnici ustanovili tumor. Mami su davali vrlo malo nade, no njezina žilavost, a iznad svega njezina vjera, omogućile su joj živjeti još punih 11 godina poslije dijagnoze. Doživjela je i vjenčanje svog posljednjeg sina – moje, postala je baka, dočekala je i u naručaj uzela sve moje četvero djece, a nakon što se rodila posljednja djevojčica, ona je oslabila i otišla u nebo.

Savršeno se sjećam posljednjih mjeseci koje sam proveo uz nju. Uz nju smo se izmjenjivali moja sestra i ja. Već sam imao iskustvo sa starijim osobama koje su bile ovisne o tuđoj pomoći, no brinuti se za vlastitu mamu... to je posve druga stvar. Uključen si u svojoj najintimnijoj intimi, nema odmora, čak i kad se „iskopčaš“, tvoje je srce tamo, glava nastavlja misliti na nju. To je bio veliki dar, ali i velika zadaća. Zahvaljujem zajednici i Majci Elviri što sam imao tu mogućnost ostati uz svoju mamu tako dugo vremena.

To je za mene bila mogućnost zamoliti je da mi oprost sve zlo koje sam joj bio nanio zbog droge i laži koje sam joj govorio godinama, za sve grijeha koje sam počinio protiv nje, za srdžbu, apsurdne izgovore, muljanja... Bila je došla do toga da je molila Boga neka uzme moj život umjesto da me gleda na tom putu zla. Iščekivala me je svake noći i čekajući pospremala našu lijepu kuću, za slučaj da me kući donesu mrtvoga!

U tim sam se danima često naginjao nad nju i molio da mi oprost sve zlo koje sam učinio, a ona mi je uvijek govorila da mi je već oprostila. Ona nije imala potrebu to čuti. Ja sam imao potrebu to reći.

MARCO
ZAPPELLA

KAD SAMO
POMISLIM DA I ZA
MENE, ZA SVAKOGA
OD NAS DOLAZI TAJ
DAN, TADA NE ŽELIM
DA UZ MENE BUDU
DOBRA I BLAGA
KOJA SAM NAKUPIO
U ŽIVOTU, NE ŽELIM
MILOVATI ZLATO
NI BROJITI NOVCE,
DRAGO KAMENJE,
AUTOMOBILE,
KUĆE...

Što je vrijeme više odmicalo, što je bolest više napredovala, vidio sam kako mama postaje sve mršavija, kako nestaje, kako je tumor izjeda. Jedva da je hodala, jedva da je išta jela, onda više nije ni govorila, no dobro se vidjelo da razumije što joj se kaže. U tim posljednjim danima sagibao sam joj se do uha i jednostavno govorio: Mama, volim te. Mama, hvala ti... Ona bi mi stisnula ruku i jedva osjetno položila poljubac na obraz... Nisam mogao zaustaviti suze, srce mi se stezalo, no bio je to veliki dar što mogu biti tamo, jednostavno biti tamo.

Mislim da ljubiti katkada znači jednostavno biti nazočan. Ljubav je nazočnost, znati da je onaj drugi tu! Nema koristi od pričanja, velikih obećanja i ne znam čega sve ne. Dovoljno je biti, biti nazočan, biti tu!

Kad samo pomislim da i za mene, za svakoga od nas dolazi taj dan, tada ne želim da uz mene budu dobra i blaga koja sam nakupio u životu, ne želim milovati zlato ni brojiti novce, drago kamenje, automobile, kuće...

Bit će važno imati nečiju ruku, nečiju toplu ruku u svojoj, glas koji ti blago ponavlja: Volim te, milu ruku koja ti miluje lice, usta koja ti umilno polažu poljubac na čelo, glas koji potiho uz tebe moli i koji ti ponavlja: Volim te, hvala ti...

Dok ovo pišem suze mi teku... Kad nas je mama ostavila, lice i tijelo su joj bili izobličeni od tumora, no kratko prije posljednjeg daha uspjela nam se nasmiješiti. Uz mene je bio tata, moj brat i moja sestra, svi smo bili tu, blizu. Za nas je taj osmijeh bio kao da nam kaže: Postoji raj! Onda je spustila glavu i otišla u Očev zagrljaj.

Hvala što ste me saslušali.

SMRT – VJEČNOST

Tko ne izgradi pravi odnos s vječnim životom, grčevito će se boriti za ovaj svijet i postat će nesposoban ljubiti, praštati, biti pravedan, strpljiv, neće imati snage nositi svoj životni križ i tako prilijepljen za ovaj svijet izgubit će smisao za život i širiti oko sebe zadah smrti.

Ovaj svijet prolazi. S njime prolazi i naš život. Ono što ostaje je vječnost, prema kojoj se sadašnji život uopće ne može mjeriti. U svjetlu vječnosti nam postaje jasno da je ipak najvažnije ljubiti, praštati i u svakom trenutku života, pa bio on lak ili težak, djelovati ljudski i kršćanski. Teški trenutci ovoga života nisu došli zato da nas unište, nego da u njima pokažemo snagu svoje vjere, svoje nade i ljubavi.

fra Slavko Barbarić

SMRT KAO NOVI POČETAK

POZNATI DUHOVNI PISAC PHIL BOSMANS ZAPI-

SA: „Neke stvari izgledaju kao katastrofa, a ipak su milost.“ Pišući takvu rečenicu, pisac je ciljao na razmišljanja onih koji smrt smatraju krajem života. Vjerujem i osjećam da i među kršćanima umiranje još nije u svojoj dubini shvaćeno kao novo rađanje o kojem nam Isus progovara.

Kao smrtni ljudi, o umiranju ponajviše razmišljamo početkom mjeseca studenoga – o blagdanu Svih svetih i o Dušnom danu. Tada se sjećamo svojih pokojnika. Tada su grobovi svježe ukrašeni. Mrtvi i živi zakratko su na istome mjestu. Jedni druge traže, ali jedni druge ne mogu dohvatiti. Okrutna dioba rastavlja žive od mrtvih. Živi žale mrtve a, vjerujem, još više mrtvi žale žive koji ne žive život u punini premda dišu, posjeduju, jedu, hodaju...

Još je i dobro ako živi razmatraju svoj čas umiranja. No, ako ih taj čas zatekne kao kradljivac u podne, to je katastrofa. Takvi zaboraviše preporuku da bdijemo i budni budemo. Takvi, nošeni slastima ovoga života, zapravo gube život. Smrt je, kako jedan teolog reče, „nadmoćni smutljivac“. Da. Upravo tako. Smrt se ušulja u svaki užitak i kaže: Dosta! Ona potkopava svaku sigurnost koja nije utemeljena u Bogu. U biti – dolazi mi misao dok razmišljam o smrti – ne bi se niti isplatilo živjeti da nije smrti. Ne bi bilo hvale vrijedno podnositi kušnje i križeve života da nije umiranja. Ali smrt kao stanje nije trajnoga karaktera. Mi je kao kršćani trebamo promatrati kao rađanje, kao novi početak. Ona je prijelaz iz borbe za egzistenciju u prostor gdje će svaka suza nestati s čovječjeg lica. Zato i možemo sv. Pavla iskreno shvatiti kad je klicao da je njemu smrt dobitak. Možemo lakše shvatiti i sanjarenje sv. Franje koji smrt naziva svojom sestricom. Franjo je znao da ideali i plodovi ostaju. Oni ne umiru nikada jer su posijani preko ljubavi u srca sljedbenika.

FRA MARIO
KNEZOVIĆ

Zato bi kršćanski život trebao biti rasadnik plodova koji nikad ne umiru nego pupaju novim životom.

Bezbroj puta prigodom ukopa čujemo Isusove riječi koje nas pozivaju da ne budemo kao pogani koji nemaju nade. Čovjek vjere mora znati probuditi nadu u život koji nema kraja. Smrt drage osobe nas može žalostiti i u plač natjerati, ali to ne bi smjeli biti trenutci očaja. Tješi nas Isusovo obećanje da nam priprema vječne stanove u kući Oca svojega. Tješiti se uzajamno takvim riječima znači otvarati ranjena srca za nadu u besmrtnost. Meša Selimović je zapisao stihove koji su vjernički intonirani i oslonjeni na onu Isusovu misao kako pšenično zrno pavši u zemlju donosi obilat rod.

Na dan moje smrti, kad bude nošen moj lijes, ne misli da ću osjećati bol za ovim svijetom. Ne plači i ne govori: Šteta, šteta. Kada se mlijeko pokvari, veća je šteta. Kad vidiš da me polože u grob, ja neću nestati. Zar mjesec i sunce nestanu kad zađu? Tebi se čini smrt, a to je rađanje. Grob ti se čini tamnica, a duša je slobodna postala. Koje to zrno ne nikne kad se stavi u zemlju? Pa zašto da sumnjaš u zrno čovjekovo?

SLUŽITI MAMI BILA JE MILOST

ROBERT
RUKAVINA

MOŽDA SE OD SVIH GODIŠNJIH DOBA JESEN NEKAKO NAJSPRETNIJE ŠULJA... Ni ne primijetiš, a ona je već tu. I sve ono lijepo od ljeta ostane kao sjeta i nada da će ljeto opet doći: sunce, toplina i ljetne međugorske večeri.

Dok sam bio dijete, u meni su se izmjenjivali samo ljeto i zima, no kako godine idu, počeo sam primjećivati i jesen: boje lišća, plodove koji dozrijevaju, godi mi sunce koje je blaže nego ljeto... Kad se zrake sunca prelijevaju po šareno obojanoj šumi, osjećam da je jesen dostojanstvena dama koja se našminkala najljepšim bojama prirode. Polako se sve gasi i gine, a sve je tako tajanstveno i tako lijepo.

Baš poput jeseni, starost se neprijetljivo uvlači u naše živote. I ona bi trebala biti dostojanstvena poput jeseni. No, na žalost, u ovom vremenu starost kao da nije poželjna. Postala je sinonim za nešto ružno, za bolesti i patnju. Na cijeni je samo mlado, vitko, glatko. Samo treba ulagati u svoj izgled, uživati, ne brinuti ni o čemu, i starost nikada ne će doći.

Nekako smo izgubili osjećaj za starije osobe. Zaplače li dijete, odmah svi skačemo i mislimo: možda je gladno ili je puna pelena, možda je bolesno, hajdemo brzo doktoru... a kad starac plače, njegove suze gotovo

nitko i ne primjećuje. Kao da stari ne slave Božić, Uskrs, rođendane, imendane... Još živi, a već pokopani. Nismo svjesni da su te stare oči one iste kroz koje su gledali u svojoj mladosti. Možda je „slabija rezolucija“, ali duh je isti, i oni bi još uvijek željeli poletjeti, raditi, plesati i štošta još drugo... ali tijelo ne da.

Baš poput zlatne jeseni i starost ima štošta za ponuditi. Tko ima najviše vremena za djecu, tko priča najljepše priče, kuha najbolja jela, tko ima životnu mudrost, i najvažnije, tko ima najviše vremena za molitvu koja je spas za tolike mlade usijane glave? Zašto netko želi eutanazirati molitvu, mudrost, bakine kolače i jela, a možda i našu posljednju šansu da se spasimo kroz žrtvu brige za stariju osobu? Svakome od nas najlakše je reći: Ne mogu ja to, postoji dom za stare i bolesne, tamo će mu biti dobro. No znam iz vlastitog iskustva da je s Bogom sve moguće.

U životu sam uvijek bio više povezan s tatom. S mamom sam uvijek imao problema: niti je ona razumjela mene niti ja nju. Kad bi me nešto pitala, odgovarao sam kratko i nisam želio ulaziti u dublje razgovore ili, ne daj Bože, povjeriti joj se o bilo čemu. Imao sam tek poštovanje prema njoj kao svojoj majci. U jeseni života je smrtno oboljela, odlučili smo

se brinuti o njoj do kraja kako god budemo znali. Teško mi je bilo gledati ju slomljenu od boli, tako teško da bih najradije bio na njezinu mjestu, ali ne možeš. Bili su to strašni trenutci, bile su to patnje, ali upravo u toj patnji i boli dogodilo se nešto što sam prvi put osjetio u Međugorju, dogodila se ljubav majke i sina! I onda, odjednom, više nije teško zagrliti, poljubiti, oprati, presvući, reći od srca: Volim te mama! Odjednom, sve možeš u Onome koji te jača! (Fil 4, 13) U tim trenucima mama mi je stvarno postala mama!

I na koncu, kad se dogodi smrt, tko se sjeća umora, neugodnih mirisa, boli, teškoća...? Tada ostaje samo ljubav, ona prava, neodglumljena, istinska, srčana ljubav!

Služiti mami bila je milost!

Dragi prijatelji, ne dozvolite da vam strah od obveze i sluzjenja uskrati susret s Kristom!

Ljubav na deset načina

1. Slušati bez prekidanja. (Izr 18, 13)
2. Govoriti bez optuživanja. (Jak 1, 19)
3. Davati bez škrtarenja. (Izr 21, 26)
4. Moliti bez prestanka. (Kol 1, 9)
5. Odgovoriti bez svadanja. (Izr 17, 1)
6. Podijeliti bez hvalisanja. (Ef 4, 15)
7. Uživati bez jadikovanja. (Fil 2, 14)
8. Imati povjerenja bez oklijevanja. (1 Kor 13, 7)
9. Praštati bez kažnjavanja. (Kol 3, 13)
10. Obećati bez zaboravljanja. (Izr 13, 12)

Hubert Liebherr i njemački Međugorski informativni centar

ŽIVĚĆI VJERU SVJEDOČITI

Evanđelje po Marku govori nam o bogatom mladiću koji nije htio ostaviti svoj velik imetak i slijediti Isusa. U ovom razgovoru upoznat ćemo životni put i djela jednoga čovjeka koji je odgovorio na Isusov poziv.

RAZGOVARAO
MARKO SUŠAC

Molimo Vas da se predstavite našim čitateljima.

Zovem se Hubert Liebherr, najmlađe sam od petero djece jedne katoličke obitelji. Rodio sam se 1950. godine na jugu Njemačke, u selu Kirchdorf an der Iller, gdje je moj otac imao malu građevinsku firmu koja je prerasla u veliku tvrtku s 40 000 zaposlenih diljem svijeta. Majka je bila vrlo pobožna, ali se kod mene vjera s 8, 9 ili 10 godina sve više smanjivala, a u internatu je više-manje i nestala. U Heidelbergu, gdje sam išao u školu, bilo je jedno od žarišta studentskih prosvjeda, tako da sam pred maturu 1968. pomalo sudjelovao i u studentskom buntu. Gledajući unatrag, mogu reći da smo se smatrali puno boljima od generacije naših roditelja, sudionika u Drugom svjetskom ratu koji nije bio toliko dugo iza nas; smatrali smo se skoro pa savršenima. Htjeli smo promijeniti cijeli svijet, samo sebe ne.

Kako ste se počeli vraćati vjeri?

Odmah nakon studija građevinarstva i geodezije na Sveučilištu u Karlsruheu radio sam četiri godine za očevu tvrtku u Alžiru. Gradili smo ogromne pogone za alžirsku državu, a ja sam od samog početka bio tehnički voditelj gradilišta. Više puta smo prelazili Saharu i noćili pod vedrim nebom, gdje se zvijezde vide mnogo bolje, na cijelom nebu do kraja horizonta. Promatrajući to, pitao sam se odakle sve to dolazi. Vođen logikom da ni od čega ne može nastati nešto, uvidio sam da mora postojati neki tvorac svega toga, no tada sam još bio daleko od Katoličke Crkve.

U Njemačku sam se vratio 1981. godine. Odgovornosti unutar tvrtke preraspodijelile su se na nas djecu, iako je otac ostao voditelj firme. Dok sam se jednog kasnog jesenskog dana vozio na posao, jedan mi je automobil na jednom križanju oduzeo prednost i imali smo težak sudar. Oba su auta bila potpuno razbijena, a vozačima ništa! Neobjašnjivo je kako me u idealnim uvjetima taj vozač nije vidio. I poslije sam se svakodnevno istim putem vozio na posao i kod mjesta sudara često razmišljao

o tom događaju. Punu godinu dana poslije zapazio sam malu kapelicu nekoliko desetaka metara od križanja. Uvijek je tu bila, no ja je nikad nisam primijetio. Imao sam osjećaj da moram u nju ući. Prešavši prag znao sam zašto mi se udes morao dogoditi baš na tom mjestu: kapelica je bila posvećena Gospi Fatimskoj. Tada sam se prisjetio kako nam je majka, kad smo bili mali, pričala o Fatimi... Bilo je to 1917. godine, troje djece-vidjelaca... Kupio sam knjigu o događajima u Fatimi i pročitao je za dvije noći. Iznimno me fascinirala činjenica da će Majka Božja pomoći u životu i pripomoći u času smrti ako osoba obavi pobožnost pet prvih subota u mjesecu.

pobožnosti. Čitanje naputka više je nalikovalo čitanju upute za uporabu perilice rublja, nisam znao izmoliti ni Očenaš te sam morao otići doma ne bi li mi kućna pomoćnica pomogla. Nakon toga sam se vratio na svoju klupu i završio svoju prvu krunicu.

Sljedeći problem je bila ispovijed. Budući da nisam nikoga ubio i da nisam krao, mislio sam da nemam što za ispovijedati. To su tada bili moji kriteriji. Tako sam šest ili sedam mjeseci zaredom obavljao pobožnost prvih subota, a zaposlenici su i bez mog sudjelovanja s oduševljenjem sami uveli promjene koje sam želio. Kao zahvalu sam odlučio hodočastiti u Fatimu na sedamdesetu obljetnicu ukazanja, 1987. godine. Pridružio mi

Jeste li se počeli utjecati Mariji?

Bio sam mlad pa nisam mislio na smrt nego me zainteresirala pomoć za života. Htio sam, naime, uvesti jednu za mene važnu novost u firmi, ali svi su bili protiv... Odlučio sam da ću obaviti tih pet prvih subota da mi Gospa zauzvrat pomogne oko mog problema. Što se dogodilo? Ništa, jer nisam ni počeo moliti. Nekoliko mjeseci poslije opet sam uzeo knjigu u ruke i otvorila se na stranici gdje se objašnjava pobožnost prvih subota. Odlučio sam početi. Uzeo sam krunicu koju sam bio dobio davno od majke, naputak kako se krunica moli, sjeo na klupu uz šumu i počeo. Uvjeren sam da se na nebu i dan danas smiju tom početku molitve, jer to nije imalo nikakve veze s pravom

se prijatelj grof Albrecht von Brandenstein-Zeppelin te smo privatnim zrakoplovom odletjeli u Portugal. Tamo smo vidjeli mnoštvo od stotinu tisuća vjernika kako bijelim šalovima maše Gospinu kipu koji su nosili u procesiji ispred crkve. Nisam mogao shvatiti kako mogu mahati drvenom kipu! Mislio sam si: Dobro, takvi su južnjaci, mi Nijemci smo pametniji. Tek sam sutradan shvatio da uistinu vjeruju u nazočnost Gospinu i da njoj mašu. Bilo me je stid kako su oni puno jači u vjeri od mene. Našao sam izliku: Njima je lako vjerovati jer se Gospa tu stvarno ukazivala, a ja sam se rodio prekasno za te događaje. Osjećao sam se tužno. Vraćali smo se u Njemačku i negdje iznad Pireneja Albrecht me upitao jesam li čuo za

Međugorje. Nisam znao što je to pa mi je kratko objasnio kako se u tom mjestu Gospa ukazuje. Odmah sam osjetio čežnju za tim mjestom. Šest tjedana poslije, oko obljetnice ukazanja, sletjeli smo u mostarsku zračnu luku i uputili se prema Međugorju.

Kakvo je bilo to prvo iskustvo Međugorja?

Taj mi je posjet u početku bio veliko razočaranje. Stigao sam zrakoplovom, kao poduzetnik, i očekivao bar jedno srednje čudo, mislio sam da imam pravo na to. Bio sam na Križevcu, ali krunicu sam molio sakrivajući je u ruci. Gledao sam uokolo ima li ljudi koji me poznaju. Kad bi me netko prepoznao, još s krunicom u ruci, postao bih glavna tema tračeva u domovini. Kasno poslije podne sjeo sam kraj crkve na mali kameni zidić s pogledom prema Križevcu. Tu sam se sjetio jednog događaja iz svoje

mladosti koji bih trebao ispovjediti. Odlučio sam to učiniti u anonimnosti u gradu Ulmu, dovoljno daleko od kuće. Nisam si mogao zamisliti javno se ispovjediti. Osjetio sam mučninu u sebi iako mi je taj osjećaj stran, jer mi nikada nije zlo. Osjećaj se toliko pojačao da sam morao ustati. Htio sam pobjeći s tog mjesta. Odjedanput sam se našao usred skupine ljudi i nisam mogao nikud. Pređa mnomo se pojavio jedan svećenik, stavio stolicu, sjeo i postavio tablicu „deutsch“. Mogu reći samo ovo: U tom trenutku Božja me milost povukla na koljena, ispovjedio sam se i bio obliiven suzama. Mislim da sam priznao da sam u životu sve pogriješno radio. Mislio sam da me od tih grijeha ne može nitko odriješiti, ali kad je svećenik izmolio odrješene, osjetio sam da mi je Bog sve oprostio i srce mi se ispunilo mirom. Od tog trenutka imam stopostotno povjerenje u Međugorje i u tamošnja događanja.

Tri mjeseca poslije opet sam bio u Međugorju. To je bila kao čežnja za domovinom, morao sam opet doći. Po povratku kući Albrecht i ja smo odlučili dio slobodnog vremena pokloniti nebu. Počeli smo držati predavanja o vjeri i o Međugorju. Često bi nas ismijavali, ali na kraju bi uvijek netko došao, raspitivao se u četiri oka te izrazio želju početi s nama na hodočašće. Tako smo u listopadu 1988. organizirali prvo hodočašće.

Kakve je posljedice imalo to hodočašće?

Toga kolovoza su nas zamolili da u svom mjestu, u Biberachu an der Riß, održimo predavanje uz projekciju filma. Ja sam se držao u pozadini i sve prepustio Albrechtu jer sam znao da bi došlo do svađe s mojim ocem koji nije želio da se kao poduzetnik tako vjerski angažiram. Otac mi je bio vjernik, ali na svoj način. Kad je za vrijeme Drugog svjetskog rata morao u vojsku, dobio je čudotvornu medaljicu i poslije često govorio da se bez nje ne bi vratio iz rata, te ju je nosio na sva putovanja. Ali držao je da je to privatna stvar, a pričati o takvim događajima je stvar svećenika. No moralo je biti što je bilo, naime, u predvečerje predavanja Albrecht me nazvao i rekao da ne može održati predavanje. Ima bolest u obitelji i neka ja to preuzmem. Sve je bilo spremno, nije se moglo više otkazati, bio sam jednostavno prisiljen to održati.

Nakon predavanja sam otišao do kapelice pokraj mjesta udesa moleći se da mi nebo pokaže kako da ispunim obećanje nebu i budem poslušan ocu. Odgovor sam dobio u marijanskom svetištu Maria Vesperbild pokraj Augsburga, dan prije polaska u Međugorje. Tijekom gotovo cijele mise, osim kad sam otišao na pričest, plakao sam jer me obuzeo snažan osjećaj kajanja što sam Boga uvrijedio jer ga dugo nisam tražio. Poslije mise se molila posveta Bezgrješnom Srcu Marijnu koju dotad nisam poznao i nisam joj pridavao pozornost. Tad sam u unutrašnjosti jasno osjetio: „Sad dolazi tvoj odgovor.“ U toj se molitvi, naime, nalazi odlomak iz Biblije gdje piše da ostavim sve što jesam i imam i slijedim Njega. Kud da Te slijedim? Napustiti očevu firmu? Ja sam inženjer, što da radim? Tisuću pitanja, a nigdje odgovora! Tek na pomisao na hodočašće došla je radost i zamolio sam Gospu neka mi da znak u Međugorju. Kad smo sutradan stigli, posvuda sam tražio znak. Oko crkve, u crkvi, na Križevcu, na nebu, no nigdje ga nije bilo. Legao sam razočaran, misleći da je priča završena.

Jeste li dobili željeni znak?

Ujutro, bila je nedjelja, otišli smo na misu na njemačkom jeziku u 9 sati. Misa je počela s jednom marijanskom pjesmom i hodočasnici su punim plućima pjevali: „Segne Du Maria, segne mich dein Kind, damit ich hier den Frieden und dort den Himmel find.“ (Blagoslovi, Marijo, blagoslovi mene, Tvoje dijete, da ovdje nađem mir, a tamo nebo.) Kad je na red došla riječ „nebo“, u meni se sve promijenilo. Kao prvo sve sam glasove čuo puno ljepše, elegantnije, gracioznije, ugodnije, a kao drugo ne samo ušima nego cijelim tijelom, sa svih strana, kao da imam uši po cijelom tijelu. Osjećao sam kao da svi zborovi neba veličaju Boga, a ja sam među njima jedini grješnik. To je bila takva divota da je nisam mogao podnijeti. Pao sam na pod licem prema dolje, nisam podizao glavu. Da je u crkvenom podu bila ikakva pukotina, ja bih se bio u nju uvukao. Nakon toga nije bilo ni sekunde sumnje. Nisam znao ni kud ni kako, ali to što sam doživio pokazalo mi je da se radi o nečem velikom i da se ne trebam brinuti.

Taj Vas je znak daleko odveo....

Na povratku u Njemačku otišao sam ocu i obavijestio ga o svojoj odluci. Nije mu bilo lako jer je dotad bilo jasno da ćemo mi djeca dalje voditi firmu. Budući da je prijenos imovine na nas djecu već bio proveden, vratio sam svoj udio od 20% svom ocu. Naknadno je na moje iznenađenje odredio da moja žena i ja do kraja života redovito dobivamo plaću. Zato sada mogu raditi bez ikakve naknade. Poslije te odluke došla su teška vremena jer me nitko nije razumio. Ni braća, ni sestra, ni prijatelji, ni poznanici, a pogotovo ne moja žena koja je protestantkinja; ona nikad nije razumjela da se može štovati Gospu. Svi su me htjeli odvratiti od tog puta, svaki vikend bi nam u posjet dolazili prijatelji i tema je uvijek bila ista. Žena me je htjela poslati psihijatru jer nije bila sigurna jesam li još zdrav. Svi su sve znali bolje od mene i svi su mi sudili, nisam mogao argumentirati. Sa svih strana pritisak, osjećao sam se kao da me Bog pozvao i ostavio samog sve dok jedne noći nisam čuo glas koji mi je iz srca kroz vrat dolazio u glavu: „Kako ćeš moći javno posvjedočiti vjeru kad to ne možeš ni pred svojim prijateljima?“ Tada sam shvatio. Ne moram nikoga uvjeravati nego živjeti vjeru – svjedočiti. Budući da smo počeli voditi hodočasnike u Međugorje, osnovali smo udrugu „Međugorje Deutschland e.V.“ kojoj sam ja bio na čelu. Ta je udruga 2001. godine postala *Informativni centar za njemačko jezično područje*, inače i prvi informativni centar uopće, jer je tadašnji župnik fra Branko Radoš počeo uvoditi informativne centre, a Njemačka je došla prva na red.

(Nastavlja se)

NOVO!!!
Dodite,
poklonimo se!

Klanjanja
u Međugorju

Klanjam ti se, Gospodine!

To bi mogao biti zajednički nazivnik svih tekstova koji se nalaze u ovoj knjižici, a nastali su prigodom klanjanja pred Presvetim, čašćenja križa Gospodinova i kao molitve za ozdravljenje. Plod su vjerničkog uma i srca, potaknuti Gospinom pojavom i njezinim porukama.

Tekstovi potječu od različitih franjevac koji su djelovali ili još djeluju u Međugorju i odaju osobnost svakoga od njih. No svima je zajedničko to što su to doista duboko proživljeni molitveni tekstovi. Jednostavni su i u toj jednostavnosti jezgroviti. Klanjatelju žele približiti otajstvo i pozvati ga na njegovo čašćenje.

Može se samo poželjeti da ova knjižica postane nezaobilazno štivo svakog međugorskog hodočasnika.

LJEPOTA I NUŽNOST ZAJEDNIČKOGA HODA

Završila je radom redovita biskupska sinoda na čelu s Papom u Rimu završnim euharistijskim bogoslužjem koje je ponovno očitovalo zajedništvo i jedinstvo s Papom kao nasljednikom sv. Petra. Svaki ovakav ili sličan skup biskupa iz cijeloga svijeta na čelu s Papom podsjeća na onaj prvi Apostolski sabor, održan u Jeruzalemu, vjerojatno dvadesetak godina nakon Isusove smrti i proslave, kad je Crkva već uhvatila korijena u židovstvu, ali i poganstvu.

**FRA TOMISLAV
PERVAN**

ONODOBNO BIJAŠE KLJUČNI PRIJEPOR, KAKO POSTUPATI S VJERNICIMA KOJI DOLAZE IZ POGANSTVA. Treba li i njima nametati Mojsijev zakon i sve one židovske propise i običaje ili ne? Na tome saboru bijahu prisutni osim apostola također i novopridošli apostol Pavao, zatim Barnaba i još neki iz Antiohije da rasprave spomenuti problem. Vjerojatno je bila prisutna i Blažena Djevica Marija zajedno s

ljubljenim Ivanom. U Antiohiji se, naime, razvila veoma žustra rasprava, problemi su otvoreno iznošeni, trebalo je cijelu stvar riješiti na višoj razini, a to su apostoli i Jeruzalem. Ništa se ne događa iza leđa ili zaplotnjački nego krajnje otvoreno.

Nakon što su ovi iz Antiohije dali izvješće o svemu što je Bog učinio preko njih među poganima, kako je Bog i njima otvorio vrata vjere, riječ uzima Petar, od Krista postavljen za

glavu cijeloga zbora. Petar nije tu službu prigrabio nego je, sukladno Isusovu izboru, na prve Duhove u Jeruzalemu prvi uzeo riječ i progovorio Židovima o svemu što je Isus učinio, učio, izveo u svome narodu, a svoje djelo nastavlja u Duhu Svetome po njima, apostolima. I na sinodi u Jeruzalemu u apostolskom zboru Petar uzima prvi riječ. Nije Petar najsposobniji, najučjeniji, najizvršniji; Pavao je od svih njih vjerojatno

za nekoliko kopalja odmaknuo u teologiji. Ali je Petra Gospodin sam izabrao, i to za sve ostale bijaše dovoljan razlog da ga poštuju i prihvate njegovu riječ. U odlučnom trenutku, snagom Duha Svetoga i njegovim prosvjetljenjem, zna Petar reći pravu riječ. Na saboru u Jeruzalemu, nakon Petrova izlaganja kako su svi – i Židovi i pogani – spašeni vjerom i milošću Gospodina Isusa, zaključuje sv. Luka izričajem: *Nakon Petrova govora sav zbor ušutje* (Dj 15, 12).

To je, čini mi se, jedini ispravnii put za svako promišljanje u Crkvi. Petar je svoje izrekao sa svom otvorenošću, smjelošću koju daje Duh Sveti, a svi drugi su zašutjeli. Svi su saslušali u poniznosti, a Petrovu riječ i njegovo svjedočanstvo nisu

odmah razvlačili po raznim seminarima, kružocima, nisu je stavili na dnevni red u neki debatni klub niti su kritizirali, kako se to danas obično zbiva. Njegova se riječ u šutnji prihvaća kako bi se Petrovo slovo, kao što je to činila Marija, u srcu promišljalo. Nakon toga, zajednica je spremna čuti i Pavla i Barnabu koja je sva silna djela izveo Gospodin preko njihovih ruku, zatim komentar apostola Jakova te donijeti konačne zaključke riječima: *Duh Sveti i mi odlučili smo...* Apostolski sabor nije parlament u suvremenom smislu riječi, nije sabor ni debatni klub. Tako ni biskupska sinoda. Sabor je ustrojen piramidalno, ali u obrnutom smjeru. Vršak nije okrenut gore nego obrnuto, dolje, jer su apostoli,

a potom i njihovi nasljednici – Papa zajedno s biskupima – postavljeni kao *sluge i službenici Riječi* da služe, a ne da gospodare, da budu *sluge radosti, a ne gospodari ničije vjere*, kako veli sv. Pavao (2 Kor 1, 24). I koji je plod zaključaka Sabora? *Kad braća pročitaše poslanicu, obradovaše se utješnoj riječi* (Dj 15, 31). To bi trebao biti plod svih naših zaključaka i odredaba u Crkvi. Utjeha – a Duh je Sveti Tješitelj – i radost! Pa tako i nakon netom završene Sinode u Rimu, gdje nema ni pobijeđenih ni poraženih. Bitno je istaknuti za apostolsko vrijeme, ali i za svako potonje vrijeme: U Crkvi nema „solo-igrača“, tu nema „soliranja“. Pavao je najzaslužniji za evangelizaciju pogana, ali svaki put ide u Jeruzalem i ondje podnosi

izvješće Crkvi i apostolima da oni prosude da nije sašao s pravoga puta. Tako i svi drugi apostoli. Apostolski je zbor, komu predsjedava Duh Sveti, ona krajnja „instanca“ koja odlučuje o svemu. Tako i tijekom cijele povijesti Crkve, pa i danas.

Na završetku u nedjelju završene Sinode sam se Papa pita: Što znači završetak ove sinode? Sinoda bijaše pokušaj da se u svjetlu Radosne vijesti, predaje Crkve i dvotisućgodišnje povijesti Kristova djela u svijetu osvjetli te u radosnoj nadi prožme crkveni nauk o obitelji. Jasno, nemoguće je ponuditi rješenja za sve poteškoće i dvojbe te suvremene izazove s kojima su obitelji suočene, nego sve prijepore treba obasjati svjetlom vjere, ispitivati zadaće i ne gurati glavu u pijesak. Sinoda se trudila istaknuti značenje braka utemeljena na jedinstvu i nerazrješivosti, te obitelji kao temelja društva i ljudskoga života. Istaknuta je i životnost Katoličke Crkve koja očituje smjelost uhvatiti se u koštac sa suvremenim problemima te promatrati i tumačiti svijet Božjim očima, da bi u povijesnom trenutku obeshrabrivanja te društvene, gospodarske, a pogotovo moralne krize u kojoj prevladava negativnost i relativizam, zapalila srca ljudi i osvjetlila plamenom vjere. Evanđelje jest i ostaje živo vrelo vječne novine, a ne kamenje kojim se nabacujemo na druge.

U svojoj završnoj riječi na Sinodi Papa ističe kako su se čula oprječna mišljenja koja su obogaćivala dijalog te ponudila svijetu životnu sliku Crkve koja ne primjenjuje gotove obrasce, nego iz neiscrpivoga vrela svoje vjere crpi uvijek živu vodu kako bi utažila glad i žeđ usahljlih srdaca. Unatoč bogatstvu i različnosti kultura i podneblja jedno je jasno. Veliki je izazov pred kojim se nalazimo, naime, kako navijestiti Radosnu vijest današnjem čovjeku te zaštititi obitelj od svih ideoloških i pojedinačnih napada. Sinoda se trudila, ne podliježući opasnosti relativizma ili osuđivanja drugih, da se priključi smjelo Božjoj

dobroti i milosrđu koje nadilazi naše ljudske računice te koje ništa drugo ne želi nego da se svi ljudi spase i dođu do spoznaje istine (usp. 1 Tim 2, 4).

Sinoda se trudila istaknuti značenje braka utemeljena na jedinstvu i nerazrješivosti, te obitelji kao temelja društva i ljudskoga života.

Papa ističe kako istinski branitelji vjere i nauka nisu oni koji brane slovo nego duh zakona, koji ne brane ideje nego ljude, ne formule nego bezuvjetnost Božje ljubavi i njegova praštanja. Nikako to ne znači umanjivanje značenja izričaja, zakona ili božanskih zapovijedi, nego slavimo veličinu istinitoga Boga koji djeluje u svijetu, ne prema našim zaslugama ili djelima nego prema preobilju svoga milosrđa (usp. Rim 3, 21-30; Ps 130; Lk 11, 37-54). To znači nadići trajne kušnje starijega brata (usp. Lk 15, 25-32) ili ljubomornih radnika u vinogradu (usp. Mt 20, 1-16). Stoga je prvotna zadaća Crkve ne osuđivati ili

udarati izopćenjima, nego naviještati Božje milosrđe koje poziva sve na obraćenje i spas u Gospodinu.

Blaženi je Pavao VI. za to pronašao čudesne riječi: „Možemo dakle zamisliti kako svaki naš grijeh ili bijeg od Boga užije u Bogu novi plamen još snažnije ljubavi, želju da nas ponovno pridobije i uključi u svoj spasenjski plan... Bog se u Kristu objavljuje kao beskrajna dobrota... Bog je dobrota. Bog je dobar prema nama. On nas ljubi, traži nas, misli na nas, poznaje nas, nadahnjuje nas i čeka na nas: I on će – ako se smije tako reći – biti sretan onoga dana kad se obratimo i rekne: Bože, oprosti mi u svojoj silnoj dobroti! Naše obraćenje i pokora postaju Božjom radošću!“ A sv. Ivan Pavao II. sve je još osnažio riječima: „Crkva živi autentičnim životom kad naviješta milosrđe..., kad ljude vodi na vrutke Spasiteljeva smilovanja“. I papa Benedikt XVI. potvrđuje: „Milosrđe je u stvarnosti srčika evanđeoske poruke, ono je izvorno Božje Ime... Sve što Crkva govori ili čini očituje milosrđe koje Bog daruje ljudima, time i svakomu od nas“.

I na kraju, što zapravo znači riječ 'sinoda'? Prema grčkom izvorniku *synodos* znači ponovno „zajedno, zajednički kročiti naprijed“, kako bismo u sve krajeve svijeta, u sva-

ku biskupiju i zajednicu, u svaku zgodu i stanje unijeli svjetlo evanđelja, zagrljaj Crkve te potporu snagom Božjega milosrđa. *Sinodalnost* znači „biti zajedno na putu“. Za to nam treba jasan cilj, metoda. *Methodos* je istoga korijena, a znači *put prema nečemu*. Da bi *syn-odos* uspio, odlučnu ulogu igra *meth-odos*. Stoga su nerazdvojivo povezana ta dva sadržaja. U samoj nakani institucije sinode, koju je ustanovio prije pedeset godina bl. Pavao VI., nalazi se apostolska briga u kojoj Papa i biskupi, brižno iščitavajući znakove vremena, trebaju tražiti putove i metode duhovnoga apostolata, suočeni s trajno rastućim potrebama naših dana kao i promijenjenim odnosima u društvu.

I tu može poslužiti apostolska 'sinoda' o kojoj izvješćuje sv. Luka u Djelima apostolskim (pogl. 15). Uzor našega djelovanja i pastorala može biti samo jedan – Isus Krist – sa svojom blizinom Bogu i blizinom čovjeku. Uroniti u tajnu našega Boga, a onda iz te tajne služiti čovjeku. Isus je radikalno na Očevoj strani, ali zato i na strani čovjeka, ne Zakona ili prava („Subota je radi čovjeka!“). On je nadišao sve ograde i granice, sve žice i (nevidljive) zidove koje su ljudi između sebe podignuli. Blizina Bogu ujedno je i blizina prema čovjeku. Stoga je imperativ trenutka i ove

sinode promatrati čovjeka i obitelj s Božjega zrenika. Kako nas Bog vidi i promatra najzornije se daje iščitati iz Isusove prakse.

Svijet je bolesnik i ranjenik koji je zapao među razbojнике. Vidati i povijati rane, liječiti rane, to je služba i zadaća svih kršćana, poglavito pastira. Posredovati milosrđe, podizati, susretati, stvarati odnose s drugima, to je poruka življenoga kršćanstva danas. Kršćanska praksa i pastoral koji stvara fizičke, ali poglavito duhovne prostore u kojima se mogu događati čudesa i pomirenje, nosi u sebi protežnice kontemplativnoga, proročkoga, samaritanškoga, obiteljskoga, misionarskoga. Stoga moramo kročiti tim putem. Svijet u kome živimo te komu smo pozvani služiti i ljubiti ga u svim njegovim protuslovljima iziskuje od Crkve umnažanje sinergija na svim područjima njezina poslanja. To je put sinodalnosti, to je put koji Bog očekuje od svoje Crkve u trećem tisućljeću. I ono što Bog sve nas moli na stanovit je način sadržano u riječi „sinoda“: zajedno hoditi, kročiti – laici, pastiri, Rimski biskup. Da, lako je to sažeti u jednu riječ, ali nije lako pretočiti u život.

Sinoda je završila a da katolički nauk o sakramentu ženidbe, o braku i obitelji nije ni u čemu taknut. Crkva ostaje otvorena za sve, pogla-

vito za one koji su ranjeni, koji su doživjeli brodolom u svome braku. Svi su pozvani sudjelovati na euharistijskim slavljima, a svećenička je dužnost pronaći prave riječi za sve. Sinoda nije donijela ništa bitno nova, ali je velika novina upravo to da je Katolička Crkva pune dvije godine imala u žarištu svojih promišljanja brak i obitelj. Sinodalni proces po sebi je velika poruka svijetu. Tko to još danas dvije godine raspravlja o braku i obitelji? Ujedinjeni narodi? Bogate kompanije? Svijet zabave? Svijet medija? Svjedoci smo kako svakodnevno upravo te moćne institucije rastaču obitelj kao temeljnu stanicu ljudskoga društva.

Crkva je zajedno s Papom smatrala da sve svoje reflektore mora usmjeriti upravo na tu temeljnu stanicu koja je nagrižena i ugrožena mnogim ugrozama. Postsinodalni proces tek počinje. Sinoda je istaknula tri pojma – promatrati, razlikovati i pratiti – naime, čovjeka i obitelji u sve težim (ne)prilikama. Sinodalni dokument ne nudi nikakve gotove recepte, nikakve izravne odgovore na složenost suvremenih odnosa u obiteljima. Vrijedi ubuduće otkrivati umijeće duhovnoga vodstva u osobnom i pastoralnom savjetovanju. Sinoda je kao takva istaknula kolektivnu svijest svih nazočnih sudionika glede važnih pitanja spram braka i obitelji. Nazočnost biskupa iz cijeloga svijeta pomaže da se prošire orbizi, a to će zacijelo voditi i prema pozitivnim promjenama cjelokupne svjetske svijesti.

U završnom dokumentu sinodalni oci žele da plod njihova zajedničkoga truda i rada, koji se predaje u ruke Petrova nasljednika, donese mnogim obiteljima u svijetu nadu i radost, pastirima i pastoralnim suradnicima orijentaciju, a djelu evangelizacije novi poticaj. Sinodalni oci istodobno mole Svetoga Oca u svoj poniznosti, da on osobno odvagne mogućnost te ponudi Crkvi i svijetu dokument o obitelji, da bi upravo u obitelji kao *kućnoj Crkvi*, Crkvi u *malome*, Isus Krist još snažnije zasjao u svijetu.

**RADIOPOSTAJA
MIR
MEĐUGORJE**

Jajce 87,8 Mhz
Mostar 100 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Lašvanska dolina 100 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 36/653 547 uredništvo
++387 36/651 100 glavni tehničar
++387 36/653 548 marketing

Faks: ++387 36/653 552

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

BOGU SE POSVEĆUJEMO I KROZ RAD I SVOJU SVAKODNEVICU

NIKOLINA NAKIĆ

DANAŠNJI LJUDI ŽIVE PRILIČNO UBRZAN I STRESAN ŽIVOT I VRIJEME KOJE MOŽEMO POSVESTITI SEBI I SVOJIM NAJBLIŽIMA U PRAVOM JE SMISLU RIJEČI POSTALO DRAGOCJENO. Takav brz životni ritam uzima danak i u našim međuljudskim odnosima u toj mjeri da ih nastojimo na neki način nadomještati ukradenim virtualnim trenutkom, minutom, dvije ili pet nekakvog površnog i letimičnog uvida, čisto da budemo u toku da bi se onda vratili svatko svom žrvnju svakodnevice.

Najveća je ipak grješka ako dozvolimo toj istoj svakodnevici da nas odvuče od onog najvažnijeg odnosa – odnosa s Bogom. A upravo to se događa ljudima danas. Nije to žalost toliko ni čudno ako uzmemo u obzir činjenicu da velika većina ljudi danas živi u gradovima u kojima caruju gužva, buka i užurbanost. Pojmovi su

to u potpunoj suprotnosti s mirom koji nam nudi priroda, kontemplativna sama po sebi. Ponekad je gradskom čovjeku potrebno tek par minuta da se odmakne od grada i gužve, tek da udahne zraka i pogleda u nebo i već počinje sagledavati sebe u odnosu na Boga, a ne u odnosu na one druge stvari koje su mu se još prije nekoliko minuta činile tako bitne. Ne doživljavaju li uostalom tako nešto i brojni vjernici koji hodočaste u Međugorje, koji dakle sa svakim novim korakom što vodi prema Podbrdu ili Križevcu ispiru pomalo sa sebe sav nepotreban teret, svu prtljagu koju su donijeli sa sobom, a koja ih samo ometa na putu prema cilju? Pogleda uprtog prema gore, zaboravljaju što je dolje. Često tek u takvoj svetoj tišini mjesta poput tog, blagoslovljena svojom potpunom jednostavnošću, ponovno pronalaze nešto što bi im trebalo biti prirodno poput disanja: Gospodina koji čeka.

Nije On taj koji odlazi na neka udaljena mjesta i ostaje skriven ljudima – *On je zasjen tvoj s desne tvoje* cijelo vrijeme, no ti si onaj koji to zaboravlja i koji se udaljuje.

Kako dakle izbjeći upadanje u zamku koju nam priprema naša svakodnevica? Kako postići da Boga i slavimo i molimo i s njim razgovaramo i njemu zahvaljujemo, a da ne pati ono što se mora učiniti, naše redovne obveze? Kako Bogu dati najbolje od sebe i svog dana, dati mu *prvinu*, ako baš u to vrijeme moramo biti najproduktivniji negdje drugdje? Isključuje

li to uopće jedno drugo? Je li moguće činiti to dvoje istovremeno?

I sama sam si često postavljala takva pitanja. Znalo mi se dogoditi da odradim svoje radno vrijeme, poslije preuzmem kod kuće obveze oko djece i kuće i došla bi večer i prošao dan i svladao bi me, kako ja volim reći, „umorni umor“ – kad si i umoran i prazan istovremeno i osjetiš da te tvoja svakodnevica iscijedila do te mjere da nisi sposoban ni za što osim misliti u prazno... kamoli za nešto dublje i važnije. To mi se događalo zato što sam pogrešno koncipirala svoj dan – profesionalne obveze smatrala sam područjem striktno odvojenim od vlastite duhovnosti i onog mog unutrašnjeg „ja“ i na koncu kad bi došlo vrijeme da se posvetim baš tom aspektu, bila bih za njega jednostavno preumorna. Prvinu dana, najbolje od dana i od svojih sposobnosti poklonila bih stvarima koje se možda dotiču moje egzistencije i tekućih obveza, no potpuno sporednih za egzistenciju moje duše.

Tada sam upoznala svetog Josemariju Escrivu. Taj mi je divni

svetac otvorio potpuno nove svjetove! Naučio me da rad i kontemplacija ne isključuju jedno drugo i da je moguće njihovo potpuno prožimanje. Da možemo postati kontemplativne duše na ulici, na poslu, u gomili pod jednim uvjetom: da ne prekidamo razgovor s Bogom. Da sve svoje poslove, ma koliko oni nevažni i beznačajni izgledali stavimo u suodnos s Bogom. Drugim riječima, da posao pretvorimo u molitvu.

Moram priznati da mi je tek takvo shvaćanje do kraja upotpunilo onaj divni moto sv. Benedikta *Ora et labora*. Istina je: i sam nam je Isus dao najbolji primjer onim skrovitim dijelom svoga života u Nazaretu, živeći život istovremeno božanski i ljudski i poručujući nam kako posao, obitelj i društveni život nisu smetnja molitvi već prilika da se i na taj način približimo Bogu. Sveti Josemarija nas podsjeća na kršćanskog autora iz drugog stoljeća koji kaže: *Dok hoda, razgovara, odmara, radi ili čita, kršćanski vjernik se moli*. I sveti Ivan Pavao II. dao je obol takvom razmišljanju rekavši: *Dnevna aktivnost predstavlja dragocjeno sredstvo sjedinjenja s Kristom, sposobna da postane temelj i materijal za posvećenje, teren za vršenje krjeposti, dijalog ljubavi izražen djelima*.

Takav način i takav pristup korjenito i iz temelja mijenjaju i naš pristup prema obvezama koje često doživljavamo poput nužnog tereta. Svaku svoju pa i najsitniju marljivost i svako služenje prinositi Gospodinu kao dar ili kao žrtvu, ovisno već o prilikama.

Za mene i za moju obitelj to je jedini mogući način na koji uopće možemo funkcionirati. Odgajamo četvero djece snalazeći se uglavnom sami, što znači da suprugovo radno

vrijeme traje od zore do mraka, dok je na meni da ispunjavam obveze potrebne za funkcioniranje jedne šesteročlane obitelji. Nekako smo na bolan način došli do spoznaje da i kad smo najumorniji, i kad smo „umorno umorni“, i kad je najteže da postoji Netko tko zna, tko razumije i tko zacjeljuje. Tko jednako cijeni i onaj najbeznačajniji poslić i nešto uvjetno rečeno mnogo važnije jer poznaje neprocjenjivost služenja. Tko vodi na tihane vrutke i krijepi dušu jer zna da nam upravo to treba čak i ako mi mislimo da trenutno imamo hitnijih stvari. Baš su po tom pitanju riječi svetog Josemarije iscjeljujuće i mudre jer nam poručuje da je u svijetu gdje je sve usmjereno na ono izvanjsko i u funkciji stjecanja materijalnih stvari dužnost nas koji smo otkrili božanski poziv na svetost i apostolat djelovati na sljedeći način: Što su uzburkane naše izvanjske aktivnosti, naš unutarnji život treba biti intenzivniji u traženju dijaloga s Bogom. Što nas više odvlači, čvršće Ga se držati. Imam dojam da su sva mudrost svijeta i recept našeg spasenja sažeti ovdje u tih nekoliko jednostavnih riječi.

Kako li je sv. Terezija Avilska bila samo nadahnuta kad je napisala svoju glasovitu molitvu „Zar nemamo vremena biti sveci?“, i kolike je duše njoj povelu da slijede njezin primjer! Završavam stoga ovo promišljanje meni najdražim citatom iz spomenute molitve:

Iako imam Martine ruke, čud mi je Marijina i kad čistim crne cipele, Gospodine, pokušavam u njima naći Tvoje sandale.

Kako postići da Boga i slavimo i molimo i s njim razgovaramo i njemu zahvaljujemo, a da ne pati ono što se mora učiniti, naše redovne obveze? Kako Bogu dati najbolje od sebe i svog dana, dati mu *prvinu*, ako baš u to vrijeme moramo biti najproduktivniji negdje drugdje? Isključuje li to uopće jedno drugo? Je li moguće činiti to dvoje istovremeno?

KOLIKO JE DOVOLJNO ZA „PROLAZ“?

KREŠIMIR
MILETIĆ

STUDENI JE ZAISTA POSEBAN MJESEC. Njegov naziv dolazi od riječi studen (hladan), čime se označava osnovna karakteristika ovog mjeseca, hladnoća. U rimskom kalendaru bio je deveti mjesec po redu te je prema rimskom broju devet – „novem“, dobio naziv „november“.

U klimatološkom smislu studeni je treći i posljednji jesenski mjesec te se smatra kasnom jeseni. Zanimljivost je, u kontekstu onoga o čemu želim zajedno s Vam razmišljati u ovoj kolumni, da je intenzitet Sunčeva zračenja oslabljen u studenom te ga je sve manje. Nakon pomicanja sata zadnje nedjelje u listopadu do izražaja dolaze sve kraći dani. U ovo doba godine dani se vrlo brzo skraćuju. Kao da i sama priroda stvara jedan poseban ambijent za susret sa stvarnostima koje su nama vjernicima posebno važne, „posljednjim stvarima“, primičući nas toplini obiteljskih domova, ali i toplini Božje blizine. S jedne strane umiranje, smrt. Obilazak naših pokojnih. Miris zapaljenih svijeća, cvijeće i sjećanja. S druge strane susret sa svima svetima, proslavljenom Crkvom! Podsjetnikom kuda

idemo, kamo upiremo pogled duše i naše nade. I na vrhuncu studenog – blagdan Krista Kralja! Začetnika naše vjere i spasenja. Početak i kraj liturgijske godine. Početak i kraj svega stvorenja. Novi početak i buđenje, koje donose prve zornice i početak prepun blagoslova.

Razmišljanje o smrti, o stvarnostima koje slijede nakon našeg života, o našem konačnom odredištu, pomažu nam da na drugačiji način pogledamo i sam sadržaj našeg života. Kako ja to živim? Živim li u skladu s onim u što vjerujem, s onim čemu se nadam? U ovom tekstu želio bih da zajedno razmislimo upravo o sadržaju našeg života u kontekstu tih posljednjih stvarnosti.

Bog želi cijelo naše srce. Ovo je ponekad teško razumjeti, shvatiti u jednoj čudnoj kulturi minimalizma koja je zahvatila naše društvo. „Koliko je potrebno da naučim za dvicu?“, pitat će neki student prije ispita. „Koliko moram biti prisutan u obitelji, a da bi 'odradio' nekakav minimum koji se od mene očekuje, pa da nakon toga mogu 'pobjeći' van

s društvom?“, pitat će se možda neki muž. Vjerojatno ima takvih pitanja ili stavova i na području našeg duhovnog života. Koliko je potrebno za „dvicu“, za „prolaz“ u Nebo? Tu i tamo doći na misu? Izgovoriti tu i tamo neku molitvu, nositi neki nabožan predmet oko vrata i to je to? Je li to dovoljno za „prolaz“?

U traženju odgovora na ovo pitanje pomaže nam Evanđeoski odlomak koji opisuje susret mladića s Isusom (Mk 10, 17-30). Taj mladić je postavio sasvim sigurno najvažnije, ključno pitanje Isusu: „Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?“ Odgovori na ovo pitanje iznenađujući su. Taj mladić je možda baš kao i student prije završnog ispita, nakon kojega ga možda već čeka posao, postavio pitanje: „Koliko je potrebno za dvicu?“ Isus mu je, ali i svima nama, dao odgovor: „Jedno ti nedostaje! Idi i što imaš, prodaj i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom.“ Mladić se na tu riječ smrkne i ode žalostan jer imao je velik imetak, završava opis ovog susreta.

Isus nije rekao: „Ma samo hrabro! Ti si odličan dečko. Pa što ćeš više

od toga da slušaš svoje roditelje, da vršiš zapovijedi?“ Isus nije rekao: „Ma zašto te toliko zabrinjava? Pa mlad si, idi i veseli se malo. Dobar si ti.“ Ne. To Isus nije rekao. Isus je mladiću, ali i meni i tebi, rekao da Bog želi cijelo tvoje srce. No što to znači cijelo moje srce?

Kako bismo mi reagirali kad bi nas osoba koju jako volimo pitala: „Reci mi, koji je onaj minimum koji ti trebaš prema tebi 'odraditi', a da me ne ostaviš?“ Rastužilo bi nas to pitanje, jer bi brzo shvatili da nas ta osoba ne ljubi. Da, Bog traži cijelo naše srce. On čezne za našom ljubavlju. Mi smo pozvani ne na minimalizam nego na potpunost, na potpuni i cjeloviti odnos, na potpuno prožimanje, na potpuno darivanje, na potpunu razmjenu osoba, na svetost. „Pa tko se onda može spasiti?“ Isus upre u njih pogled i reče: „Ljudima je nemoguće, ali ne Bogu! Ta Bogu je sve moguće!“

Covjek sam nesposoban je za svetost. Nesposoban je za ljubav. Potrebna je intervencija. Potrebno je da Gospodin uđe u moj život, da uđe u moje srce i da me počne mijenjati,

liječiti, preoblikovati, preobražavati. Za to je potrebna molitva. Za to je potrebna euharistija. Potrebno je pomirenje s Gospodinom. Potrebno je napraviti molitveni plan, odrediti vrijeme koje će biti rezervirano za molitvu, za razmatranje. Baš kao kad dogovoriš poslovni sastanak pa sve drugo odgodiš ili kažeš prijateljima da si zauzet. A zašto ja trebam moliti ako Gospodin zna sve što mi treba? Zato što Gospodin poštuje tvoju slobodu i ne će ulaziti u tvoj život ako ga ne pozoveš, ako ne zavapiš, baš poput slijepca Bartimeja (Mk 10, 46-52).

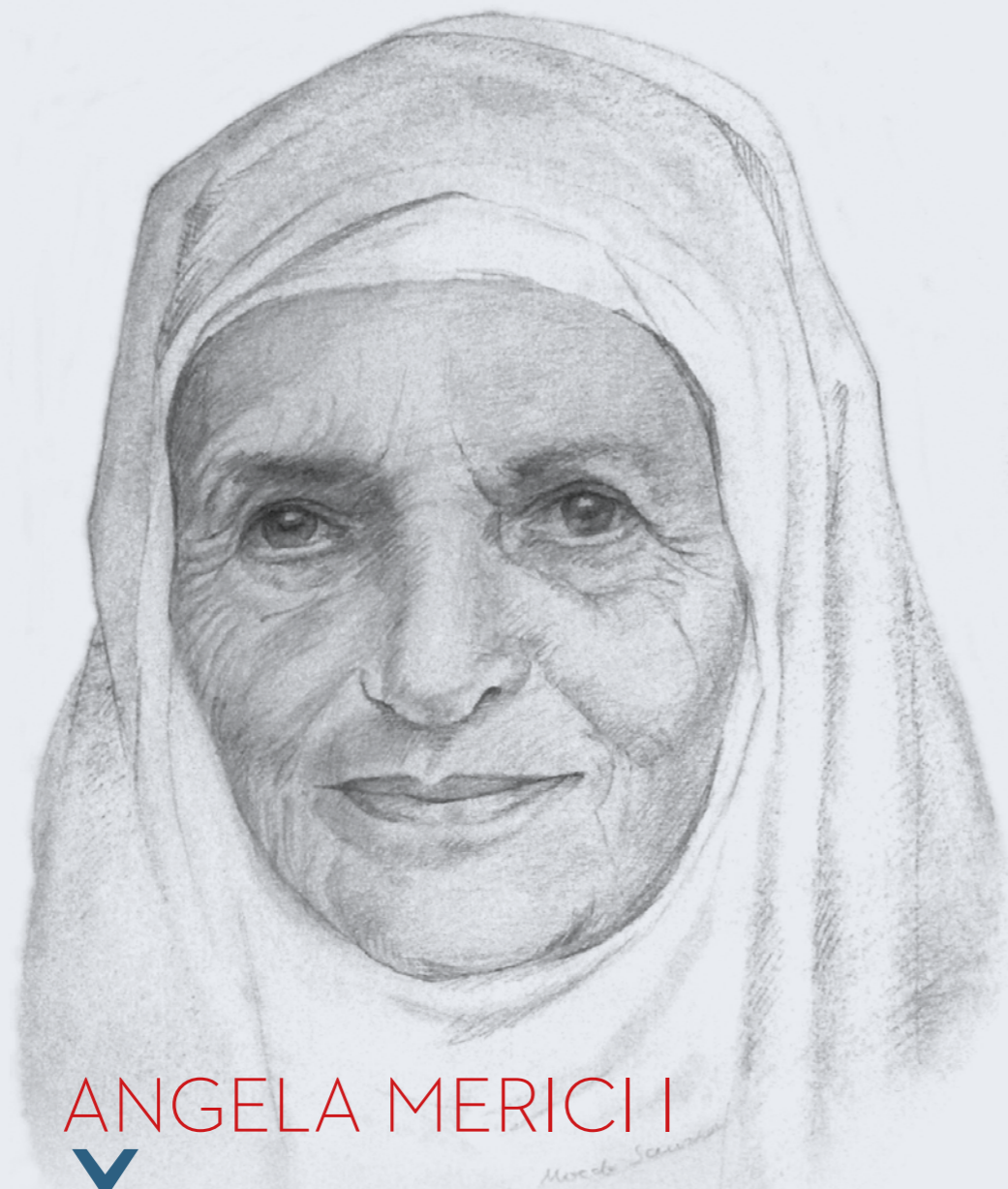
Susreo sam mnoge vjernike koji vole u svojem govoru koristiti riječi „Božja volja“, tumačeći događaje u svojem životu u tom svjetlu. Apostol Pavao ističe: „Ovo je volja Božja, vaše posvećenje.“ (1 Sol 4,3) Kao laici pozvani smo da, kao živi udovi, **sve svoje sile**, što smo ih primili od dobre Stvoritelja i od milosti Otkupitelja, upotrijebimo za porast Crkve i njezino trajno napredovanje u svetosti. Gospodin nam je ostavio Branitelja. Svima je poslao Duha Svetoga da ih iznutra potiče da Boga

ljube svim srcem, svom dušom, svom pameću i svom snagom svojom (usp. Mk 12,30) i da se međusobno ljube kako je Krist ljubio njih (usp. Iv 13, 34; 15, 12). Sve je ovo jako, jako daleko od minimalizma.

Jednom je zgodom sv. Josemaria Escriva bio sudionik jednog razgovora o ovoj temi. Jedan je sudionik rekao kako je uloga laika da prožmu strukturu kršćanskim duhom, s ciljem njihove transformacije. „Da, ali samo ako će imati kontemplativnu dušu. Inače ne će preobraziti ništa. Naprotiv, oni sami trebaju biti preobraženi“, odgovorio je sv. Josemaria Escriva. I nadodao: „Da, ali najprije oni sami moraju biti dobro uređeni iznutra, biti muškarci i žene dubokog unutarnjeg života, duše molitve i žrtve. Inače, umjesto da donose red u obiteljske i društvene odnose, oni će u njih donositi svoj osobni unutarnji nered.“

Eto, ovo želim svima nama. Da budemo muškarci i žene dubokog unutarnjeg života. Duše molitve i duše žrtve. Neka nam na tome putu pomogne zagovor naše Majke, Kraljice Mira!

Angela Merici je žena molitve, zahvaćena ljubavlju prema Kristu, prožeta franjevačkom duhovnošću. Ona je žena srca, otvorena za društvene probleme koje s drugim laicima nastoji iscjeljivati. Njezino isprva diskretno djelovanje malo-pomalo budi poštovanje i divljenje njezine okoline. Postala je tako poznatom da je prozvana „la madre“. K njoj dolaze tražiti savjet osobe iz svih društvenih sredina. Njezino sve veće izjarivanje temelji se na jedinstvu života duboko usredotočenoga na Boga, na izvanrednom daru izmirivanja i ujedinjavanja srdaca, na zaraznoj vedrini koja je znak uravnoteženosti i mira.

ANGELA MERICI I URŠULINKE

Apostolsko pismo kojim papa Franjo proglašava Godinu posvećenog života ističe cijeli niz utemeljitelja redovničkih zajednica, pitajući se što bi Crkva bila bez njih. Među tim imenima nalazimo i Angelu Merici, utemeljiteljicu Uršulinke. Kakvu to novost donose Uršulinke da ih papa tako ističe?

NIVES ROVIS

ANGELA MERICI JE ROĐENA 21. OŽUJKA 1471. U MJESTU DESENZANO DEL GARDA U LOMBARDIJI (ITALIJA). Umrula je 27. siječnja 1540. u Bresciji. Beatificirana je 1768., a kanonizirao ju je papa Pio VII. 24. svibnja 1807. godine.

Angela Merici živi u svijetu punom suprotnosti i moralne bijede, u praskozorje modernog doba, u doba renesanse: 1440. Gutenberg gradi prvu tiskaru; 1492. Kolumbo otkriva Novi svijet; 1500.-1510. Rafael, da Vinci i Michelangelo ostvaruju

svoja remek-djela; 1520. Luther se odvaja od Rima; 1540. Ignacije Lojolski utemeljuje Družbu Isusovu; 1542. papa Pavao III. saziva Tridentinski sabor. Raskoš renesanse i bogatstvo elite ipak ne mogu sakriti duboke probleme društva, koje bez prestanka sali-

jeću bolesti, glad, ratovi... U taj svijet Angela Merici unosi svoju ženstvenost, svoju snažnu vjeru, svu svoju dušu i plodnost svoje ljubavi. Oko sebe okuplja laike koji žele živjeti djelatnu ljubav prema bližnjemu.

DJETINJSTVO

Angela raste u brojnoj kršćanskoj obitelji. Otac svake večeri svojoj djeci čita odlomke iz života svetaca. Žive skromno, ali pristojno, na seoskom imanju Grezze. Angela je veselo dijete. Voli moliti, a Isusa smatra „svojim jedinim blagom“. To prvo životno razdoblje nažalost traje kratko. Kad je imala samo 16 godina (oko 1490.), u roku od nekoliko mjeseci gubi oba roditelja i jednu sestru te s jednim od braće odlazi živjeti s rođacima u Salò gdje upoznaje gradski život i gradske zabave. Puna je života, prijatelji je smatraju lijepom i uvjereni su da će lako naći muža, no Angela osjeća Božji poziv i privremeno se vraća na obiteljsko imanje Grezze. Tamo se njezino zvanje utvrđuje. Ima neku vrstu vizije, vidi ljestve koje se uzdižu prema nebu i djevojke kako po njima uzlaze i silaze. Bog joj najavljuje da će jednoga dana utemeljiti novu redovničku obitelj koja će okupljati žene i imati posebno poslanje u Crkvi.

POSVEĆENI ŽIVOT

Kad je imala 18 godina – da bi mogla redovito primati svetu pričest, što je u to vrijeme bila rijetkost – pristupa Trećem franjevačkom redu i postaje sestra Angela. Posti i živi za druge. Godine 1516., kad je imala 45 godina, franjevački poglavari je šalju u Bresciju da bi pripomogla Catarini Patengola, koja je izgubila muža i sinove u ratu i pala u duboku depresiju. Angela kod nje ostaje dvije godine, a nakon što se Catarina oporavila, odlazi iz njezine kuće, ali ostaje u Bresciji. Sljedećih 14 godina stanuje kod Antonia Romana. Tješi ljude, intervenira u sukobima, pomiruje posvađane, savjetuje čak i teologe koji joj dolaze po savjet. Svakog čovjeka prima ljudski toplo, srdačno i s mnogo ljubavi.

HODOČAŠĆA

Angela je poduzela nekoliko velikih hodočašća. Godine 1524. sa skupinom hodočasnika odlazi u Jeruzalem. Na putu obolijeva od neke infekcije na očima i vid joj slabi, tako da je po Svetoj zemlji moraju voditi. Na povratku, na otoku Kreti, vid joj se vraća. Poduzima i druga hodočašća: dvaput u Varallo (1530. i 1532.), mjesto kamo kršćani odlaze u vremenima kada je nemoguće putovati u Palestinu: tamo su u planini izgrađene kapelice koje predstavljaju prizore iz Isusova života. Godine 1525. odlazi u Rim jer je papa proglasio Svetu godinu. Tamo susreće jednog prelata kojega je bila upoznala u Svetoj zemlji. On joj omogućuje audijenciju kod pape Klementa VII. koji joj predlaže da ostane u Rimu, no Angela je uvjerenja da ju Bog želi u Bresciji, što joj Papa i dopušta.

DUHOVNA MAJKA

Po povratku u Bresciju milanski vojvoda Franjo II. Sforza moli ju da postane njegova duhovna majka.

Rat koji izbija 1529. mnoge stanovnike Brescije tjera u bijeg. Angela odlazi u Cremonu gdje nastavlja primati siromahe i bogataše, sluge i plemenitaše. Neko vrijeme živi u kući Agostina Galla, a od 1532. nadalje u jednoj sobi u blizini crkve svete Afre. Vrijeme prolazi, a ona

još uvijek nije ostvarila ono što ju je Gospodin tražio u mladosti. Angela čita „znakove vremena“, tumači ih u svjetlu Duha Svetoga, prelazi s riječi na djelo, dopušta Bogu da preko nje djeluje. Kontemplativka u akciji, ona posvuda traži i nalazi Boga, provodi duge sate u molitvi, ali i odgovara na pozive u pomoć.

Nakon što je Italija bila opustošena ratovima, Angela postaje „smjerokaz“, a svoju snagu i svoj autoritet crpi u Evanđelju, koje je izvor njezina djelovanja. Osjeća unutarnji poriv: treba utemeljiti „družbu“ žena koje se

žele posvetiti Gospodinu. One će svoje zvanje živjeti u svom okruženju, ne će se od njega odvajati. Tamo gdje žive, tamo će moliti i tamo će se posvetiti potrebama bližnjih. Sastajati će se redovito na slavljenje euharistije i međusobno si pomagati živjeti na posvećen način. Za svetu zaštitnicu ove družbe Angela će uzeti svetu Uršulu, mučenicu iz 4. stoljeća, koja je u to vrijeme bila vrlo popularna.

ORIGINALNOST DRUŽBE SVETE URŠULE

Prvih 28 djevojaka koje su se pridružile Angeli Merici okupljaju se 25.

studenog 1535. na slavljenje euhari-stije. Ne polažu nikakve zavjete, nego samo upisuju svoja imena na popis članica. To je dan utemeljenja Družbe svete Uršule. Posve originalno „Pravilo“ kaže ono što je Angela već živjela sa svojim družicama:

- u vremenu kad je bio običaj da redovnice žive u samostanu, odijeljene od svijeta, ona odlučuje da uršulinke žive svoju posvetu u svojoj životnoj sredini;
- u društvu, u kojem su prevlast imali muškarci, ona naglašava važnost ženine uloge u čuvanju i proširenju temeljnih vrijednosti;
- u društvu s pregradama koje su dijelile one što se bore, one što mole i one koji rade ona otvara „proboj“ pozivajući laike i posvećene osobe da zajedno rade u službi evanđelja.

RUČNA KOČNICA

Smionost Angele Merici uznemiruje crkvenu hijerarhiju i društvo u kojemu glavnu riječ vode muškarci. Poslije Tridentinskog sabora (1545.-1563.), Crkva i društvo prisilit će uršulinke na promjenu načina života: morat će se povući unutar samostanskih zidova. Družba postaje Red. Uršulinke odsada moraju živjeti u zatvorenim samostanima. Odsada pa nadalje žive kao odgovajateljice djevo-jaka jer samo za to dobivaju dopuštenje od Crkve. U početku su se posve-tile odgoju i vjerskom poučavanju djevojčica koje su napustili roditelji

te brizi o bolesnima i siromašnima. Poslije se djelovanje proširilo i na poučavanje svjetovnih predmeta, uz otvaranje internata i škola za djevojčice i djevojke. U tom će se obliku Red rasijati najprije u Europi, a zatim i u Americi i Aziji.

URŠULINKE U HRVATSKOJ

U Hrvatskoj uršulinke s djelova-njem počinju u Varaždinu 1703., gdje su osnovale prvu školu, gimna-ziju i preparandiju. Danas djeluju u dječjim vrtićima u Zagrebu i Varaždinu; u osnovnim i srednjim školama u Zagrebu, Varaždinu, Sla-vonskom Brodu, Rovinju i Zenici; po župama na katehezama za mlade, na svim susretima za mlade po (nad)biskupijama gdje žive, na moru i u planinama. Hrvatska zajednica sestara uršulinke pripada Rimskoj uniji, ima 7 zajednica i broji 69 zavjetovanih sestara.

PRIJATELJICE SV. ANGELE

Krajem 20 st. devedesetih godina u Zagrebu je s. Bogoljuba Cifrek započela apostolski rad s grupom majki i žena koje su se prozvale „Prijateljice sv. Angele“. Njihovo se druženje temeljilo na Spisima sv. Angele, koji su nastali u 16. st. i koji svježinom duha govore i danas, napose u savjetima o odgoju i o odnosima. Danas u Hrvatskoj „Prijateljice sv. Angele“ postoje u Zagrebu, Varaždi-nu i Rovinju.

PRAŠTANJE - NEPRAVDA I SLABOST?

FRA MARINKO ŠAKOTA

JE LI PRAŠTANJE NEPRAVDA?

Je li moralno od žrtve tražiti da oprostí počinitelju? Ako jest, zar praštanje onda nije (novo) nasilje? Ne znači li oprostiti zapravo pomiriti se s nepravdom i oprostiti nepravdu? Nije li to onda nova nepravda? Što treba biti na prvom mjestu: oprostiti pa potom sve poduzeti da se zaustavi nasilje ili obrnuto?

Pitanje nepravde jedno je od najčešćih kad je riječ o praštanju. S pravom nas muči, ali i dodatno opterećuje i otežava mogućnost praštanja ne pronađemo li pravi odgovor.

Je li praštanje zaista nepravda? Moramo biti jasni: praštanje nije praštanje nepravde. Počinjena nepravda bila je i ostaje nepravda. Činom praštanja ne niječemo nepravdu, ne umanjujemo je niti odobravamo. Naprotiv, odlučno ustajemo protiv svakog oblika nepravde i glasno izjavljujemo da je počinjeno djelo zlo. No, nije dovoljno samo glasno reći nego to moramo i dje-

lima pokazati zaustavljajući nasilje ako još postoji. Primjer nam daje Isus koji je najprije istjerao trgovce iz Hrama, a tek potom je mogao uslijediti govor o praštanju.

Osim toga, praštanje uključuje zalaganje za pravednost, traženje na sudu svojih prava, kazne za počinjeno zlo i nadoknade štete. „Oproštenje nije, dakle, oslobađanje počinitelja od njegove obveze da udovolji svim zahtjevima pravde, nego slobodan dar žrtve koja, oslobođena najprije svoje navezanosti na prošlo, sama slobodno udjeljuje isto oslobođenje svom počinitelju. To, naravno, pokazuje kako je oproštenje spojivo i s kaznom počinitelja i s nadoknadom štete.“ (Ante Vučković)

Ne aludiraju li Isusove riječi upravo na to da trebamo javno ukazati na nešto što nije dobro? „Pogriješili li tvoj brat, idi i pokaraj ga nasamo. Ako te poslušati, stekao si brata. Ne poslušati li te, uzmi sa sobom još jednoga ili dvojicu, neka na iskazu dvojice ili trojice svjedoka počiva

svaka tvrdnja. Ako ni njih ne poslušati, reci Crkvi. Ako pak ni Crkve ne poslušati, neka ti bude kao poganin i carinik.“ (Mt 18, 15-17)

JE LI PRAŠTANJE SLABOST?

Zar praštanje nije znak slabosti i popustljivosti pred počiniteljem zla? Ne rasterećujemo li praštanjem počinitelja zla njegove odgovornosti? Zar oprostiti nije poraz pred zlom? Ne dopuštamo li na taj način zlu da pobjeđuje i da se širi?

Nije lako praštati u današnjem svijetu koji ljude često vrjednuje prema njihovu uspjehu ili nadmoći nad drugima, što i nije toliko čudno jer je u čovjekovoj naravi da se bori, da protivnika (životne situacije ili neprijatelje) pobijedi, a ne da se

BOG SVOJU SVEMOĆ OČITUJE NAJVIŠE PRAŠTANJEM I MILOSRĐEM. (26. NEDJELJA KROZ GODINU)

UČITELJ NIJE ŠTEDIO NIKOGA TKO JE TONUO U SAMOŠAŽALJENJE I PRITAJENU MRŽNJU. „DOŽIVIO SI NEPRAVDU?“ UPITA. „TO JE SAMO ZNAK DA SI POHLEPAN PA SE TOGA SJEČAŠ.“

pusti i gubi. Doda li se tomu i promatranje kršćanstva kroz taj vidik popuštanja i poraza pred jačim, jasnije će nam biti zašto se praštanje ne smatra vrlinom nego slabošću i porazom, a za takvim se ne teži nego ga se nastoji izbjeći.

Istina bi, međutim, mogla biti potpuno drukčija. Nije li praštanje znak jakosti, a ne slabosti? Zar praštanje nije pokazatelj pobjede u čovjeku u kojemu se vodila žestoka borba između dobra i zla? Zar time čovjek nije dokazao da nije popustio nagovaranjima zla i nije dopustio da ga zlo razoruža i pobijedi?

To je ono što je Nietzscheu promaklo promatrajući Krista rassetoga: da On nije poražen nego da je On porazio zlo, da zlu nije dopustio da ga zarobi nego je ostao slobodan. Zar pozivom „Ako si Sin Božji, siđi s križa?“ zlo nije htjelo da Isus reagira prema ljudskoj logici?

Potpuno suprotno tomu, nepraštanje je znak slabosti i poraz pred zlom koje je čovjeka pobijedilo i zavlдалo u njemu. Zar čovjek koji zbog učinjene nepravde nosi mržnju u sebi, a pri tom ne prašta, nije poražen tom istom mržnjom? Zar ljubav u njemu nije izgubila bitku?

O SAVRŠENSTVU KRŠĆANSTVA I NESAVRŠENSTVU KRŠĆANA (1/4)

NIKOLAJ
ALEKSANDROVIČ
BERDJAJEV

KOD BOCCACCIA NALAZIMO JEDNU PRIČU O ŽIDOVU KOJEGA JE NJEGOV PRIJATELJ KRŠĆANIN ŽELIO OBRATITI NA KRŠĆANSTVO. Židov, koji je tomu bio sklon, poželio je prije konačne odluke otputovati u Rim. Kršćanin se prestrašio da će sav njegov trud biti uzaludan ako se njegov prijatelj susretne s rimskom izopačenošću. Kad se židov vratio, kršćanin se sa strahom raspitivao o njegovim dojmovima. Dobio je neočekivan, ali logičan odgovor: ako se kršćanska vjera mogla održati i pored tolike izopačenosti, tada je kršćanstvo zaista jedina istinska vjera jer se, bez obzira na svu nečistoću, učvrstila i rasprostranila! I židov je postao kršćaninom.

JE LI LAKŠE BITI ŽIDOV, MUSLIMAN ILI KRŠĆANIN?

U našem malovjernom vremenu, vremenu široke rasprostranjenosti nevjerovanja, o kršćanstvu se donosi sud po kršćanima. U prošlim vremenima, vremenima vjere, o kršćanstvu se sudilo prije svega po njegovoj vječnoj istini, njegovu učenju, njegovim dogmama, dok je naše vrijeme previše zauzeto čovjekom i onim ljudskim. Loši su kršćani zakrili istinsko kršćanstvo; loša djela kršćana, njihovo izopačivanje kršćanstva, njihovi prijestupi, vidljiviji su od velikih kršćanskih istina. Kršćanstvo je religija ljubavi – a o njemu se prosuđuje na temelju gnjeva i mržnje kršćana. Iako kršćani kompromitiraju kršćanstvo sablažnjavajući slabe u vjeri, kršćanstvo je religija slobode i o njemu se ne može prosuđivati na temelju nasilja koje su činili kršćani tijekom povijesti.

Obično se ukazuje na to da predstavnici drugih religija – budisti, muslimani, židovi – ispunjavaju zapovijedi svojih religija bolje i revnije nego kršćani. Tvrdi se da su oni koji ne vjeruju, čak ateisti i materijalisti, često bolji od kršćana, odaniji svojim idealima i spremniji na žrtvu. Nedosljednost mnogih kršćana i njihova duhovna nečistoća zapravo se sastoji u tome da iznevjeravaju i izopačuju kršćanske zapovijedi. Isto tako, po neduhovnosti kršćana suđi se o dosezima kršćanske duhovnosti. Ako su pristalice drugih religija bolji od kršćana, ako revnije izvršavaju zapovijedi svojih religija, to je zato što je – zbog izuzetne duhovne uzvišenosti kršćanstva – zapovijedi drugih religija lakše izvršavati. To znači, na primjer, da je jednostavnije biti musliman nego kršćanin,

jer kad bi kršćanin bio takav kakav je musliman, koji mu se daje za primjer, onda bi kršćanin bio veoma loš kršćanin, čovjek koji ne ispunjava Kristove zapovijedi.

U životu je beskrajno teško u svemu živjeti u skladu s religijom ljubavi, ali upravo u tome je bit religije ljubavi, i ona zbog toga nije manje uzvišena ili istinita. I baš zato kršćanstvo nije krivo što se njegova istina ne ostvaruje i ne ispunjava u našem životu. Krist nije kriv što su njegove zapovijedi pogažene. Židovi, koji su odani svojoj vjeri, s ljubavlju ističu da je ogromna prednost židovske religije u tome što se njezine zapovijedi može ispuniti. Židovska religija više odgovara čovjekovoj naravi, bolje je uskladiva s cjelokupnim zemaljskim životom i zahtijeva manje samoodricanja. Kršćanstvo je pak po svojoj posebnosti beskonačno teška religija, najteže ostvariva, a budući da se najviše protivi čovjekovoj naravi, to je religija koja zahtijeva neizrecivo žrtvovanje. Upravo zato predstavnici židovske religije smatraju kršćanstvo religijom zanesenosti, neprikladnom za život, čak štetnom.

Duhovni život ljudi često mjerimo po njihovoj vjeri i njihovim idealima: ako je netko po svom svjetonazoru materijalist, a pokazuje se kao dobar čovjek, predan svojoj ideji, sposoban žrtvovati se za nju, on nadilazi vlastite mogućnosti pa ga zato dajemo za primjer. Ali kršćaninu je veoma teško držati se na visokoj razini svoga duhovnog dostojanstva, svoga ideala, jer se od njega traži da ljubi svoje neprijatelje, da nosi svoj križ, da se herojski usprotivi iskušenjima svijeta, što se ne traži ni od vjerujućeg židova, ni od muslimana, ni od materijalista. Kršćanstvo naš život usmjerava prema najvećem mogućem samoprijegoru jer život kršćanina i nije ništa drugo doli samorazapinjanje.

CRKVA IZVANA I CRKVA IZNUTRA

Često čujemo primjedbu da kršćanstvo nije odvažno, da se ne ostvaruje u povijesnom životu, što se smatra argumentom protiv njega. Usporedimo argumente. Kršćani ni približno ne kompromitiraju kršćanstvo koliko ga kompromitira povijest kršćanstva, odnosno povijest Crkve. Upravo zato je moralno reći istinu: ljudi s malom vjerom mogu se veoma sablazniti kad čitaju djela iz povijesti Crkve, knjige koje govore o borbi strasti i interesa u kršćanskom životu, o nastranosti i deformaciji kršćanske istine u svijesti grješnoga čovječanstva. U takvim se knjigama povijest crkvenog života često izlaže na sličan način kao i povijest društva, diplomatskih odnosa ili ratova, itd.

Gledano izvana, povijest crkvenog života je lako dostupna i lako podliježe načinu izlaganja po kojemu se o Crkvi može razgovarati u svakom obliku. Ali unutrašnjost Crkve, duhovni život Crkve, obraćanje ljudi Bogu, postizanje svetosti nije lako uočljivo, pa je o duhovnosti teško govoriti jer ju izvanjska, površna povijest na neki način prikriva, čak gazi. Ljudi lakše primjećuju ono ružno nego ono dobro i prijemljiviji su za izvanjski nego za unutrašnji život. Lako primjećujemo vanjštinu ljudi: njihovo zanimanje za trgovinu ili politiku, njihov obiteljski ili društveni život, no ne razmišljamo mnogo o tome kako zazivaju Boga, kako se razvija njihov unutrašnji život koji pripada duhovnom svijetu, kakva je njihova duhovna borba s vlastitom grješnom naravi, kako ulaze u svijet božanskog. O tome ne znamo skoro ništa, čak smo sumnjičavi prema duhovnom životu ljudi koje susrećemo, jedva da išta znamo o duhovnom životu onih koji su nam bliski, koje ljubimo i prema kojima smo posebno susretljivi. U izvanjskom životu sve je razotkriveno i lako prepoznajemo djelovanje posrnljivih strasti, no ne znamo ništa, ili ne želimo ništa znati o mučeničkoj težnji prema ispunjavanju Kristove istine. Zapovjedenam je da ne sudimo bližnje, a mi ih neprestano sudimo po izvanjskom, ne znajući ništa o njihovom unutrašnjem životu.

RELIGIJA LJUBAVI I INSTINKT NASILJA

O povijesti okristovljenog čovjeka ne može se suditi po izvanjskim djelima, po čovjekovim grijesima i

strastima, jer bi to značilo izobličavanje duhovne slike kršćanstva. Uvijek bismo trebali pamtili što su sve kršćanski narodi u svojoj povijesti morali savladati i s kakvim su mučeničkim naporima trebali pobijediti svoju izvanjsku grješnu narav, svoje iskonsko neznaboštvo, svoje drevno barbarstvo, svoj poluzivotinjski instinkt.

Kršćanstvo je prodiralo u materiju koja se snažno protivila kršćanskom duhu. Bilo je beskonačno teško odgajati u religiji ljubavi one koji su bili ispunjeni instinktom nasilja i brutalnosti. Krist je došao spasiti bolesne, a ne zdrave, grješnike, a ne pravdnike. A ljudski rod, koji je primio kršćanstvo, bolestan je i grješan rod. Kristova Crkva nije ni na koji način pozvana uređivati izvanjsku stranu života, izvana i nasiljem pobjeđivati zlo. Ona se uvijek nada unutrašnjem, duhovnom preporodu na temelju zajedničkog djelovanja čovjekove slobode i božanske milosti. Kršćanstvo, po svojoj biti, ne može nasiljem iz korijena istrijebiti zlo u ljudskoj naravi upravo zato što priznaje čovjekovu slobodu.

SOCIJALIZAM I KRŠĆANSTVO

Socijalisti-materijalisti vole reći da je kršćanstvo promašilo jer nije uspjelo ostvariti kraljevstvo Božje na zemlji. Otkupitelj i Spasitelj svijeta u svijet je došao prije 2000 godina, a zlo i dalje postoji u svijetu, čak se umnaža, svijet se grči u mukama. Životna se stradanja nisu umanjila iako se dogodilo otkupljenje. Socijalisti-materijalisti obećavaju da će i bez Boga i bez Krista ostvariti ono što kršćanstvo nije uspjelo ostvariti: bratstvo među ljudima, jednakost u društvenom životu, mir i kraljevstvo Božje na zemlji. Jedinstveno rusko iskustvo materijalističkog socijalizma nije potvrdilo takve pretenzije. To iskustvo nije uspjelo načelno riješiti ovaj problem.

Obećanje materijalističkog socijalizma nije uspjelo ostvariti jednakost na zemlji, nije odstranilo zlo i stradanja baš zato što temelje savršenstva odvaja od čovjekove slobode. Obećani bi se uspjeh trebao ostvariti putem nasilja nad ljudskom slobodom, putem institucija nasilja koje bi odstranjivale izvanjsko zlo, koje bi izvanjsko zlo učinile nedopuštenim prisiljavajući ljude na čestitost, na dobro i na pravdu. Upravo

se u toj prisili skriva temeljna i ogromna razlika između socijalizma i kršćanstva. Takozvani „neuspjeh kršćanstva u povijesti“ proizlazi iz čovjekove slobode koja se protiv Kristovoj istini, iz zle volje koju, izvana izazvanim nasiljem, kršćanska vjera ne želi prisiliti na dobro, jer kršćanska istina – podrazumijevajući slobodu – iščekuje unutrašnju, duhovnu pobjedu nad zlom.

Država može izvana i nasiljem određivati granice (i pozvana je na to), ali se na takav način ne može pobijediti unutrašnje zlo i grijeh. Materijalistički socijalizam si ni ne postavlja takvo pitanje, za njega ne postoji pitanje zla, grijeha i unutrašnjeg duhovnog života. On si postavlja samo pitanje patnje i socijalne nepravde, pitanje izvanjske društvene organizacije života.

„NEUSPJEH KRŠĆANSTVA“ NIJE BOŽJI NEUSPJEH

Bog ne želi prisiljavati, ne želi izvanjsko slavljenje istine, Bog hoće slobodnog čovjeka. Zato bi se i moglo reći da Bog dopušta zlo, ne uništava nasilje, zlo koristi isključivo u svrhu dobra, i upravo zbog toga Kristova pravda ne može biti ostvarena nasiljem. Komunisti želi ispunjenje svoje pravde nasiljem i uskraćivanjem duhovne slobode, a budući da poriče duh, lako mu je ostvariti takvu pravdu. Evo zašto je posve neopravdan argument koji se temelji na neuspjehu kršćanstva u povijesti. U kraljevstvu Božjem nema prinude jer se ono ne može ostvariti bez duhovnog preporoda koji je uvijek pretpostavljao slobodu duha. Kršćanstvo je religija križa, ono prepoznaje smisao patnje, Krist nas poziva da uzmemo svoj križ i da ga nosimo, da nosimo tegobu i teret grješnoga svijeta.

Ostvarenje kraljevstva Božjeg u ovome svijetu, ostvarenje zemaljskoga raja i pravdnosti bez križa i patnje je velika laž, jedno od iskušenja koje je i Krist odbio u pustinji kada mu je bilo pokazano kraljevstvo ovoga svijeta i kada mu je bilo predloženo da mu se pokloni. Kršćanstvo ne obećava svoje potpuno i nužno ispunjenje i milje na zemlji. Štoviše, i Krist sumnja da će naći vjeru na zemlji kad se bude vratio na kraju vremena, on čak prorokuje opadanje ljubavi.

Apostol Pavao je govorio: „Ta ne činim dobro koje bih htio, nego zlo koje ne bih htio – to činim. Ako li pak činim ono što ne bih htio, nipošto to ne radim ja, nego grijeh koji prebiva u meni.“ (Rim 7, 19-20) Ovo nam svjedočanstvo otkriva dubinu čovjekova srca. Otuda proizlazi da je „neuspjeh kršćanstva“ ljudski neuspjeh, a ne Božji poraz.

Priredila Lidija Paris

U sljedećim brojevima: Trostruka izdaja (Ljudi okrivljuju kršćanstvo za ono za što su sami krivi); Kušnja progona i kušnja slave; Kršćanski preporod

Nikolaj Aleksandrovič Berdjajev, (Kijev, 1874. – Pariz, 1948.), ruski filozof, kršćanski egzistencijalist i personalist, u svojim se filozofskim spisima bavi temom osobe, slobode i objektivacije. Po njemu je glavno obilježje kršćanskoga religioznog iskustva osoba, sloboda i ljubav. Progonila ga je ruska carska vlast te je objeručke prihvatio prevrat 1917. Tijekom 1920. bio je profesor na Moskovskom sveučilištu, ali su ga već 1922. Sovjetske vlasti prognale iz Rusije. Nakon nekoliko godina u Berlinu, do kraja života živio je i djelovao u Francuskoj.

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

ZA SVOGA TROGODIŠNJEG BORAVKA U JERUZALEMU UVIJEK SAM SE PITAO ŠTO JE LJEPŠE, ŽIVJETI U SVETOJ ZEMLJI ILI U NJU HODOČASTITI. Dakako, i život u njoj bijaše jedno specifično hodočašće. Često se zajednički ili osobno hodočastilo. Bogu hvala, Isusovih tragova u zemlji u kojoj je htio postati čovjekom ima u izobilju. Bilo je i onih studijskih putovanja kojih se tako rado sjetim, no tek sam u ulozi vodiča-hodočasnika shvatio od kolike su mi pomoći. Tek na hodočašću doživjeh plod onih pretipkanih i iščitavanih bilješki skupljenih iz desetaka velikih bilježnica u koje marno zapisivah svaku rečenicu profesora Eugenia Alliate, arheologa.

Od 13. do 20. listopada bijah jedan od 48 hodočasnika iz BiH i Hrvatske u Svetoj zemlji. Kao vicepovjerenik naše Hercegovačke provincije bijah pozvan od povjerenika fra Milana Lončara kako bih učio. Učio što? Učio o načinu vođenja skupina hodočasnika, stječući tako neophodno isku-

stvo potrebno pri jednom hodočašću od tjedan dana.

MJESTO - SJECANJE, PUT, ZAJEDNICA

Dobro znamo da živimo u vrlo specifičnom vremenu. Ono, tako reći, zaboravlja. Ili bolje, briše. Kritička svijest kod ljudi sve je izoštrenija. U kritici onoga što nazivamo tradicionalnim, povijesnim, baštinjenim, izgrađenim, događa se, nažalost, i zaborav i brisanje. Odavno se mnoge stvarnosti dovode u pitanje i kritički vrjednuju. Mogli bismo ovako nabrajati u nedogled, secirajući svaki pojedini aspekt naše stvarnosti koji se u suvremenim kritikama odbacuje označen kao nazadan. A pojam mjesta, za nas od presudnog značenja u svakom govoru o Svetoj zemlji, odavno se u kritici duhovnosti i religije našao na udaru. Mjesni bog, *deus localis*, bijaše božanstvo primitivnih religija. Primitivno u ovom slučaju, istine radi, ne znači zaostalo. Više je vremenska, a ne sadržajna koordinata. Već sa starozavjetnim prorocima

događa se onaj tako značajni prijelaz sa mjesnoga na osobno, s *deus localis* na *Deus personalis*. I logično, ako je Bog bitno transcendentan, a jest, onda se on može priopćiti posvuda i svakome osobno. No, kritička svijest u svome brisanju mjesno-idolatrijskoga briše i one segmente svojstvene čovjeku svih vremena u svome religijskom izražavanju. Svetišta su se podizala na mjestima susreta. A to što je kamen postao božanstvo, drugo je pitanje. Stoga, važnost mjesta otkriva se tek u hodočašću.

Sjeti se! Mjesto u sebi nosi duboku anamnetičku dimenziju. Čovjeku, biću zaborava, Bog kroz čitavo Pismo upućuje ove riječi. Izabranom narodu tako najvažniji blagdan, Pesah, postaje spomen na Izlazak. *Ovo činite meni na spomen!* Najvažniji kršćanski blagdan je spomen-čin Kristove Pashe. U tom svjetlu mjesto postaje sveti znak, prostor i sredstvo prisjećanja. Posebice se to sjećanje ogleda u hodočašćenju. Time pojmu sjećanja dodajemo i stvarnost puta, kojemu je smisao

čišćenje, katarza. Ovog segmenta smo još uvijek posebno svjesni. A treći vid kod govora o mjestu jest izgradnja svetišta u koji se okuplja zajednica vjernika. Sjećanje koje vodi na put ili put koji budi sjećanje. A oboje stvara i oblikuje zajednicu vjernika, hodočasnika koji putujući i sjećajući se slave Boga. U tomu nikakve idolatrije nema, a Sveta zemlja sa svojim svetištima do danas svjedoči o nebrojenim duhovnim učincima koje vjernici primaju i nose u svoje domove.

Konačno, i Spasitelj je došao u konkretnom obliku. Utjelovio se u jednoj zemlji, u mjestu Nazaretu, rođen u mjestu Betlehemu, morao bježati iz svoje zemlje da bi se u nju vratio, radio svojim rukama oko plodova jedne zemlje, prolazio gradovima i selima, putovao putovima ljudskom rukom izgrađenima, navijestao Radosnu vijest ljudskim jezikom kojim ga je ondašnji svijet razumijevao, osuđen od ljudi, bio zatočen, nosio konkretni križ i razapet na mjestu Golgota. I s toga istoga mjesta do danas se ori glas anđela: *Resurrexit, non est hic* (Uskrsnuo je, nije ovdje)! A mi dodosmo, i vidjesmo.

SJECANJE NA HODOČAŠĆE

Skupina hodočasnika na ovom putu u zemlju našega otkupljenja bila je vrlo raznolika. Uz trojicu svećenika, skupina je bila obogaćena nazočnošću pobožnih žena i majki, baka i djedova, udovica, radnika, težaka, liječnika, pravnika, akademika, poduzetnika, bračnih parova i mladih. Ukratko, bijahu to sve redom ljudi dobre volje, ljudi koji Boga ljube i koji su ga tih osam dana tražili svim srcem. I u

svima se probudilo sjećanje, svi smo se čistili na putu te smo svi postali zajednica u već postojećoj zajednici miljenika Božjih. Uvjeren sam da su svi došli na svoje.

Jedno je čitati i informirati se o nazivima pojedinih mjesta. Sasvim je drugo biti na tom mjestu, upoznavajući ga izbliza. Tada evanđelje postaje egzistencijalna, iskustvena knjiga. A ona egzistencija koja iskusi Božju prisutnost na svetom mjestu svoje iskustvo izriče uglavnom divljenjem i suzama. Tako je bilo i ovaj put. Istina, često je mjesto govorilo samo po sebi. Ali, valja posebno zahvaliti fra Milanu koji je pomno pripremio svoje homilije, pazeci da dotakne otajstvo samoga mjesta na kojemu se slavila

sveta misa. Ipak su svi došli prvenstveno vođeni duhovnom glađu i žeđi. Naši vjernici nisu ostali uskraćeni niti za stručne informacije vezane uz današnje stanje Izraela i Palestine, na što smo posebno zahvalni Srdanu Ratkoviću Fuchsu, našem stručnom vodiču.

Ovaj put ne bih opisivao naše hodočašće onim klasičnim dan po dan stilom. Kratko ću samo spomenuti da smo hodočašće započeli u Galileji, obilazeći Nazaret, Haifu, Kanu, Kafarnaum, Tabgu i Yardenit uz Genezaretsko jezero, te brdo Tabor na kojemu se Isus preobrazio. Trećeg smo se dana zaputili prema jugu, i od Jerihona, Mrtvoga mora, Qumrana, Masade i Sodome završili u pustinji u kojoj smo proslavili euharistiju na otvorenom, te dan završili u društvu s beduinima. Hodočašće u Judeji započeli smo posjetom Betlehemu i Ain Karemu, mjestu Ivana Krstitelja. Ostatak smo proveli u Svetom gradu Jeruzalemu, te smo se na putu za aerodrom u Tel Avivu prisjetili širenja Radosne vijesti opisane u Djelima apostolskim, okrunivši hodočašće posjetom Gospinu svetištu u mjestu Latroun, u kojemu služe cisterciti. U autobusu smo slušali o svemu što se tiče Svete zemlje, a poseban dojam ostavio je govor o prisutnosti fratara na ovim prostorima, koji su uistinu zadužili katolički svijet svojom neprekinutom prisutnošću još od vremena sv. Franje.

SKUPINA HODOČASNIKA NA OVOM PUTU U ZEMLJU NAŠEGA OTKUPLJENJA BILA JE VRLO RAZNOLIKA. UZ TROJICU SVEĆENIKA, SKUPINA JE BILA OBOGAĆENA NAZOČNOŠĆU POBOŽNIH ŽENA I MAJKI, BAKA I DJEDOVA, UDOVICA, RADNIKA, TEŽAKA, LIJEČNIKA, PRAVNIKA, AKADEMIKA, PODUZETNIKA, BRAČNIH PAROVA I MLADIH. UKRATKO, BIJAHU TO SVE REDOM LJUDI DOBRE VOLJE, LJUDI KOJI BOGA LJUBE I KOJI SU GA TIH OSAM DANA TRAJILI SVIM SRCEM.

Isti Duh vodio nas je ujedinjene od Getsemanskog vrta, preko Križnoga puta, sve do Isusova praznoga groba koji nam je darovao nadu novoga života što nam ga Krist predade izdahnuvši za nas na Kalvariji.

Teško je i zamisliti, kamoli riječima opisati, dolazak u Nazaret svima onima koji i danas žive na selu, suočeni s toplinom obiteljskoga doma, tajnom Marijine kuće koja pod svoje okrilje prima, kako vidimo na mnoštvu mozaika u i oko bazilike Navještenja, ljude svih kontinenata, naroda, plemena i jezika. No, u selu (danas gradu) Nazaretu također smo se sjetili i one drame odbačenosti od skeptičnih mještana koji misle da sve znaju o svojim susjedima, a zapravo znaju malo što ili ništa. I pitamo se, je li se išta promijenilo? Kako radostan bijaše ovaj prvi dan kojega okrunismo svečanom slavljem u crkvi svadbe u Kani Galilejskoj, gdje je šest bračnih parova obnovilo svoja bračna obećanja. Ne treba ni spominjati kako smo, svih 48, proslavili ove *svatove*.

Čini mi se da je svima posebno upečatljiv ostao Kafarnaum, Isusov grad. Bijaše to grad na granici, uz glavnu prometnicu, nipošto monolitan nego vrlo raznolik, i sa sinagogom. A Isus ga se očito nije bojao. Upravo

je u takvom gradu proveo najveći dio svoga djelovanja. Iskristih priliku i ispričah vjernicima priču o našem velikom arheologu, Virgiliju Corbu, koji je četrdeset godina iskapao u i oko Petrove kuće. Naime, on je svakoga dana molio pred jednim kamenom koji je bio prag onih vrata što ih spominje evanđelist Marko, pred kojima su se okupljali mještani kako bi susreli Gospodina (usp. *Mk* 1, 33). I govorio bi: *Ako postoji ijedan kamen na kojemu je Spasitelj sa sigurnošću stajao, onda je to ovaj kamen*. Virgiliju taj kamen postaje sjećanje, evanđelje, zahvalnost. I, pokopan je neposredno uz Petrovu kuću.

Obnovili smo i krsna obećanja u mjestu Yardenit, koje doduše nije mjesto Isusova krštenja, ali se i na njega hodočasti zbog mjesnih (ne) prilika. Vjernici iz Posušja obogaćuju 2010. g. ovo mjesto pločom na kojoj se nalazi i evanđeoski odlomak o krštenju Isusovu na hrvatskom jeziku. Naišli smo i na druge ploče ispisane našim hrvatskim jezikom, no susreti s trojicom franjevac iz naših krajeva, fra Sinišom, fra Bernardom i fra Jagom, koji su ukratko posvjedočili o svom životu u najvažnijoj misiji Franjevačkog reda, bijaše našim vjernicima poseban blagoslov.

Mjesto s najviše prolivenih suza zasigurno bijaše Betlehem. Mjesto djeteta, obiteljskoga ognjišta, radosti koju smo možda negdje izgubili. No, zvijezda novorođenoga Kralja vratila nas je na pravi put. Doista, usudio

sam se pitati neke od uplakanih hodočasnika što im se dogodilo. Odgovor bijaše samo jedan. Otvorilo se! Dijete nam je darovano! I papa Franjo se u svojoj homiliji u Betlehemu prije godinu i pol pitao: *Dijete, zašto plačeš? Zašto i zbog koga danas plačeš?* A tek čudesna špilja Marijina mlijeka, koja svjedoči o trajnom Majčinu zagovoru za pobožne žene koje muči neplodnost, postade mjestom utjehe i nade protiv svake nade.

Naša skupina bijaše blagoslovljena ne malom nazočnošću liječnika. Oni se poistovjetišu s pastirima o kojima je pisao jedino Luka evanđelist, i sam liječnik. Očito se i sam poistovjetio s onima koji neprestano bdiju nad svojim stadom, te su u tako radosnom času za sav svijet mogli uživati u povlastici klanjanja pred Sinom Božjim u jaslucama. Koji li zadovoljštinu naši prijatelji liječnici doživješe na Pastirskim poljanama, da nakon tisuće uspješnih operacija sada, na licu mjesta, čuju Božju hvalu pred kojom su pali na koljena.

Posljednje dane proveli smo u Jeruzalemu, gradu mira. I to ne bilo kakvoga, nego *Shaloma*, pobožnoga, vjerničkoga, eshatološkoga. *Molite za mir Jeruzalemu! Blago onima koji tebe ljube!* (*Ps* 122, 6) Riječi ovog hodočasnčkog psalma pozivale su nas čitavo vrijeme na istinsku molitvu, prisjećajući nas i na Isusove riječi: *O kad bi spoznao što je za tvoj mir!* (*Lk* 19, 41) Jeruzalem, kojemu je u samomu imenu sadržan i njegov poziv – biti grad mira – danas to nije. Je li ikada bio? Bio je, i jest, po onomu koji daje onaj mir što ga svijet ne može dati (*usp. Iv* 14, 27). I upravo Isusov mir stvara od Jeruzalema *grad čvrsto sazdan, i kao u jedno saliveni* (*Ps* 122, 3). Od kojega Jeruzalema? Od živog Jeruzalema, od nas, zajednice vjernika okupljene posebice tih dana u Njegovo ime i otvorene Njegovu miru što nam ga daje po Duhu Svetomu kojega smo zazivali u dvorani Posljednje večere. Isti Duh vodio nas je ujedinjene od Getsemanskog vrta, preko Križnoga puta, sve do Isusova praznoga groba koji nam je darovao nadu novoga života što nam ga Krist predade izdahnuvši za nas na Kalvariji.

I, da, ljepše je hodočastiti u Svetu zemlju nego u njoj živjeti. Ili, pak, u njoj živjeti svjestan da si samo hodočasnik. Tek tada postaje se prijatelj *Shaloma!*

FRA KARLO LOVRIĆ

SVAKE GODINE PRED VELIKU GOSPU OŽIVJE PUTOVI KOJI VODE IZ UROŠEVCA, PRIŠTINE ILI GNJILANA PREMA KOSOVSKOJ VITINI I DALJE UZ LETNIČKU RIJEKU U SELO LETNINU, PREMA SVETIŠTU LETNIČKE GOSPE – K MAJCI BOŽJOJ LETNIČKOJ. Zajedno putuju katolici, pravoslavci i muslimani; Albanci katolici iz Prizrena, Đakovice, Peći, Prištine, Uroševca, čitava Kosova i Skopja, Janjevci, pravoslavni Srbi, muslimani, potomci ljaramana (muslimana koji su prešli na kršćanstvo) i Romi... Razni jezici, različite vjere, različite narodne nošnje, a zajedničko je štovanje i pouzdanje u Bogorodicu i njezino svetište u Letnici. Letnica je postala glavno marijansko svetište Skopske nadbiskupije u XIX. stoljeću. Glavni blagdan je proslava Velike Gospe.

CRKVA MAJKE BOŽJE LETNIČKE Katolici iz ovoga kraja, potlačeni manje-više u svemu, a u tom vremenskom razdoblju izloženi još strašnijim progonima od strane Turaka, nisu mogli ni pomisliti na gradnju makar bijedne kapele svojoj dragoj Gospi, koja se udostojala doći među njih da ih zaštićuje i učvršćuje u teškim kušnjama koje su morali podnijeti radi očuvanja Kristove vjere. Današnja crkva u Letnici sagrađena je tek tridesetih godina prošlog stoljeća na mjestu starije crkve iz XIX. stoljeća koja je oštećena pri odronu zemlje. Jedna je od ljepših sakralnih građevina na Kosovu. Dok je lokalni kult Marije vjerojatno postojao još u srednjem vijeku, tek u XIX. stoljeću Letnica postaje glavno marijansko svetište Skopske nadbiskupije. Glavni blagdan je proslava Velike Gospe u

kolovozu kad se u svetištu okupljaju ne samo Hrvati Janjeva i Letnice već i drugo stanovništvo iz šire okolice.

KIP MAJKE BOŽJE LETNIČKE

Kip Majke Božje koji se nalazi u crkvi je poseban jer spada među crne kipove u katoličkom svijetu, među tzv. crne gospe.

LETNICA

Selo i župa Letnica s hodočasnikom crkvom i čudotvornim kipom Majke Božje nalazi se na jugoistočnom dijelu Kosova, na sjevernim padinama Skopske crne gore, između Uroševca i Gnjilana, nedaleko od Vitine, uz Letničku rijeku, pritoku Binačke Morave. Od željezničke postaje Uroševac udaljena je 30 km. Letnica je, uz Janjevo, jedina župa Skopsko-prizrenske biskupije s hrvatskim stanovništvom na Kosovu.

Predaja o Gospi Letničkoj

U davna vremena drveni kip Djevice Majke koja sjedi na prijestolju i na lijevoj ruci drži Božansko Dijete čudesno osvanu na jednoj litici brijega što se nalazi na ulazu u dolinu koju oplakuje rijeka Letnica. Vidjevši sveti lik, a da ga ne ostave izložena nevremenu, prenesoše ga Letničani u jednu crkvicu koja ne bijaše daleko. Ali sutradan zatekoše oni taj kip ponovno na istoj litici odakle je bio uzet. Sumnjajući da je to učinio netko tko nije želio da kip bude u onoj crkvi, prenijeli su ga drugi i treći put. I unatoč straži koja je uokolo stajala kako bi osigurala da ljudska ruka ne dotakne taj kip, on je uvijek ujutro bio na istome mjestu na kojem je bio viđen prvi put. Tada su shvatili da je Marijina želja da bude časćena na tom mjestu, gdje je svojim štovateljima počela dijeliti obilna uslišanja. Kad se proširio glas o pojavi kipa, potvrđen neizbrojivim čudesima, počese dolaziti vjernici sa svih strana na ovaj blagoslovljeni brežuljak. Izložen, dakle, suncu i kišama, snjegovima i smrzavicama, ostao je sveti kip kroz četiri stoljeća ne samo bez crkve ili kapele koje bi ga zaklonile nego i bez ikakve nadstrešnice koja bi ga natkrivala ili kakvog zaklona koji bi ga bar djelomično štitio od lošeg vremena. I ostade netaknut. Domalo, vjernici počese svjedočiti kako lice čudotvornog lika nerijetko mijenja izgled koji je sad tužan i očajan, sad radostan i nasmiješen. Tumačiše to kao predznak nadolazećih nezgoda i njihova prestanka.

O samom početku, osnivanju župe Letnica nemamo pisanih dokumenata, što nije nimalo čudno kad se zna kroz kakve su sve oluje prolazili ovi krajevi, a pogotovo katolici. Sigurno je da je početak ove župe u srednjovjekovnom rudarstvu koje su u Nemanjičkoj državi organizirali i imali u zakupu Dubrovčani. Dubrovčani su u tim svojim rudarskim naseobinama naseljavali doseljenike, radnike iz Bosne i Hercegovine, Dalmacije, a i iz okoline: privukli su čak i Sase iz Njemačke te je kod svakog takvog rudarskog naselja bila jaka kompaktna kolonija Nijemaca, koji su redovno imali svoju crkvu i svog svećenika.

SUDBINA LETNIČANA NAKON RASPADA JUGOSLAVIJE

Nakon napada na Hrvatsku 1991. pogoršavaju se do tada dobri odnosi Srba i Hrvata u letničkom kraju. Na izlazu iz Crne Gore prema Vitini, na jedinoj cesti iz Letnice, nalaze se srpska sela Grnčar i Vrbovac, i kod Letničana i Stubljana se javlja strah da bi sada mogli biti odsječeni od svijeta.

Eskalacijom rata u Hrvatskoj, strah i neizvjesnost se povećavaju, i tijekom 1992. većina Letničana donosi odluku o kolektivnom iseljenu u Hrvatsku. Tijekom sljedeće tri godine to se i događa, uz pomoć Vlade Republike Hrvatske i Fonda svetog Izidora koji je Katolička Crkva u Hrvatskoj osnovala sredinom osamdesetih godina s ciljem pomaganja kosovskih Hrvata. Vlada RH naseljava Letničane u zapadnu Slavoniju, u Voćin, Đulovac (Mikovićevo), Koreničane, Bastaje i Čeralije. Danas je u letničkim selima ostalo oko 250 do 500 Hrvata. U okolici Voćina danas živi oko 5 000 Hrvata podrijetlom s Kosova te sada čine većinu stanovništva. Bivši stanovnici Vrneza i Vrnakovola su uglavnom naseljeni u Đulovcu i Čeralijama. Stanovnici Letnice su se skrasili u Voćinu, koji je igrom slučaja popularno marijansko svetište kao i njihovo rodno selo. Stanovništvo Šašara, nekada najmnogoljudnijeg sela Letničke župe, podijeljeno je između Bastaja, Voćina i Koreničana.

blog.dnevnik.hr; www.forum.hr

BOŽO SKOKO

DUGOGODIŠNJA JE PRAKSA DA HRVATSKI BISKUPI UOČI IZBORA UPUTE SMJERNICE VJERNIČKOM PUKU O VAŽNOSTI GLASOVANJA TE KOJIM NAČELIMA SE VODITI PRILIKOM BIRANJA ONIH KOJI ĆE NAS ZASTUPATI U ZAKONODAVNOJ I IZVRŠNOJ VLASTI SLJEDEĆE ČETIRI GODINE. To se čini logičnim, budući da u Hrvatskoj živi više od 86% građana koji sebe smatraju katolicima.

Logično se nameće pitanje: Ako je Hrvatska „katolička zemlja“, kako to da imamo tako malo iskrenih katolika među političarima!? Kako to da katolički duh služenja i rada za opće dobro ne zahvaća cijelu našu politiku, prepunu licemjerja, isključivosti, dodvorništa, nesposobnosti i bezosjećajnosti!? Ili je naša vjera toliko slaba da ne može „zaraziti“ druge, ili su mnogi među nama kalkulanti pa su katolici za privatne svrhe, ali se boje javno svjedočiti svoju vjeru, ili pak pravi vjernici u najvećoj mjeri bježe od politike kao nečasnog zanimanja!?

Sigurno ima svega po malo, no čini mi se posebno važnim apostrofirati ovaj posljednji razlog. Naime, činjenica je da svakodnevno srećemo ljude koji bi bez problema riješili sve izazove, ili koji nas ne posramljuju svojim svjedočenjem vjere. Međutim, i jednih i drugih je u politici premalo! Brojni su razlozi koji ih tjeraju da svoja potencijalna

mjesta prepuste drugorazrednima, a najčešće zbog funkcioniranja našeg političkog i stranačkog sustava u kojem je premalo istinske demokracije a previše podobnosti, u kojem se traži manje mudrosti a više poslušnosti te u kojem su najbrojniji oni koji su spremni zbog popularnosti ili očuvanja vlasti žrtvovati nacionalne interese.

ULAZAK KVALITETNIH LJUDI U POLITIKU JE SVOJEVRSNA OBVEZA VJERNIKA

Čak su trojica posljednjih papa inzistirala na ulasku kvalitetnih ljudi u politiku, kao svojevrсноj obvezi vjernika. „Postoji potreba za političarima vjericima i onim političarima u koje se može imati povjerenja, koji se zauzimaju za opće dobro, a ne za osobne interese“, poručio je papa Benedikt XVI. tijekom posjeta Češkoj u jesen 2009. U istom govoru je jasno dao do znanja suvremenim političarima kako „nije dovoljno izgledati dobar i pošten, potrebno je to stvarno biti“. I papa Franjo je u jesen 2013. poručio kako poniznost i ljubav moraju biti odlike onih koji obnašaju vlast, a građani, prije svega ako su katolici, ne mogu se ne zanimati za politiku. Dodao je kako političari moraju voljeti svoj narod jer je obnašanje vlasti službenje. Zato političara moraju resiti dvije osobine: ljubav prema narodu i poniznost. „Svaki muškarac i svaka žena koji preuzimaju neku službu vezanu uz vlast moraju si postaviti

ova dva pitanja: Volim li svoj narod da bih mu bolje služio? Jesam li ponizan, slušam li ostale, uvažavam li različita mišljenja kako bih izabrao najbolji put? Ako si ne postavlja ta pitanja, svoju vlast ne će obnašati dobro!“, jasan je bio papa Franjo.

Tako visoki standardi o kojima govore pape u vremenu spina i manipulacija, potpune isključivosti te podcjenjivanja i vrijeđanja zdrave pameti birača, čine nam se neostvarivima. Naime, već nam je postalo normalno da većina naših političara (i vjernika i nevjernika) Hrvatsku doživljava bipolarno. Za njih su građani podijeljeni u dvije skupine: tabor kojem pripadaju i tabor u koji smještaju one koji ne misle poput njih. Pripadnost jednom ili drugom taboru jedina je relevantna činjenica u procjeni njihovih sugrađana. Oni iz njihova tabora su dobri, a oni drugi loši. Ako netko iz onog drugog tabora prijeđe u njihov, automatski postaje dobar i njegovi grijesi se brišu. Dapače, počinju ga hvaliti i oni koji o njemu i nisu mislili najbolje. Čak se ni lopovi ne diraju u vlastitom taboru. Njih se smatra sposobnima i okretnima. Dežurni lopovi su uvijek drugdje. Interes i korist su najčešće jedini putokazi u politici. I zato je u tom snalaženju premalo mjesta za kršćanska i općeljudska načela. Doduše kršćanstvom se obično maše ako to služi probitku ili opstanku na vlasti.

MIJEŠANJE BISKUPA U POLITIKU?

Neki su hrvatski mediji prozvali biskupe zbog njihova „miješanja u politiku“ tvrdeći kako se iz načela koja su naveli moglo zaključiti „na čijoj su strani“. Istraživanja kažu kako vjernici ne vole kad im se s oltara drže politički govori ili kad im se otvoreno docira za koga treba-ju glasovati, kao da sami ne znaju prepoznati vrijednosti. Istina je da se poneki svećenici i u našim sredinama otvorenije bore za opcije koje su im bliže srcu ili bez rukavica stvari u politici nazivaju pravim imenom, pa su biskupi ove godine zamolili za suzdržanost i oprez kako Crkva ne bi davala dodatnog povoda dežurnim kritičarima. No, to nipošto ne znači da Crkva ne treba komentirati društvenu zbilju i poticati vjernike na biranje dobra. Neki bi kršćansko učenje rado protjerali iz javnog života. No, pitanje je kako bi onda izgledao taj javni život lišen kršćanskih načela!? Talijanski filozof Marcelo Pera, koji sebe smatra agnostikom i liberalom, u svojoj knjizi *Zašto se trebamo zvati kršćanima* zauzima se za davanje punog značenja kršćanstva u društvenom životu Europe, jer uzrocima njezine krize smatra liberalizam bez temelja, nepostojanje zajedničkog identiteta (ako se makne kršćanstvo) i etiku bez istine. To su očito jako dobro znali i politički tvorci Europske unije Francuz Robert Schuman, Nijemac Konrad Adenauer i Talijan Alcide de Gasperi, istinski kršćani i veliki političari koji su pridonijeli pomirenju nakon Drugog svjetskog rata i stvaranju europskog zajedništva. Nažalost, Europa kakvu su zacrtali ostala je nedovršena.

LJUDI KOJI UISTINU VJERUJU TREBALI BI BITI ODGOVORNJI

Da bi u politiku trebalo unijeti više duhovnosti, vrijednosti i morala, slažu se mnogi intelektualci, jer demokracija nije samo poštivanje pravila nego plod prihvaćanja vrjednota koje nadahnjuju demokratske procedure, poput dostojanstva svake ljudske osobe, poštivanja prava čovjeka, prihvaćanja općeg dobra... Ako ne postoji konsenzus o tim vrjednotama, gubi se važnost demokracije i relativiziraju etička načela. A upravo je kršćanstvo platforma koja to zagovara. Duhovnost u politici može biti samo dodana vrijednost, a nikako uteg. „Ljudi vjeruju u Boga

jer nemaju povjerenje u same sebe. I povijest pokazuje da su u tome posve u pravu jer se do sada nismo pokazali dostojnima povjerenja“, napisao je peruanski nobelovac Mario Vargas Llosa u svojoj knjizi *Kultura spektakla*. Llosa tvrdi da za slobodno društvo nije dovoljno da bude tek neutralno, laicističko. Ono treba biti „duboke duhovnosti“, religioznosti, jer funkcioniranje društva ne ovisi samo o dobrim zakonima nego i o svijesti građana da je „dobro“ da zakoni postoje, da je „dobro“ biti moralan. Bez te baze, zakoni će ostati puklo slovo na papiru, zapravo će u stvarnosti biti beznačajni. Naime, destruktivnost ljudskog ponašanja, nemoral i neetičnost u odnosu prema drugima ne može zaustaviti nikakva zemaljska prisila, nego samo nešto iz onostranosti čega se ljudi boje ili što poštuju. Ako je ovaj život jedino što imamo, a nakon njega ne ćemo nikome polagati račune za svoje ponašanje, onda nikakve zabrane ni ograničenja nemaju smisla. Zato se smatra da bi ljudi koji uistinu vjeruju trebali biti odgovorniji. Jasno, to nije uvijek slučaj.

Iako neki „gorljivi“ kršćani često predbacuju ateistima da su najveći svjetski diktatori i masovni ubojice u 20. stoljeću bili upravo ateisti koji se nisu bojali ni Boga ni ljudi, poput Mao Ce Tunga, Staljina, Dragog Vođe pa i Tita, ne smijemo zaboraviti da su se katolicima nazivali Franco, Mussolini pa i Pavelić. Zato je deklariranje bez autentične vjere i života tek prazna priča. Netko mudar je rekao kako bi radije živio u zemlji punoj poštenih ateista nego u zemlji punoj pokvarenih kršćana, što je teološki sasvim točno. I Llosa tvrdi kako religije u kulturi spektakla mogu nalikovati na „cirkuse“, pogotovo kad se sljube s profanim i izgube svoju izvornost i čistoću: „Tamo gdje se religija banalizira, svodi na puki spektakl, zabavu, tamo ona sama u biti podržava divlji kapitalizam i ona je odgovorna za današnju krizu“. Zato vrlo često dolazi do razdvajanja sadržaja i forme, a zbog toga se nerijetko kršćanstvo počinje vrjednovati po imidžu pojedinih svećenika i biskupa, a ne po Kristovu učenju.

NEKOLIKO PRIMJERA

Kako je teško biti vjernik u današnjoj politici možda najbolje svjedoči primjer bivšeg britanskog premijera

(i, pazite, socijaldemokrata!) Tonyja Blaira, koji za vrijeme mandata nije želio govoriti o svojoj religioznosti, iako su kolale priče o njegovoj pobožnosti. Danas otvoreno kaže da se bojao da će ga u iznimno sekularnom društvu proglasiti luđakom iako je vjera igrala ključnu ulogu u njegovu životu i političkoj karijeri. Tvrdi da bi bez vjere teško bio prebrodio neke od najvažnijih i najtežih trenutaka svoga državištva, te da je odluke o budućnosti Britanije donosio „uz Božju pomoć“. Iako je svoje četvero djece odgojio u katoličkom duhu, s anglikanske na katoličku vjeru prešao je tek nakon odlaska iz Downing Streeta kako ne bi izazvao političke probleme u zemlji, budući da su ondje anglikanska crkva i država bliske. Uostalom, dok njegov nasljednik Gordon Brown nije odustao od te tradicije, premijer je u ime kraljice imenovao i anglikanske biskupe.

Čak su i Sjedinjene Američke Države, u kojima živi oko 25% katolika, imale predsjednika katolika, a danas imaju i potpredsjednika Joea Bidena. John Kennedy je primjer kako se istodobno može biti napredni liberal i uvjereni katolik. Dapače, kad su ga tijekom predizborne kampanje napadali tvrdeći da bi njegova lojalnost mogla biti podijeljena između katoličke doktrine i američkog Ustava, Kennedy je rekao da bi podnio ostavku kada bi se te dvije stvari ikada sukobile. Naime, on je bio uvjeren da mu katolička vjera može jedino pomoći da bude bolji i odgovorniji predsjednik te kvalitetnije služi svojoj naciji, jer što je drugo Isus Krist tražio nego da sve ljude smatramo svojom braćom, da budemo odgovorni prema onima najugroženijima i najobespravljenijima, da drugima činimo ono što bismo mi željeli da drugi nama čine, te da razdvojimo „caru carevo, a Bogu Božje“.

Nije li baš takvim ponašanjem papa Franjo izazvao medijsku revoluciju i simpatije svijeta te postao uzorom i mnogim političarima!? A ta mudra i općeprihvatljiva načela u Bibliji stoje skoro 2000 godina i neki ih očito tek sad otkrivaju. Vjerujemo da će sljedeće četiri godine u hrvatskoj politici biti manje načelnog kršćanstva, a više ponašanja sukladnih tom učenju, i to u svim strankama bez obzira na njihov predznak.

TRIEZNA I RAZBORITA PORUKA HRVATSKIH BISKUPA

DARKO PAVIČIĆ

ULJUĐENO ODMJERENA, TRIJEZNO RAZBORITA I NADASVE BRUTALNO ČINJENIČNO ISKRENA OVOGODIŠNJA JE PORUKA HRVATSKOG EPISKOPATA PRED NADOLAZEĆE PARLAMENTARNE IZBORE. Biskupi su, naime, pred lokalne, parlamentarne i predsjedničke izbore uveli praksu redovita

oglašavanja pa se njihove poruke iščekuju s osobitom pozornošću, ponajviše kako bi se procijenilo naginju li na desnu ili lijevu stranu, prema ovoj ili onoj stranci.

Ako se to iz nekih prijašnjih poruka moglo i naslućivati, ove godine toga nema ni između redaka. Biskupi su nanizali čitav niz problema s kojima se Hrvatska danas suočava i koji su, doduše, općepoznata mjesta hrvatske stvarnosti, ali ih je, možda baš u ovo predizborno vrijeme, dobro ponoviti jer ih olako izrečena obećanja s političkih govornica poprilično mogu zamagliti.

Biskupi stoga pozivaju birače da **dobro prouče predizborne programe** političkih stranaka, kandidata i lista, premda ni to, budimo iskreni, nije nikakvo jamstvo da će ti programi biti i ostvareni u budućnosti. No, barem se želi fokus pažnje s predizbornih mamaca usmjeriti na ono bitno i biskupi upravo to čine.

U svojoj poruci biskupi niti traže krivca za loše stanje u zemlji niti mesiju koji bi nas trebao čudom spasiti. Štoviše, čak mnogo trjeznije od političkih vođa upozoravaju na

ključne probleme, od gospodarskih i demografskih preko ideoloških do iseljavanja mladih i dužničkoga ropstva.

Dakako, crkveni vrh nema nikakva načina utjecati na njihovo konkretno rješenje, ali potiče vjernike i ljude dobre volje da izađu na izbore i pokušaju nešto promijeniti te da ne pristaju na pasivnost. Pritom, zanimljivo, otvoreno podržavaju preferencijalni glas premda su svojedobno okrenuli leđa inicijativi da se cijeli izborni sustav pretvori u preferencijalno glasovanje. Jer, upravo sami kažu kako „neposredno izabrani zastupnik ima veću odgovornost prema biračima koji su mu poklonili svoje povjerenje“. Što je, možda, i najjači dio njihove poruke za izbore koji predstoje!

PORUKA HRVATSKIH BISKUPA ZA PARLAMENTARNE IZBORE 2015. U GLAVNIM CRTAMA

1. Izbori utječu na osobnu, obiteljsku, društveno-političku i gospodarsku stvarnost. Zato svi birači trebaju izaći na izbore i preuzeti odgovornost.
2. Društvo će moći rasti i napredovati samo ako su političari pouzdani i nesebični te svojim primjerom potiču na poštenje i čestitost, radinost i iskrenost. Ništa, naime, ne može toliko nauditi državi koliko nepoštenje i dodvornništvo, te himba i licemjerje.
3. Unatoč poteškoćama ne smijemo dopustiti da nas zahvate ravnodušnost, malodušje, uvjerenje da se ništa ne može učiniti ni promijeniti.
4. Da bi donijeli odgovornu i razboritu odluku, birači trebaju upoznati programe kandidata. Valja poduprijeti one programe koji će moći otvarati nova radna mjesta, zaustavljati daljnje socijalno raslojavanje, osiromašenje, iseljavanje. Dat ćemo povjerenje onima koji se zauzimaju za zaštitu braka kao zajednice muškarca i žene, koji promiču kulturu života dugoročnom pronatalitetnom politikom, štite i promiču dostojanstvo žene kao i zaštitu siromašnih i obespravljenih. One koji donošenjem dugoročne agrarne i pomorske

politike štite mnogobrojna obiteljska gospodarstva i omogućuju poljoprivrednicima lakše se nositi s izazovima zahtjevnoga tržišta, kao i poticanjem obrtništva i maloga poduzetništva. Isto tako važno je procijeniti namjeravaju li pojedine liste provesti daljnju demokratizaciju društva i borbu protiv korupcije. Njeguju li kulturu dijaloga i pluralnosti, pravo na vjersku slobodu i slobodan izbor vjerskoga odgoja te pravo na priziv savjesti pred nepravednim građanskim zakonima koji prisiljavaju ljude da djeluju protivno vlastitim uvjerenjima u savjesti i zahtjevima moralnoga reda te naučavanja evanđelja. Nije bez značenja vidjeti kako se budući saborski zastupnici namjeravaju zauzimati za uravnotežen razvoj svih hrvatskih regija. Novost je uvođenje preferencijalnoga glasa. Neposredno izabrani zastupnik ima veću odgovornost prema biračima.- 5. S obzirom na povijesne ideološke podjele, saborski zastupnici moraju omogućiti nesmetano i stručno povijesno istraživanje, iznositi punu istinu o Domovinskom

ratu, njegovati poštovanje prema hrvatskim braniteljima i njihovim opravdanim zahtjevima. Očekuje se da budući saborski zastupnici sprječavaju rasprodaje nacionalnoga bogatstva te provode ekološke standarde u zaštiti mora i prirodnih bogatstava. U provedbi vanjske politike oni će štiti hrvatske nacionalne interese te u svom radu biti prepoznatljivi u međunarodnoj zajednici po svojoj europskoj orijentaciji, ali istodobno pridonijeti ostvarivanju političkih i kulturno-povijesnih prava Hrvata koji žive u drugim državama.- 6. Biskupi pozivaju sve kandidate da u predizbornoj kampanji očuvaju osobno dostojanstvo i čast. Očekuju da svojim nastupima pridonese povratku povjerenja građana u društvene i političke institucije. Potiču medije da pruže dostatne i jasne informacije o izbornim programima i kandidatima.
- 7. Biskupi svećenike pozivaju na molitvu za domovinu. Neke potiču vjernike na izlazak na birališta i crkvene prostore čuvaju od bilo kakve predizborne aktivnosti.

VAPAJ ZEMLJE I VAPAJ SIROMAŠNIH

18. lipnja ove godine objavljena je okružnica ili enciklika pape Franje „Hvaljen budi (Laudato si) – o skrbi za naš zajednički dom“. Naslov enciklike je vrlo prepoznatljiv. Papa ga je uzeo iz dobro poznatoga Hvalospjeva stvorenja sv. Franje Asiškoga. Enciklika je u crkvenoj i društvenoj javnosti s nestrpljenjem očekivana, a njezino objavljivanje naišlo je na iznimno velik odjek. U Italiji je najprodavanija knjiga s područja esejistike.

FRA BOŽE
VULETA

„ENCIKLIKA O BRIZI ZA ZAJEDNIČKI DOM“ PAPE FRANJE JEST EKOLOŠKA ENCIKLIKA, ALI ONA OBUHVAĆA SVE ŠTO SE DOGAĐA U NAŠEM „ZAJEDNIČKOM DOMU“, NA NAŠOJ „SESTRI MAJCI ZEMLJI“, S LJUDIMA I SVIM DRUGIM STVORENJIMA – ŽIVIMA I NEŽIVIMA, ROĐENIMA I NEROĐENIMA. Obuhvaća kako one koji trenutno obitavaju Zemlju tako i buduće generacije. Jedna od tema „koje se provlače kroz cijelu encikliku“, kako ističe sam Papa, jest „najdublja povezanost siromašnih i krhkost planeta“, što se oslanja na „uvjerenje da je sve na svijetu duboko povezano“ (br. 16). Zato je Papin proročki krik za spas Zemlje, kojim želi biti megafon jaucima potlačene, opustošene i osiromašene Zemlje, u suglasju s njegovim krikom za siromašne i željom da bude megafon njihovim vapajima, jer su upravo oni najveće žrtve posljedica oboljeloga

tla, vode, zraka i drugih ekoloških zala. Dakle, Papina je osnovna nakana da se odgovornost za okoliš ne dijeli od odgovornosti za čovjeka, prvenstveno za one najranjivije, najsiromašnije.

Enciklika je pisana iz perspektive takozvanih „zemalja u razvoju“, dakle, iz perspektive siromašnih. 20% stanovništva iz razvijenih zemalja kontrolira i gospodarski upravlja ostatkom svijeta tako da najprije osigura zaštitu vlastitih interesa. Zato će se „zaslijepjeni napretkom“ u razvijenim zemljama spoticati na brojnim mjestima u enciklici na kojima Papa jasno i glasno apelira na neophodnost promjene načina života te na solidarnost i „vraćanje dugova“ siromašnim dijelovima svijeta iz kojih su bogati eksploatirali i eksploatiraju prirodna bogatstva na štetu okoliša i dotičnoga stanovništva. Solidarnost sa siromašnjima nije opcionalna, ona je za Papu pitanje pravednosti.

„SVEOPĆE ZAJEDNIŠTVO“ I „SVEOPĆA NAMJENA DOBARA“

Briga za sva stvorenja „ne znači izjednačavati sva živa bića i oduzeti ljudskom biću onu jedinstvenu vrijednost“. Naprotiv, naglašava Papa: „Ne može biti istinskoga osjećaja dubokoga jedinstva s drugim bićima u prirodi ako istodobno u srcu nema nježnosti, suosjećanja i brige za ljudska bića.“ (90) I taj naglasak Papa zapečaćuje opetovanim refrenom „Sve je povezano!“ te nastavlja: „Zbog toga briga za okoliš mora biti združena s ljubavlju prema ljudskim bićima i nepokolebljivoj predanosti rješavanju društvenih problema.“ (91) No Papa okreće i onu drugu stranu medalje na kojoj je ispisano da se gramzljivost, okrutnost i ravnodušnost prema drugim stvorenjima prije ili kasnije preslikava i na međuljudske odnose: „Srce je samo jedno i ista ona bijeda koja nas dovodi do toga da zlostavljamo životinje prije ili

kasnije očitovat će se u odnosu prema drugim ljudima.“ (92)

Citirajući svoga predšasnika svetoga Ivana Pavla II., papa Franjo kaže: „Bog je dao zemlju svemu ljudskom rodu da bi uzdržavala sve njegove članove ne isključujući nikoga niti privilegirajući nikoga.“ (93, bilj. 72) Stoga, kršćanski gledano, privatno vlasništvo ne smije isključiti socijalnu funkciju jer prema Božjem planu dobra moraju služiti sveopćoj namjeni. Možemo reći da se ono „privatno“ odnosi na odgovornost čovjeka da ga „obrađuje i čuva“ i to za Bogom mu namijenjenu svrhu. Time Papa zagovara pravo „bezemljaša“ na zemlju, apelira na solidarnost veleposjednika i posvećuje obvezu društva i države na pravednu raspodjelu. Odatle proizlazi i Papin zaključak da „financijsko pomaganje siromašnih mora uvijek biti privremeno rješenje, kojem se pribjegava u izvanrednim situacijama“ (128). Pravi cilj bi uvijek morao biti stvaranje preduvjeta za životni prostor i rad kako bi svaki čovjek mogao izgrađivati dostojan život sebi i svojoj obitelji. Iz tih je razloga „katkad nužno nametnuti ograničenja onima koji posjeduju veća dobra i financijsku moć“ (129). Takav odnos prema „privatnomu“ reflektira jednu dimenziju „ekološke ekonomije“, ali i „ekologije čovjeka“ iz koje se čitav svijet prihvaća kao Božji dar i naš zajednički dom. Obrana i promicanje načela općega dobra nameću se kao „etički imperativ nužan za učinkovito postizanje općega dobra“ (158).

(Nastavlja se)

FRA MARIO
CRVENKA

Marijino ime upisano u biljkama

GOSPINA PAPUČICA

Cypripedium calceolus

NAŠ NAROD, KOJI JE NA POSEBAN NAČIN POVEZAN S OKOLIŠEM, MARIJINIM IMENOM NAZIVA NE SAMO BILJKE NEGO I ŽIVOTINJE I MINERALE. Nazivajući u ovom slučaju biljke njezinim imenom, želi upozoriti na nju kao najveći putokaz na našem putu s Kristom prema Ocu u snazi Duha Svetoga. Stoga, opisujući biljke koje nose Marijino ime, želim doprinijeti da, obraćajući se Kristovoj Majci, što više spoznamo i upoznamo koju nam je ljubav Otac iskazao – upravo po prirodi.

NARODNA IMENA:

hrvatski: Gospina papučica, tičji prosmic, crevljac

danski: Mariaeskoe

francuski: Sabot de Marie, Sabot de la Vierge, Sabot de Notre-Dame

talijanski: Scarpa d'la Madonna

njemački: Marienschülein, Muttergottespantoffel

norveški: Marisko

švedski: Jungfu Marisko;

ruski: Marijini sapožki, Marijin bašmaček, Sapožki Bogorodicyny

OPIS BILJKE:

Podanak joj je okrugao i čvrst, a listovi veliki, eliptični ili jajoliko produljeni. Njezina je medna usna napuhana, velika, žute boje. Ostali listovi ocvijeća su crveno-smeđi. Rado raste na brdskim i pretplaninskim šumama.

ZANIMLJIVO:

Cvijet Gospine papučice zapravo je klopka za kukce. Da bi se kukac mogao iz nje osloboditi, mora proći jednim posebnim putom, a pri tome provlačenju kukac oprasuje biljku. Njezina ljepota i izgled dali su joj Marijino ime, koje je, kako se može vidjeti, poznato gotovo svim europskim narodima, a to opet upućuje na veliku ljubav naroda prema Majci Gospodinovoj.

Valja naglasiti da je biljka danas pred istrjebljenjem i stoga je važno ne brati je.

*Daj da te ja ne ostavim,
da svagdje tebe proslavim,
da duša moja snagom svom
u srcu nađe zaklon tvom.*

Tko je **svet** i što nam je **sveto**?

MILE MAMIĆ

TO JE PITANJE, POŠTOVANI ČITATELJI, U USKOJ VEZI S GLA-GOLOM ŠTOVATI/POŠTOVATI I NJIHOVIM BLISKOZNAČNICAMA.

U strogom smislu riječi *svet* je samo Bog, Jahve, Svetac Izraelov. Kao što smo vidjeli u prošlom broju, nije tako jednostavno: Štujemo samo Boga, a *poštujemo* čovjeka. Zašto? Jer Krist je Bog i čovjek. Kristovo utjelovljenje poremetilo je tu jednostavnost. Glagol *štovati* doista je povezan s pojmom *svetoga/Svetoga*. Kristov zahvat u ljudsku povijest temeljito je promijenio pojam svetoga. U Novom zavjetu *sveti* postaje sinonim za *kršćani, vjernici*. Od svetoga Pavla do danas Crkva ističe da smo svi pozvani na *svetost*, na život dostojan djece Božje. U tom smislu *sveti* su svi oni koji su se spasili (koji su „oprani haljine svoje u Krvi Jaganjčevoj“, kako kaže sveti Ivan apostol u Otkrivenju). To su oni koji su upisani u knjigu života. Neki su od njih svojim životom postali zvijezde Srca Isusova. Crpeći iz toga nepresušnog vrela ljubavi i milosti, postali su uzor svojim suvremenima i moćni zagovornici pred Bogom. Crkva ih je stoga svečano proglasila blaženima ili svetima. Eto, hvala Bogu, imamo i mi nekoliko hrvatskih svetaca i blaženika. Ova napačena, mučenička zemlja hrvatska blagoslovljena je zemlja: dala je nebrojeno mnoštvo mučenika i svetaca, ljudi koji su bili prožeti Bogom, svojim životom slavili Boga, živjeli Boga i s Bogom u srcu prešli u vječni, sveti, nebeski Jeruzalem. Svi su oni zagovornici naši. Časteći njih, slavimo Boga koji se u njima proslavio. A najbolje ćemo ih častiti slijedeći ih, tj. ostvarujući u svojem svakodnevnom životu svetost na koju smo pozvani.

A koliko je takvih svetaca u povijesti svijeta?! Nema toga kalendara u koji bi svi stali. Stoga je Crkva uvela poseban blagdan 1. studenoga – *Svi sveti*. Taj se blagdan najčešće piše kao

dvije riječi (kao sveza), ali se često govori kao jedna riječ: *Svisveti* (sra-slica), kao što se po prvim riječima *Oče naš* ta Gospodnja molitva naziva *Očenaš*.

Prvi dio te sveze jest pridjev *sav* (nastao od starijega *vas*), u množini *svi*. Kao prva riječ u imenu blagdana piše se velikim početnim slovom. Druga riječ *sveti* ovdje je poimeničeni pridjev u množini, koji čuva pridjevsku sklonidbu, a označuje i muške i ženske osobe. Piše se malim početnim slovom kao opća imenica. Od sveze *Svi sveti* genitiv je *Svih* ili *Svijiu svetih* itd. Od sraslice *Svisveti* prvi se dio ne sklanja, pa imamo genitiv *Svisveti*, dativ i lokativ *Svisvetima* itd. Kako je stariji pridjev *vas* doživljavao tijekom povijesti u različitim našim dijalektima raznolike promjene, i za ime blagdana nalazimo razne nazive: *Sisvete, Sisveti, Sesevete, Seseviti*. Ime toga blagdana utkano je i u toponimiju (*Sesevete*), a naši su stari i cijeli mjesec po tom blagdanu nazivali *sesesčak*, tj. sesvetski mjesec. Pridjev *svet* nalazi se u mnogim našim imenima mjesta, a da toga možda i nismo svjesni. Tako se u toponimima *Supetar, Sutivan, Sućuraj* čuvaju tragovi ilirskoga naziva za *svet*. Kad je u doba bezbožnoga komunizma pridjev *svet* postao ideološki nepoželjan, mnoga naša mjesta nazvana po nekom svecu izgubiše pridjev. Ostade samo imenica (*Martin, Klara, Helena* itd.). Preživjeli su nazivi s ilirskim tragom pridjeva *svet* i toponimi u kojima je *svet* nekako maskiran, nije na prvi pogled tako vidljiv (*Sesevete*). Nasuprot tomu *Vražje Oko* je smjelo ostati.

Tko je *svet*? Kako rekospo, u strogom, užem smislu, *svet* je samo Bog („jer ti si jedini svet...“). U širem smislu *svet* može biti i čovjek, osoba.

Što je *sveto*? Načelno možemo reći: neživo. Ali što je živo, a što neživo u stvarnosti, a napose u jeziku, vrlo je zamršeno pitanje.

U hrvatskom književnom jeziku dijelovi tijela (pa i živa čovjeka) vrijede kao neživo (*zub, nos, duh...*), riječ živac može označivati živo (živčan čovjek) i neživo (*slušni živac*). I zbirne imenice vrijede kao neživo (*narod, roj*). Imenice *mrtvac* i *pokojnik* u jeziku se ponašaju kao živo. Zato im je akuzativ jednak genitivu (*mrtvaca, pokojnika*), a ne nominativu (*kamen, vrč*). I u stvarnosti, pogotovo duhovnoj, teško je uspostaviti granicu između živoga i neživoga, kao i između života i smrti.

Svakoga tko nam je *svet* i sve što nam je *sveto* nazivamo *svetinjom*. Škoro nabraja: „Vjera, ljubav i domovina.“ On je to sazeo. Siguran sam da bi se i on složio da to mogu biti osobe, predmeti, stvari, pojmovi, čini (liturgijske knjige, liturgijsko posuđe, liturgijska vremena, sakramenti itd.). Nekima je to *sveto* ugrađeno u naziv (*Sveto pismo, svetohranište*). Sasvim je normalno da ne damo pljuvati po svojim svetinjama. Ne damo da ih netko oskrvrnuje, obeščašćuje, psuje. To je svetogrđe. Kad čujemo da netko psuje Boga, Isusa, Majku Božju, imali bismo puno pravo (zar ne i obvezu?) s ljubavlju upitati tu osobu: „Prijetelju, zašto mi psuješ oca, brata, majku?“ Možda bi to ponekad izazvalo još veću paljbu. Zato je dobro prosuditi situaciju i reagirati u skladu s njom. Tiha molitva u srcu i blagoslov opsovane svetinje može biti dobra zamjena za izravnu verbalnu reakciju. Podsjetit ću: Nekad je javna psovka bila „dilo glavogubno“, kazneno djelo prvoga reda, za koje se je izricala smrtna kazna, a kako je smrtna kazna bila dominantna, kazneno djelo se i nazivalo „dilo glavogubno“, pa i onda kad je smrtna kazna bila ukinuta.

U duhovnom jedinstvu sa svima svetima neka vam je sretan i blagoslovljen ovaj *svisvetski* mjesec kad od *studen*i pridjeva izvesti ne mogu!

ŠEŠIR

UMJESTO

IVICA MUSIĆ

ONAJ TKO JE ERNESTA RENANA NAZVAO VOLTAIREOM 19. STOLJEĆA ZACIJELO NIJE PATIO OD DUHOVNOGA UBOŠTVJA.

Prije bi se reklo da ga je resila obrazovna širina, oštroomnost, krjepka misao i lakoničnost iskaza. I sam se bivši isusovački sjemeništarac, slično kao i stoljeće prije slavni mu prethodnik koji je grijao iste dačke klupe, iznenadio kakvom je silinom prodrmao kršćanski svijet budeći mnoge iz „dogmatskoga drijemeža“ i usmjerujući ih na ono što se obično naziva svjetovnim humanizmom. Zahvaljujući živahnu, bistru i sintetičnu duhu tjeranu univerzalnom znatiželjom, samodopadni je Bretonac nakon stanovita izučavanja poglavito starih semitskih rukopisa i arheoloških istraživanja na području drevne Palestine napisao i 1863. godinu objavio čuveno (za mnoge kultno) djelo *Život Isusov* koje je do danas jedna od najprodavanijih knjiga svih vremena. Svoje je čitatelje zatekao obiljem smjelih tvrdnja, književnoumjetničkom darovitošću, zaigranošću

pera te elegancijom stila, a nadasve umijećem kojim je gotovo vidovnjački pogađao štiočeve najskrovitije sumnje i želje.

Iako mu glavna ideja nije izvorna, romantizirani životopis najpoznatijega čovjeka iz Nazareta ili, kako ga neki nazivaju, romantičarski krimič ipak plijeni novotvornom pripovjedačke tehnike koja gotovo kirurški precizno pogađa najtanjanije čitateljeve emocije dotičući pritom i srce i um, ne ostavljajući ravnodušnim ni vjernika ni nevjernika. Nakana je djela više nego očita: kršćanstvo valja demistificirati. To je pak jedino moguće dokazivanjem kako je priča o „bogočovjeku“ obična izmišljotina. Istina, galilejskim i judejskim puteljcima i pustopoljinama sandale je derao nenadmašan čovjek imenom Isus kojemu bi Renan, da je kojim slučajem imao priliku susresti ga, iskazao najveću počast tako što bi mu se do zemlje poklonio, što ne bi učinio nikomu drugomu, ali ne kao Sinu Božjemu, nego kao običnu čovjeku koji u božanskoj naravi sudjeluje ni više ni manje nego bilo koje drugo ljudsko biće.

Makar će višeput naglasiti kako je za njega pozitivna znanost jedino izvorište istine – prirodopis i fiziologija, kako tvrdi, uputile su ga u zakone života, a matematika i fizika bili su ugaoni kameni njegova duha – njegovi tekstovi ipak nalikuju pleteru zbiljskoga i maštovitoga pri čemu, sva je zgoda, prevagu odnosi mašta nad „golom“ logikom i „hladnim“ rezultatima znanstvenoga istraživanja. Renan naime slobodno brodi pučinom fantazije

donoseći počesto prosudbe koje bi pravi, strogi stručnjak možda tek potihom prišapnuo najprivrženijemu prijatelju. Stoga ovaj osebjuni Francuz ne zvuči odveć uvjerljivo kada kaže da njegovu vjeru nije uništila ni filozofija ni skolastika nego povijesna kritika. Istina je ipak nešto drukčija. Njegovo je naime povijesno znanje bilo osrednje, neki čak tvrde površno, a „nepriistrana“ kritika poslužila mu je tek kao veo za sarkazam i ironiju prema kršćanstvu i prvim učenicima. Na udaru mu je posebno bio Pavao za kojega je žalio što taj „ružni Židov nije nastradao na moru, umro kao skeptik, ostavljen od svojih u potpunosti očaju“. Treba li se onda čuditi što je papa neposredno nakon izlaska Renanova „remek-djela“ objavio trodnevni post u cijelome katoličkom svijetu želeći tako ukazati na duhovnu dekadenciju čiji je proizvod takva jedna blasfemična publikacija za koju je autor od belgijskih masona na dar dobio olovku sa zlatnim perom?

Renan je nesumnjivo utjecao na ondašnje bibličare, ali i na mislitelje

različitih profila. Njegovu literarnu tradiciju osobito je nastavio jedan od najistaknutijih književnika dvadesetoga stoljeća Mihail Bulgakov. Među mnoštvom likova u glasovitome romanu *Majstor i Margarita* dvije osobe ipak plijene posebnu pozornost. To su Poncije Pilat i Ješua Ha-Nocri, odnosno Isus Krist. Glavni je lik Pilat, a središnja tema njegova je unutarnja borba. Kao najveći predstavnik rimske vlasti u Judeji Pilat je jedini imao ovlast osuditi nekoga na smrt. To je ujedno i izvor njegovih problema jer mu se Ješua čini pravednim, štoviše, u njegovoj se nazočnosti osjeća dobro, prestaju mu glavobolje koje ga inače danomice muče. Čuti prema njemu naklonost, čak i duboku, reklo bi se, sudbonosnu povezanost. No kao pravi Rimljanin mora postupiti onako kako zakon nalaže.

Isus je pak prikazan kao naivni utopist, bezvoljni sanjar koji sam sa sobom nije načistu što je njegovo istinsko poslanje i komu se zapravo treba obračati. Sve što on nudi jesu blijede propovijedi o apstraktnome dobru. Protiv zla i ljudskoga grijeha posve je nemoćan. Kao antipoda Ješui Bulgakov stoga oblikuje lik snažna karaktera i jasne vizije. To je Woland, nositelj aktivnoga dobra, i to shvaćen ne u kršćanskome nego u maniheističkome smislu. Riječ je naime o Sotoni, knezu tame koji, čineći zlo, u konačnici čini dobro. Služeći se različitim tradicijama i narativnim sredstvima Bulgakov tako promiče ideju kako je kršćanstvo puka utopija, a evanđelje izmišljotina Sanjarevih sljedbenika koji su od njega, mimo njegove volje, stvorili Sina Božjega.

Neki ukazuju na vrlo čudnu podudarnost koja navodi na pomisao kako je Bulgakov pri pisanju svoga romana bio pod izravnim utjecajem demonskih sila. Naime ovaj je ruski književnik vrlo precizno opisao mjesto gdje se nalazio Litostratos ili hebrejski Gabata, odnosno pločnik na kojemu je Pilat sa svojega sudačkoga stolca konačno presudio Isusu. Tridesetih godina dvadesetoga stoljeća, dakle u doba kada je nastao roman *Majstor i Margarita*, arheolozi još nisu znali točnu lokaciju toga pločnika. Istom su šezdesetih godina otkrili kamenom popločano dvorište i dio rimskoga sudišta iz onoga doba, što je na opće iznenađenje potpuno odgovaralo Bulgakovljevu opisu.

Znanstveno relevantnija tumačenja od Renanovih i Bulgakovih ipak su ona koja Nazarećanina promatraju iz političko-revolucionarnoga očista. Već je u doba prosvjetiteljstva bilo pokušaja da se Isusa prikaže kao političkoga pobunjenika, no ta je misao istinski zaživjela istom šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća, i to zahvaljujući ponajvećma Samuelu Brandonu i njegovu djelu *Isus i zeloti*, što je dovelo do vala revolucionarnih i političkih teologija. U prilog tvrdnji da je Isus pripadao pokretu nazvanome zeloti, što bi se s grčkoga moglo prevesti kao revnitelji (gorljivi), Brandon navodi Isusovo nasilno istjerivanje trgovaca iz hrama te njegovo razapinjanje, što je kazna koju je Rim gotovo isključivo rezervirao za zločin pobune.

Sličnu argumentaciju nudi i poznati suvremeni pisac i istraživač religija Reza Aslan u svojoj knjizi *Zelot – život i vrijeme Isusa Nazarećanina* (2013.). Po njegovu mišljenju Isusa ponajprije treba promatrati kao Židova, i to kao Galilejca. A znatno prije rimske okupacije pojam „Galilejac“ postao je istoznačnica pojmu „pobunjenik“. Židovski povjesničar Josip Flavije govori o Galilejcima kao o osobama koje su „od djetinjstva zadocene ratom“, a Galileju opisuje kao „oduvijek otpornu neprijateljskim invazijama“. Tomu treba pridodati da je onodobna Palestina bila preplavljena mesijanskom energijom. Njome su tumarali nebrojeni proroci, propovjednici i mesije propovijedajući skori Božji sud. Reza Aslan Isusa stavlja u niz samozvanih mesija koji su lutali Svetom zemljom u prvome stoljeću: Ezekija, Šimun iz Pereje, pastir Atronges, Juda Galilejac, „Egipćanin“, „Samaritanin“... Kao i svi ostali, Isus je bio fanatični revolucionar uključen u onodobne vjerske i političke nemire. Svoju je poruku tako osmislio da bude izravan izazov bogatima i moćnima, bili oni okupatori ili židovska elita. Isusove tvrdnje da postojeći poredak treba promijeniti, da će bogati i moćni postati siromašni i slabi, da će dvanaest plemena uskoro biti obnovljeno, da se približilo kraljevstvo Božje – odreda su provokativne izjave usmjerene protiv hramskih i rimskih vlasti koje su u svojevrsnoj simbiozi dobro koezistirale.

Isus je, poentira Aslan, jednostavno ponavljao ono što su zeloti godinama propovijedali. Ukratko, kraljevstvo Božje kratica je za ideju Boga kao jedinoga suverena ne samo nad Izraelom nego nad cijelim svijetom. U to doba reći da se približava kraljevstvo nebesko značilo je isto kao da se reklo kako je kraj Rimskoga Carstva nadohvat ruke. Stoga se proglas o dolasku kraljevstva Božjega nije mogao drukčije shvatiti nego kao jasan i glasan poziv na revoluciju. U tome surječju treba promatrati i čišćenje hrama. Riječ je o radikalnu postupku jednaku napadu na Rim jer veliki svećenik i najbliži mu suradnici nisu bili ništa drugo doli guvernerova produžena ruka kojom je čvrsto vladao izraelskim narodom.

Iako nomadskomu židovskom propovjedniku slika nježna pastira nikako ne pristaje, rana je kršćanska Crkva Isusa očajnički pokušala distancirati od zelotskoga nacionalizma koji je doveo do užasnoga rata, razaranja Jeruzalema i hrama. Prešućujući i zataškavajući najvažnije činjenice iz njegova društvenoga i političkog angažmana, prvi su kršćani od Isusa načinili miroljubiva duhovnoga vođu kojega zemaljske stvari nisu zanimale kako bi se na taj način barem donekle zaštitili od nemilosrdnih Rimljana koji su najsurovije kažnjavali svaki oblik pobune. Tako barem tvrdi Reza Aslan.

Isus je nesumnjivo bio upoznat s takozvanom četvrtom filozofijom, odnosno s pokretom koji se razlikovao od farizeja, saduceja i esena, a čiji je najistaknutiji predstavnik u prvome stoljeću bio karizmatični učitelj i revolucionar Juda Galilejac. Pripadnici ovoga pokreta bili su prepoznatljivi po nepokolebljivoj predanosti oslobađanju Izraela od tuđinske vlasti i strastvenoj ustrajnosti u ideji da ni po cijenu smrti ne će služiti drugomu gospodaru osim jednomu i jedinomu Bogu. Test njihove pobožnosti i vjernosti Bogu može se svesti na dva pitanja – o davanju poreza i popisu pučanstva. Oboma su se strogo protivili.

Za razliku od zelotskoga Isusov stav prema plaćanju poreza posve je različit (iako ga Aslan tumači kao kukavički kompromis). Također, zeloti su pokušavali mačem ostvariti kraljevstvo Božje. Istina, i Isus govori o „maču“, ali samo kao o simbolu razdvajanja koje stvara dolazak kraljevstva Božjega na ovaj svijet. Drugim riječima, ljubav prema kraljevstvu nebeskomu treba biti iznad svake druge ljubavi, iznad majčinske, roditelje, sinovske.

Postoji još dublji jaz između Isusova i zelotskoga učenja. Isus naime u svakome svom nastupu slušatelje potiče na obraćenje, a posebno na ljubav. Štoviše, od svojih učenika traži da ljube i dobre i zle, i pravedne i nepravedne, čak i svoje neprijatelje. Zeloti pak, kao uostalom i farizeji i eseni, poznavali su samo ljubav prema onima koji izvršavaju obveze što ih nalaže Mojsijev zakon, a ostali su „prokleti narod“ vrijedan prijezira i mržnje.

Valja istaknuti još jedan bitan element. Naime Isusov izgon trgovaca iz hrama na suđenju se nigdje ne spominje kao nasilan pokušaj ovladavanja tom institucijom ili provokacija rimske vlasti. Da je bilo i najmanje naznake takva postupka, Pilat se zasigurno ne bi premissljavao ni sekunde, nego bi mesijanskoga ili kraljevskoga pretendenta dao pogubiti istoga trenutka!

Dalo bi se, dakako, navesti još mnoštvo činjenica koje pobijaju tezu o Isusovu zelotizmu. Njegova je revnost zasigurno bila posve drukčije naravi i nije imala veze s nasilnim prevratima i ubijanjima drugih u ime Božje – koliko god to bila razočaravajuća spoznaja za promicatelje nasilja poradi uspostave pravednoga društvenog poretka.

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

od 15. do 15. u mjesecu

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj *Glasnika mira* u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Nedjelja, 15. 11. 2015.

TRIDESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

Dn 12,1-3; Ps 16,5,8-11; Heb 10,11-14.18; Mk 13,24-32

Ponedjeljak, 16. 11. 2015.

1 Mak 1,10-15.41-43.54-57.62-64; Ps 119,53.61.134.150.155.158; Lk 18,35-43

Utorak, 17. 11. 2015.

2 Mak 6,18-31; Ps 3,2-7; Lk 19,1-10

Srijeda, 18. 11. 2015.

2 Mak 7,1.20-31; Ps 17,1,5-6.8.15; Lk 19,11-28

Četvrtak, 19. 11. 2015.

1 Mak 2,15-29; Ps 50,1-2.5-6.14-15; Lk 19,41-44

Petak, 20. 11. 2015.

1 Mak 4,36-37.52-59; Otpj. pj.: 1 Ljet 29,10-11b.11d-12; Lk 19,45-48

Subota, 21. 11. 2015. – Prikazanje Bl. Djevice Marije

Zah 2,14-17; Otpj. pj.: Lk 1,46-55; Mt 12,46-50

Nedjelja, 22. 11. 2015.

ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA

Dn 7, 13-14; Ps 93, 1-2.5; Otk 1, 5-8; Iv 18, 33b-37

Ponedjeljak, 23. 11. 2015.

Dn 1,1-6.8-20; Otpj. pj.: Dn 3,52-56; Lk 21,1-4

Utorak, 24. 11. 2015.

Dn 2,31-45; Otpj. pj.: Dn 3,57-61; Lk 21,5-11

Srijeda, 25. 11. 2015.

Dn 5,1-6.13-14.16-17.23-28; Otpj. pj.: Dn 3,62-67; Lk 21,12-19

Četvrtak, 26. 11. 2015.

Dn 6,12-28; Otpj. pj.: Dn 3,68-74; Lk 21,20-28

Petak, 27. 11. 2015.

Dn 7,2-14; Otpj. pj.: Dn 3,75-81; Lk 21,29-33

Subota, 28. 11. 2015.

Dn 7,15-27; Otpj. pj.: Dn 3,82-87; Lk 21,34-36

Nedjelja, 29. 11. 2015.

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA (ČITANJA: GODINA C)

Jr 33,14-16; Ps 25,4bc.5-8.10.14; 1 Sol 3,12 – 4,2; Lk 21,25-28.34-36

Ponedjeljak, 30. 11. 2015. – SV. ANDRIJA

APOSTOL

Rim 10,9-18; Ps 19,2-5; Mt 4,18-22

Utorak, 1. 12. 2015.

Iz 11,1-10; Ps 72,1-2.7-8.12-13.17; Lk 10,21-24

Srijeda, 2. 12. 2015.

Iz 25,6-10a; Ps 23,1-6; Mt 15,29-37

Četvrtak, 3. 12. 2015.

Iz 26,1-6; Ps 118,1.8-9.19-21.25-27a; Mt 7,21.24-27

Petak, 4. 12. 2015.

Iz 29,17-24; Ps 27,1.4.13-14; Mt 9,27-31

Subota, 5. 12. 2015.

Iz 30,19-21.23-26; Ps 147,1-6; Mt 9,35-38; 10,1.6-8

Nedjelja, 6. 12. 2015.

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Bar 5,1-9; Ps 126,1-6; Fil 1,4-6.8-11; Lk 3,1-6

Ponedjeljak, 7. 12. 2015.

Iz 35,1-10; Ps 85,9ab-14; Lk 5,17-26

Utorak, 8. 12. 2015. – BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BL. DJEVICE MARIJE

Post 3,9-15.20; Ps 98,1-4; Ef 1,3-6.11-12; Lk 1,26-38

Srijeda, 9. 12. 2015.

Iz 40,25-31; Ps 103,1-4.8.10; Mt 11,28-30

Četvrtak, 10. 12. 2015.

Iz 41,13-20; Ps 145,1.9-13b; Mt 11,11-15

Petak, 11. 12. 2015.

Iz 48,17-19; Ps 1,1-4.6; Mt 11,16-19

Subota, 12. 12. 2015.

Kol 3,12-17; Ps 145,2-11; Lk 17,11-19

Nedjelja, 13. 12. 2015.

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Sef 3,14-18a; Iz 12,2-4bcd.5-6; Fil 4,4-7; Lk 3,10-18

Ponedjeljak, 14. 12. 2015.

Br 24,2-7.15-17a; Ps 25,4-5b.6.7b-9; Mt 21,23-27

Utorak, 15. 12. 2015.

Sof 3,1-2.9-13; Ps 34,2-3.6.7.17-19.23; Mt 21,28-32

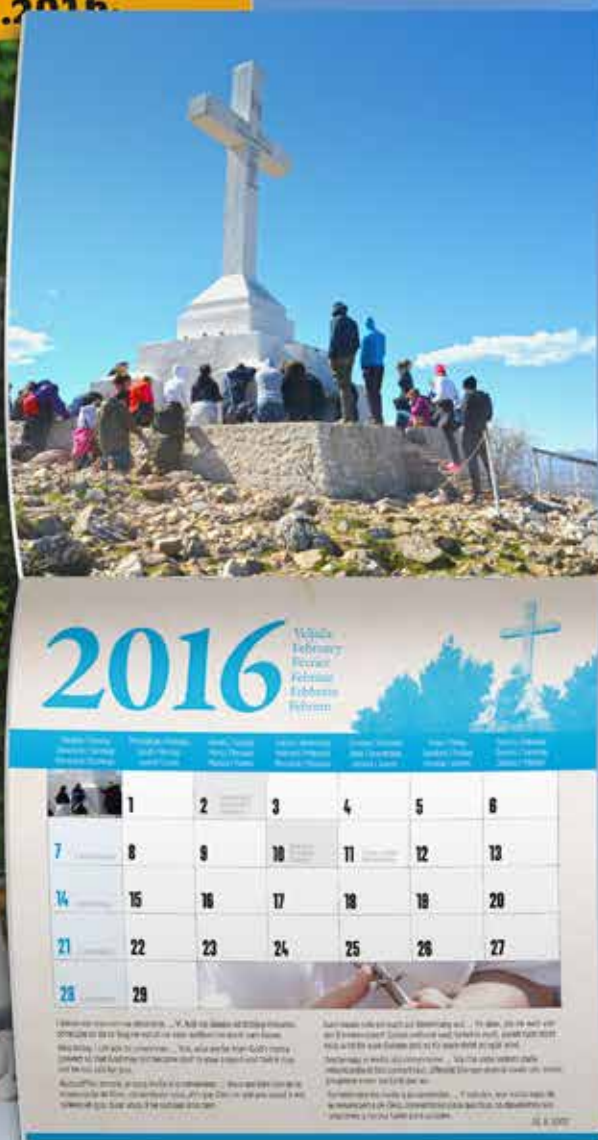
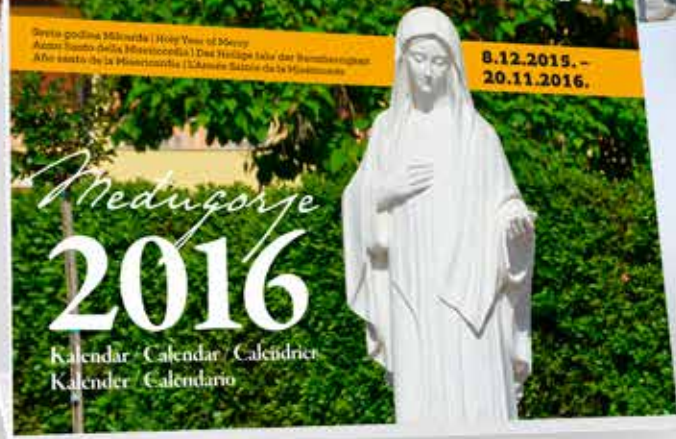
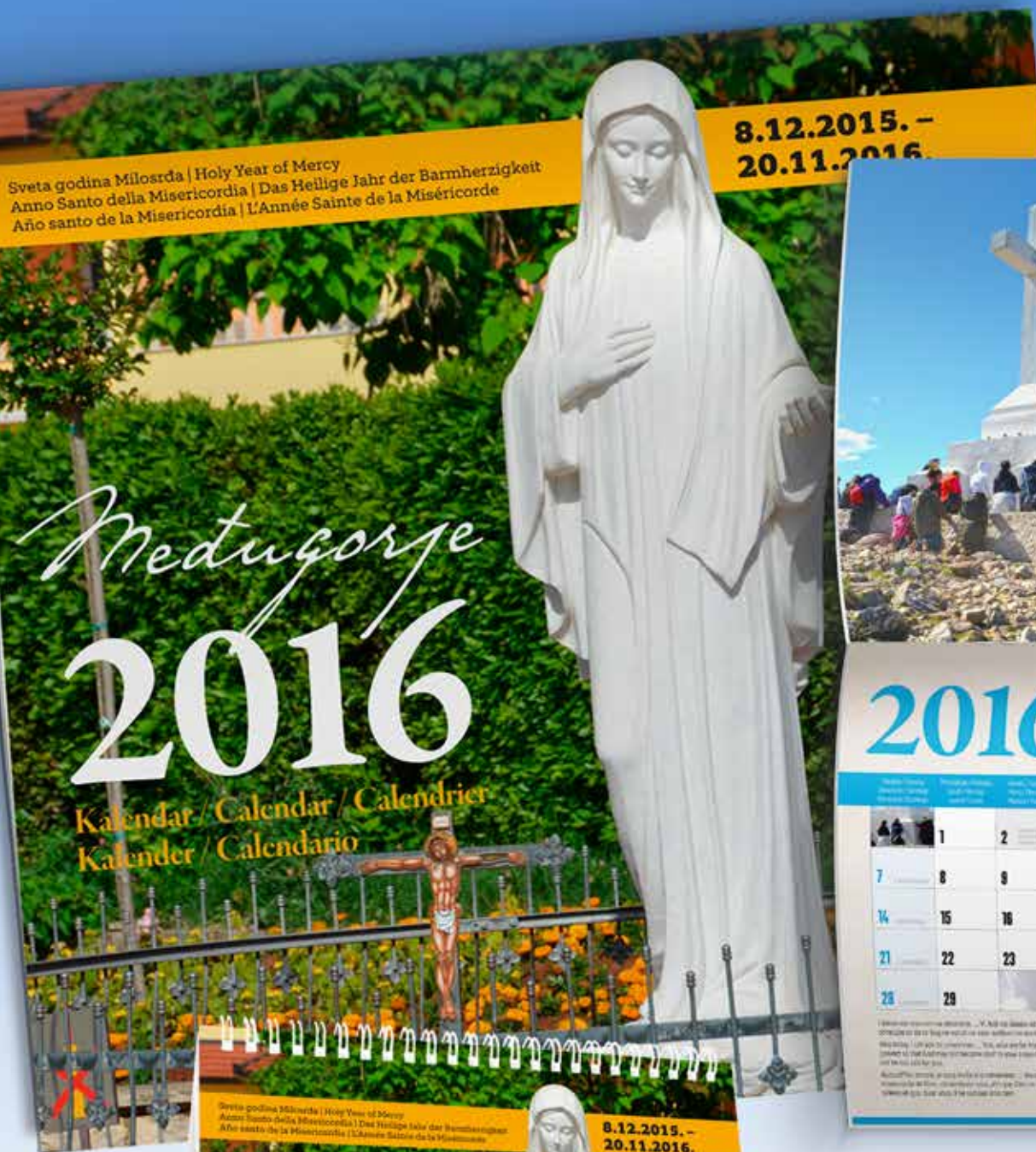
Nedjelja, 13. 12. 2015.

Hrvatski institut za liturgijski pastoral

www.hilp.hr/liturgija-dana

Kalendare za 2016. godinu

možete naći u Suvenirnici Informativnog centra
MIR Medjugorje.

Zidni kalendar

Stolni kalendar

MIR
 MEDUGORJE
www.emedjugorje.com

